

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Zhodnocení Operačního programu Životní prostředí
v programovém období 2007-2013 a 2014-2020**

Bc. Denisa Ducháčková

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Denisa Ducháčková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Zhodnocení Operačního programu Životní prostředí v období 2007 – 2013 a 2014 – 2020

Název anglicky

Evaluation of the Operational Programme Environment in periods 2007 – 2013 and 2014 – 2020

Cíle práce

Cílem diplomové práce je zhodnocení implementace operačního programu Životního prostředí ve dvou na sebe navazujících programových obdobích, a seznámit čtenáře s procesem administrace žádosti o dotaci. Na základě dotazníkové šetření úspěšných žadatelů ve Středočeském kraji, bude možné charakterizovat hlavní aspekty bariér související s pomalým čerpáním finančních prostředků programového období 2007-2013 v Operačním programu Životní prostředí. Cílem je zhodnotit, zdali se podařilo snížit administrativní náročnost v současném programovém období a vypracovat případné návrhy pro lepší implementaci Operačního programu Životní prostředí po roce 2020.

Metodika

Literární rešerše je zpracována na základě prostudovaných informací a doporučených zdrojů. Stěžejním dokumentem pro vypracování diplomové práce byl programový dokument Operačního programu Životní prostředí (2007), dále pak Operační program Životní prostředí 2014-2020 a Pravidla pro žadatele a příjemce podpory z OPŽP 2014-2020 (PRŽAP). Pro dotazníkové šetření je využit dokument „Doporučení ke zjednodušení administrativní zátěže pro žadatele a příjemce při čerpání finančních prostředků z fondů EU v programovém období 2014-2020“. Na základě analýzy relevantních dokumentů byl vypracován teoretický postup administrace žádosti o podporu a proces realizace projektu. Další část analyzuje realizaci OPŽP ve Středočeském kraji. Informace získané z příslušných dokumentů byly podkladem pro vytvoření dotazníkové šetření, které má vést ke zjištění, zdali žadatelé byli spokojeni s administrativním procesem žádosti, a zdali pro ně byla administrativní náročnost limitujícím faktorem pro čerpání dotací.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Operační program Životní prostředí, dotace, politika soudržnosti, strukturální fondy, proces administrace žádosti, dotazníkové šetření, žadatel, Středočeský kraj, alokace

---

Doporučené zdroje informací

- BOHÁČKOVÁ, I. – HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-111-6.
- PITROVÁ, M. – FIALA, P. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. ISBN 978-80-7325-180-2.
- PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.
- STEJSKAL, J. – KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-588-2.
- WYPLOSZ, C. – BALDWIN, R E. *The economics of European integration*. London: McGraw-Hill Education, 2015. ISBN 978-0-07-716965-7.

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Karel Tomšík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 27. 3. 2018

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 3. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci " Zhodnocení Operačního programu Životní prostředí v programovém období 2007-2013 a 2014-2020" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Karlu Tomšíkovi, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování diplomové práce věnoval. Děkuji také Mgr. Martinovi Kubicovi a všem zaměstnancům Státního fondu Životního prostředí v Praze, kteří mi poskytli praktické informace o Operačním programu Životní prostředí.

Zhodnocení Operačního programu Životní prostředí v programovém období 2007-2013 a 2014-2020

Abstrakt

Diplomová práce se zaměřuje na zhodnocení dotačního programu Operační program Životní prostředí ve Středočeském kraji. Práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části je cílem práce vytvoření přehledu o politice soudržnosti, o Investičních a strukturálních fondech EU a zhodnocení implementace Operačního programu Životní prostředí ve dvou na sebe navazujících programových obdobích 2007-2013 a 2014-2020. Součástí této části je porovnání finanční alokace přidělené prioritním osám a vyhodnocení změn jednotlivých období. Praktická část pomocí dotazníkového šetření úspěšných žadatelů o dotaci z fondů Evropské unie, vymezuje nejčastější bariéry v procesu administrace žádosti předchozího programového období 2007–2013. Na základě získaných dat z tohoto šetření je proveden rozbor, do jaké míry se podařilo zjištěné bariéry odstranit. V závěru práce je poskytnut návrh na zefektivnění operačního programu Životní prostředí pro další programové období po roce 2020.

Klíčová slova: Operační program Životní prostředí, dotace, politika soudržnosti, strukturální fondy, proces administrace žádosti, dotazníkové šetření, žadatel, Středočeský kraj, alokace

Evaluation of the Operational Programme Environment in periods 2007 - 2013 and 2014 - 2020

Abstract

The diploma thesis focuses on evaluation of the Operational Program Environment in the Central Bohemia Region. The thesis is divided into two parts. In the theoretical part, the aim of the work is to create an overview of Cohesion Policy, EU Investment and Structural Funds and evaluation of the implementation of the Operational Program Environment in two consecutive programming periods 2007-2013 and 2014-2020. Part of this section is the comparison of the financial allocation allocated to the priority axes and the evaluation of the changes in these periods. The practical part, using the questionnaire survey of successful applicants for subsidies from European Union funds, defines the most frequent barriers in the process of administering the application of the previous programming period 2007-2013. The data obtained from this survey are subject for analyzes if barriers have been eliminated in the current programming period. At the end of the thesis, a proposal for a more streamlined Operational Program Environment for the next programming period after 2020 is provided.

Keywords: Operational Program Environment, subsidies, Cohesion Policy, Structural Funds, application administration process, questionnaire survey, applicant, Central Bohemia region, allocation

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika.....	11
3 Teoretická východiska	13
3.1 Politika soudržnosti	13
3.1.1 Programové období 2014-2020.....	13
3.1.2 Investiční a strukturální fondy (ESIF)	15
3.1.3 Fond soudržnosti	16
4 Operační programy	16
4.1 Operační program Životní prostředí programové období 2007-2013	18
4.1.1 Prioritní osy 2007-2013	19
4.2 Operační program Životní prostředí 2014-2020	25
4.2.1 Prioritní osy 2014-2020	25
5 Srovnání finanční alokace v programovém období 2007-2013 a 2014-2020.....	34
6 Nevyčerpané finance	36
7 Vlastní práce	38
7.1 Administrace žádosti o podporu a proces realizace projektu	38
7.1.1 Kontrola formálních náležitostí a kontrola přijatelnosti	38
7.1.2 Kontrola přijatelnosti a věcné hodnocení.....	39
7.1.3 Kontrola CBA	41
7.1.4 Výběr projektů	41
7.1.5 Odbor právní	42
7.1.6 Rozhodnutí o poskytnutí dotace.....	42
7.1.7 Procesy a pravidla finančního řízení – náležitosti žádosti o platbu	44
7.1.8 Kontroly a audity	46
7.2 Realizace OPŽP ve Středočeském kraji v období 2007-2013.....	46
7.2.1 Životní prostředí ve Středočeském kraji	47
7.2.2 Středočeský kraj a Operační program životní prostředí.....	47
8 Dotazníkové šetření	50
8.1.1 Metoda sběru dat.....	50
8.1.2 Výsledky dotazníkového šetření	51
9 Výsledky a diskuse	69
9.1 Výsledky dotazníkového šetření	69

9.2	Problematika a návrhy pro zjednodušení implementace Operačního programu Životní prostředí.....	69
9.3	Doporučení na zlepšení systému MS 2014+.....	72
9.4	Vlastní zkušenosti s MS 2014+.....	74
10	Závěr.....	75
11	Zkratky	78
12	Seznam použitých zdrojů	79
13	Seznam grafů	85
14	Seznam obrázků	86
15	Seznam příloh	87
16	Přílohy	I

1 Úvod

Tato diplomová práce se zaměřuje na zhodnocení Operačního programu Životní prostředí ve Středočeském kraji v programovém období 2007-2013 a 2014-2020. Toto téma bylo vybráno pro jeho aktuálnost a vlastní zájem o problematiku životního prostředí a udržitelného rozvoje. Zájem o dané téma se zvýšil po absolvování jednoho semestru na Švédské univerzitě zemědělských věd (Sveriges lantbruksuniversitet) v Uppsale v rámci programu Erasmus+, kde péče o životní prostředí byla přirozenou součástí každého jedince. Důležitost ochrany životního prostředí je definována v teoretické části v rámci charakteristiky jednotlivých prioritních os. Z hlediska alokovaných finančních prostředků se Operační program Životní prostředí řadil v minulém programovém období na 2. místo ze všech operačních programů, díky tomu se podařilo uskutečnit velké množství úspěšných projektů. V České republice se však stále nachází prostor ke zlepšení ochrany životního prostředí, neboť jak vychází ze souhrnné zprávy o životním prostředí, vydanou společností CENIA, české informační agentury životního prostředí (2016), kvalita ovzduší, půdy a vody se do uzavření předchozího programového období v roce 2016, výrazně nezlepšila, navzdory vzrůstajícím výdajům na tuto problematiku. Výdaje na životní prostředí dosáhly v roce 2015 celkem 82,6 mil. Kč, v roce 2016 byl zaznamenán pokles výdajů o 14,1 %, důvodem bylo hlavně nevyčerpání všech prostředků poskytnutých z fondů EU. Zjištění hlavních bariér nevyčerpání všech finančních prostředků je předmětem dotazníkového šetření úspěšných žadatelů ve Středočeském kraji. Na základě získaných dat bude možné porovnat zatím pouze proces administrace v programovém období 2007-2013 a 2014-2020, protože současné programové období se nachází uprostřed dotačního cyklu. Dalším cílem je navrhnout řešení pro efektivnější nastavení Operačního programu Životní prostředí pro budoucí programová období po roce 2020.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je zhodnocení implementace operačního programu Životního prostředí ve dvou na sebe navazujících programových obdobích, a seznámit čtenáře s procesem administrace žádosti o dotaci. Na základě dotazníkové šetření úspěšných žadatelů ve Středočeském kraji, bude možné charakterizovat hlavní aspekty bariér související s pomalým čerpáním finančních prostředků programového období 2007-2013 v Operačním programu Životní prostředí. V dotazníkovém šetření budou položeny otázky i na současné programové období 2014-2020, které se nachází v průběhu dotačního cyklu a nelze zatím plně porovnat s obdobím předchozím. Podle množství dokumentů zpracovaných řídicími orgány na žádost Evropské komise bylo zjištěno, že žadatelé se v předchozím období nejčastěji potýkali s administrativní náročností při zpracování žádosti. Cílem je zhodnotit, zdali se podařilo snížit administrativní náročnost v současném programovém období a vypracovat případné návrhy pro lepší implementaci Operačního programu Životní prostředí po roce 2020.

2.2 Metodika

Literární rešerše je zpracována na základě studia informací a doporučených zdrojů. V první části práce byly použity knižní tituly: Handbook on Cohesion Policy in the EU od Simony Piattonové a Laury Polverariové, Evropská unie od Petra Fialy a Markéty Pitrové, Regionální politika a její nástroje od Jaroslava Kovárníka a Jana Stejskala a Financování měst, obcí a regionů od Romany Provazníkové. Stěžejním dokumentem pro vypracování diplomové práce byl programový dokument Operačního programu Životní prostředí, kterou vydalo Ministerstvo životního prostředí (MŽP) v roce 2007. Na tento dokument navazuje, pro současné programové období 2014-2020, Operační program Životní prostředí 2014-2020 a Pravidla pro žadatele a příjemce podpory z OPŽP 2014-2020 (PRŽaP), který je určen žadatelům jako hlavní materiál k prvnímu seznámení před podáním žádosti o dotaci. Poslední jmenovaný dokument byl vytvořen na základě doporučení vycházejících z dotazníkového šetření z roku 2012, zadaného Ministerstvem pro místní rozvoj (MMR). Výsledkem dotazníkového šetření je dokument *„Doporučení ke zjednodušení administrativní zátěže pro žadatele a příjemce při čerpání finančních prostředků z fondů EU*

v programovém období 2014-2020“, ve kterém bylo poukázáno na složitou administrativu a zdlouhavý legislativní proces. Dalšími odbornými zdroji věnující se problematice administrativní zátěže pro žadatele a složitému čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie byly periodika Ekonom a Euro. Informace získané z výše jmenovaných zdrojů byly podkladem pro vytvoření dotazníkového šetření, které má vést ke zjištění, zdali žadatelé byli spokojeni s administrativním procesem žádosti, a zdali pro ně byla administrativní náročnost limitujícím faktorem pro čerpání dotací.

3 Teoretická východiska

3.1 Politika soudržnosti

Politika soudržnosti je od svého vzniku v 70 letech 20. století, jednou z nejvíce důležitých politik Evropské unie, která cílí na ekonomický růst, udržitelný rozvoj, tvorbu pracovních míst, obchodní konkurenceschopnost a celkové zlepšení kvality života občanů EU. Hlavním důvodem, který vedl k vytvoření této politiky bylo vyrovnání hospodářských a sociálních nerovností regionů a měst členských zemí EU, skrz postupné finanční alokace. (PIATTONI & POLVERARI, 2016, s 17- 22) Na nerovnost jednotlivých regionů upozornili autoři tzv. Thomsonovy zprávy z roku 1973. Tato zpráva pojednávala o ohrožení rozvoje společného trhu, protože existence chudších měst a regionů vedla ke snížení prodeje výrobků bohatších regionů, tím se zvýšila nutnost poskytnout méně rozvinutým regionům finanční podporu. (FIALA & PITROVÁ, 2009). Východiskem pro politiku soudržnosti jsou dvě základní hodnoty; soudržnost a solidarita. Zatímco solidarita charakterizuje podporu hospodářsky či sociálně znevýhodněným regionům. Soudržnost na bázi solidarity dokazuje, že tato podpora je jistou výhodou pro všechny členské země EU. To ostatně potvrzuje skutečnost, že téměř třetina rozpočtu EU je vyčleněna politice soudržnosti. (STEJSKAL a KOVÁRNÍK, 2009)

3.1.1 Programové období 2014-2020

Česká republika se nachází již ve třetím programovém období, což ji umožňuje spolupracovat na společných politikách EU včetně politiky soudržnosti a čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Ve srovnání s předchozím obdobím připadá pro Českou republiku o trochu menší objem finančních prostředků.

Pro současné období je to 23,8 mld. eur, v přechodném období 2007-2013 to bylo 26,59 mld. eur. Vzhledem k velkému objemu finančních prostředků, je nutné dodržovat daná pravidla pro získání prostředků stanovených Evropskou komisí a řídicích orgánů na národní bázi.

V minulém programovém období se Česká republika potýkala s problematickým čerpáním finančních prostředků. Důvodem, podle řídicího orgánu Ministerstva životního prostředí, byla složitá administrace při žádostech o podporu a zdlouhavost celého procesu. Tato skutečnost vedla ke snaze zjednodušit celý proces administrace na všech úrovních.

Snahou Evropské komise je prostřednictvím politiky soudržnosti, vedle všeobecného cíle snižování rozdílů jednotlivých regionů v EU, také dodržování strategie udržitelnějšího

růstu spočívajícího v podpoře ekologičtější a konkurenceschopnější ekonomiky, která je méně náročná na využívání neobnovitelných zdrojů. Pro splnění této strategie jsou na období 2014-2020 stanoveny 2 základní cíle.

- Cíl 1 – Investice pro růst a konkurenceschopnost

Pro tento cíl je vyčleněna alokace přibližně 97,6 % prostředků z rozpočtu politiky soudržnosti.

V současném období tato politika podporuje evropské regiony podle tří kategorií:

- Méně rozvinuté regiony, jejichž HDP je nižší než 75 % průměru všech zemí EU.
- Přejímové regiony, jejichž HDP se pohybuje v rozmezí 75-105% průměru EU.
- Více rozvinuté regiony, jejichž HDP je vyšší než průměr EU.

V České republice pod tento cíl spadají všechny regiony včetně hl. m. Prahy. Obrázek č. 1 porovnává HDP na obyvatele podle jednotlivých regionů EU v roce 2004 a 2014. V České republice v roce 2004 patřily všechny regiony s výjimkou hl. města Prahy a Středočeského kraje k méně rozvinutým regionům, od roku 2014 se k těmto regionům řadí pouze regiony Severozápad, Severovýchod a Moravskoslezsko

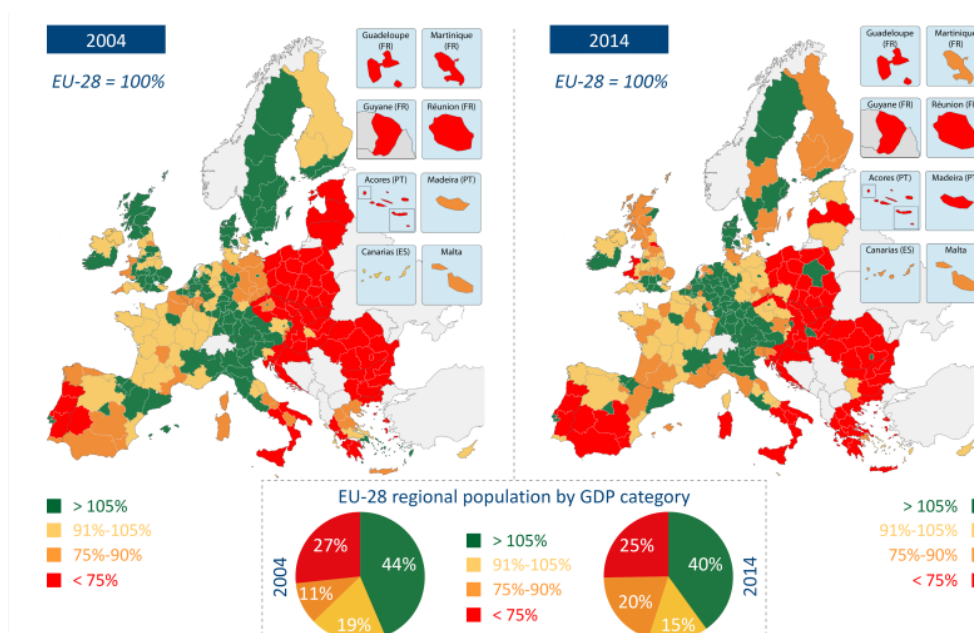
- Cíl 2 – Evropská územní spolupráce

Záměrem tohoto cíle je podpořit harmonický, vyvážený a trvale udržitelný rozvoj evropského území. Jedná se o podporu přeshraniční spolupráce oblastí, která jsou na úrovni NUTS III¹, nacházejících se podél vnitřních i vnějších pozemních hranic a podél námořních hranic. V ČR se jedná o pět operačních programů: spolupráce se Saskem, Bavorskem, Slovenskem, Polskem a Rakouskem. (PROVAZNÍKOVÁ, 2015, 149-153). Tento cíl v následujícím období doplní cíl Investice pro růst a zaměstnanost, který byl v minulém programovém období samostatným cílem. (Farkač, 2015)

---

¹ NUTS – zkratka zavedená Evropskou unií s cílem zavést jednotnost ve statistickém monitorování a pro analýzu socioekonomické situace v regionech. Česká republika se dělí na 8 regionů soudržnosti pod úroveň NUTSII

Obrázek 1: Porovnání HDP v kupní síle na obyvatele podle regionu NUTS 2 v letech 2004 a 2014

Zdroj: European Parliamentary Research Service Blog (2016)

3.1.2 Investiční a strukturální fondy (ESIF)

Pro naplnění cílů politiky soudržnosti patří čtyři Investiční a strukturální fondy (ESIF). Mezi tyto fondy patří:

- **Evropský fond pro regionální rozvoj** – podporuje investiční projekty, například výstavba železnic a silnic, odstraňování ekologických zátěží a využívání obnovitelných zdrojů energie.
  - Fond vznikl v roce 1975, připojením chudších regionů k EU. Má za cíl posílit ekonomickou, sociální a územní soudržnost v EU. Jedná se o fond s největším podílem finančních prostředků.
- **Evropský sociální fond** – podporuje neinvestiční projekty
  - Evropský sociální fond již od roku 1960, pomáhá lidem získat vzdělání, zaměstnání a celkově zlepšit kvalitu života, převážně těm kteří se potýkají s existenčními problémy, např. rekvalifikace nezaměstnaných, dále tvorba vzdělávacích programů pro osoby se zdravotním postižením, děti a etnické menšiny.

- **Evropský námořní a rybářský fond**
  - Posláním fondu, který vznikl v roce 1993 je podpoření akvakultury, rybolovu a alokace financí na projekty orientované na růst kvality životních podmínek v pobřežních oblastech.
- **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova**
  - Cílem fondu je zlepšit kvalitu života a životního prostředí ve venkovských oblastech. (BOHÁČKOVÁ a HRABÁNKOVÁ, 2009, s.188)

3.1.3 Fond soudržnosti

Podporuje velké investiční projekty zaměřené na dopravní infrastrukturu a ochranu životního prostředí. Fond soudržnosti nepatří mezi strukturální fondy, neboť finanční prostředky jsou z fondu rozdělovány jednotlivým zemím, nikoliv pouze regionům, jako je tomu u Investičních a strukturálních fondů. Fond soudržnosti se zaměřuje na financování projektů v členských zemích, jejichž hrubý národní důchod na obyvatele je menší než 90 % průměru EU. V programovém období 2014-2020 se Fond soudržnosti vztahuje na Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Bulharsko, Českou republiku, Estonsko, Chorvatsko, Kypr, Litvu, Lotyšsko, Maďarsko a Maltu. (Evropská komise, 2015)

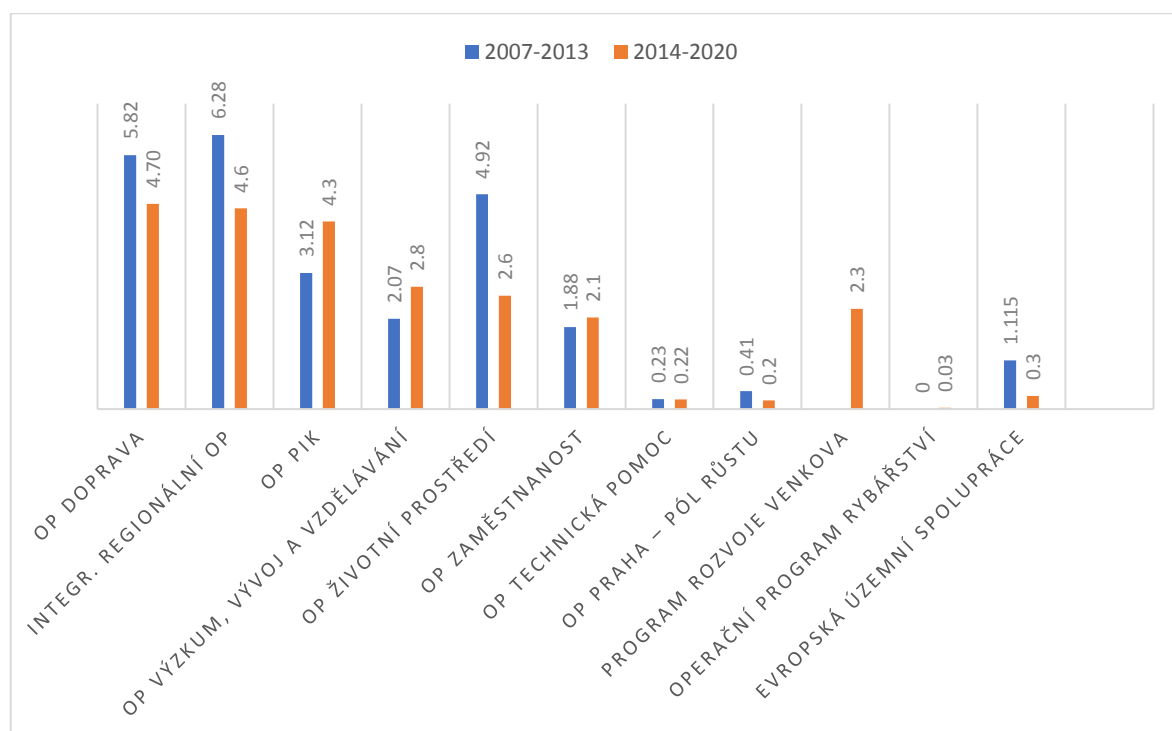
4 Operační programy

Každý členský stát se musí řídit obecnými zásadami Společenství, vydané Evropskou komisí definující základní cíle a úkoly politiky soudržnosti. Na základě těchto pravidel si každá členská země zpracovává Národní rozvojový plán, ve kterém charakterizuje své hlavní rozvojové problémy. Na základě tohoto dokumentu si každá země vypracuje Národní strategický referenční rámec, ve kterém vymezení konkrétní strategické cíle a specifikuje operační programy včetně jejich zaměření. (SFŽP, 2013, s. 83) Operační programy představují ucelené a víceoborové zaměření pro danou tematickou oblast. Za zpracování programů je odpovědná vláda členského státu, při zachování principu partnerství, programy jsou dále předány Komisi k prozkoumání. Finanční prostředky na tyto programy jsou alokovány ze strukturálních fondů, na každý operační program je stanoven rozpočet podle dohody o partnerství. V současném období došlo oproti předchozímu ke snížení počtu programů z 24 na 10. (PROVAZNÍKOVÁ, 2015, s. 150) Většina operačních programů má stejný název jako v předchozím programovém období. Nejvýraznější změna proběhla u

regionálních operačních programů, pro nové programové období byl vytvořen pouze jediný celostátní program; Integrovaný regionální operační program, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj. Ostatní programy jsou převážně řízeny gesčně příslušnými ministerstvy. (Farkač, 2015)

Graf 1: Porovnání finanční alokace Operačních programů 2007-2013 a 2014-2020 v mld. eur

Zdroj: Vlastní zpracování (MMR, 2011) a (Zenkner, 2006)

Z prvního grafu je možné konstatovat, že k nejvýraznějším změnám finanční alokace došlo u Operačního programu Životní prostředí, kdy došlo ke snížení přidělených prostředků o 2,32 mld. eur, dále u OP Doprava, kdy se celková alokace snížila o 1,12 mld. eur. Specifický je v tomto případě Integrovaný regionální OP („IROP“), který navazuje na osm operačních programů (Integrovaný operační program a sedm regionálních operačních programů na úrovni NUTS 2). Podpora IROP byla oproti předchozímu období snížena o 1,65 mld. eur. Hlavním cílem IROP je vyvážený rozvoj území, zlepšení veřejných služeb a veřejné správy. (MMR, 2006)

Program rozvoje venkova a OP Rybářství jsou nové programy v tomto období a patří pod Společnou zemědělskou a rybářskou politiku. Cíl Evropská územní spolupráce v předchozím období zahrnovala osm operačních programů přeshraniční spolupráce,

v současném programovém období obsahuje pouze OP přeshraniční spolupráce a OP Nadnárodní a mezinárodní spolupráce, avšak svým zaměřením je velmi podobná programům předchozího období. Pro čerpání prostředků z operačních programů platí pravidlo n+3, tzn. že finanční prostředky je možné čerpat ještě tři roky po skončení programového období. Každý program má přesně stanovená pravidla čerpání dotací. Nařízení Evropské komise udává pro jednotlivé programy maximální míru spolufinancování z evropských prostředků, například z Fondu soudržnosti lze hradit pouze 85 % prostředků na jeden projekt, zbytek je hrazen z národních zdrojů nebo vlastními zdroji žadatele. Nevýhodami pro žadatele je to, že ČR postupně snižuje míru spolufinancování z národních zdrojů a finanční prostředky jsou žadatelům ve většině případech vypláceny až po skončení projektu. Pro žadatele to znamená nutnost mít na projekt dostatek vlastních zdrojů, novinkou v období 2014-2020 je možnost financovat projekt půjčkou. (PROVAZNÍKOVÁ, 2015, s. 151-153)

Při půjčce, žadatelé neplatí žádné úroky, pouze u projektů generující příjem jsou úročeny sazbou 0,45 % p. a, pokud ve výzvě není uvedeno jinak. Po dobu realizace projektu je půjčka vždy bezúročná. Žadatel neplatí žádné další poplatky za sjednání půjčky, předčasné splacení nebo odložení splátek. Zajištění půjčky lze zástavou nemovitosti nebo ručením třetích osob. (SFŽP, 2018)

4.1 Operační program Životní prostředí programové období 2007-2013

Hlavním cílem Operačního programu Životního prostředí (dále „OPŽP“) je zajistit a ochránit kvalitní životní podmínky obyvatel České republiky. OPŽP si klade za cíl podpořit efektivní využívání zdrojů, eliminovat negativní dopady lidského chování k životnímu prostředí a zmírnit dopady změny klimatu. (MARADA, 2011) Zaměření OP Životní prostředí navazuje na OP Infrastruktura, který byl uskutečněn v programovém období 2004-2006.

OP Životní prostředí 2007-2013 tvoří prostor pro přípravu projektů, na které mohou být použity částečně prostředky ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti, s cílem zlepšení stavu životního prostředí, a tím zajistit udržitelný rozvoj, zaměstnanost a konkurenceschopnost v regionech EU v rámci hospodářské a sociální soudržnosti EU.

Pro předpokládané čerpání finančních prostředků EU je zapotřebí zajistit veřejné spolufinancování z národních státních i soukromých zdrojů žadatelů. Vláda usnesením č. 1500 vydaný dne 16. listopadu 2005 schválila dokument „Strategie hospodářského růstu ČR“, v němž určila finanční výhled pro programové období 2007-2013 na investice do

životního prostředí v celkové částce 413,47 mld. Kč. Předpokládaná celková alokace z evropských fondů byla 4 917,9 mil. EUR.

Přípravou dokumentu byla pověřena Pracovní skupina OP Životní prostředí, v níž byli zainteresováni zástupci krajů, jednotlivá ministerstva (např. Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo financí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo zemědělství), veřejnost, nevládní organizace a další pověřené subjekty. Koncepce OP ŽP byla koncipována tak, aby splňovala rovnost příležitostí pro ženy a muže, pro osoby s handicapem a etnické skupiny. (MŽP, 2007) Majoritní skupinu žadatelů v OP ŽP tvoří subjekty veřejné správy a samosprávy. Pro neziskové organizace, podnikatele a fyzické osoby je podíl možností na využití dotace ztelně menší, což uvádí obrázek v příloze 1. (Dotace.ihned.cz, 2007)

4.1.1 Prioritní osy 2007-2013

Prioritní osa je označení logických celků rozdělující Operační program Životní prostředí podle tematického zaměření. Prioritní osy se dále rozdělují na tzv. Oblasti podpory a Podoblasti podpory. Na základě vypracované analýzy životního prostředí ČR bylo pro programové období 2007–2013 stanoveno 8 prioritních os:

- 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní
- 2 – Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí
- 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie
- 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží
- 5 – Omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik
- 6 – Zlepšení stavu přírody a krajiny
- 7 – Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu
- 8 – Technická pomoc

Mezi jednotlivé osy se rozdělily finanční prostředky v hodnotě téměř 5 mld. EUR, to představuje 18,4 % všech prostředků určených z fondů EU pro ČR.

OP ŽP se tak stal v letech 2007-2013 druhým největším příjemcem finančních prostředků ze všech operačních programů. Všechny prioritní osy mají přesně stanoveny termíny jednotlivých výzev a pravidla pro žadatele. (Středočeský kraj, 2014)

Implementace programu probíhá v několika rovinách. Realizačním a řídicím orgánem OPŽP je Ministerstvo životního prostředí, které zodpovídá za provádění programu, některé činnosti písemně deleguje na Státní fond životního prostředí. Monitorovací výbor OPŽP, se zabývá schvalováním kritérií pro výběr projektů, monitorováním a kontrolou, dále zprostředkovává vazbu na orgány EU a sociální partnery. Certifikačním, platebním a auditním orgánem je Ministerstvo financí. (MŽP, 2007, s. 9 - 13)

Prioritní osa 1 – zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní

Největší alokace je určena na zlepšování kvality vody. Přes jisté zlepšení majoritních indikátorů jakosti povrchových vod za posledních několik desítek let, množství velmi znečištěných toků je stále vysoké. Mezi hlavní zdroje znečištění patří těžký průmysl, nutrienty např. dusík, fosfor a organické látky. Vysoký podíl těchto látek vede k eutrofizaci² vodních nádrží a toků. Z výše jmenovaných důvodů, je nutné stav vod neustále sledovat, například pomocí monitorovací sítě (water bodies) a přijímat opatření k udržení náležitého stavu kvality vod. V místech, kde neexistuje monitorovací síť, je nutné ji vybudovat.

Dalším úkolem je zlepšení zásobování obyvatel kvalitní pitnou vodou. K naplnění této potřeby, je nezbytné provést rozšíření stávajících sítí včetně vodovodních přivaděčů a uskutečnit jejich rekonstrukci. Důležitým cílem v tomto programovém období je napojení menších obcí do 2000 obyvatel bez vodovodu pro veřejnou potřebu na stávající sítě a rozvedení pitné vody. Po zkušenostech s katastrofálními povodněmi v letech 1997, 2002 a 2006 vyvolalo zvýšenou poptávku po vytvoření protipovodňových opatření, toho lze dosáhnout výstavbou poldrů, úpravou koryt v současně zastavených oblastech, vybudováním a obnovením výstražných systémů před povodněmi. (OPŽP, 2007)

Podporované oblasti

Oblast podpory 1.1 - Snižování znečištění vod.

Oblast podpory 1.2 - Zlepšení jakosti pitné vody.

Oblast podpory 1.3 - Omezování rizika povodní. (OPŽP, 2007)

---

² Eutrofizikace – proces zvyšování obsahu živin, zejména dusíku a fosforu ve vodním prostředí

Prioritní osa 2 – zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

Hlavními podporovanými oblastmi jsou zlepšení jakosti ovzduší a omezování emisí znečišťujících látek do ovzduší, za použití environmentálně udržitelných způsobů výroby energie a energetických úspor. O dotaci se mohou přihlásit podnikatelské subjekty, města a obce, státní organizace, neziskové organizace, příspěvkové organizace měst a obcí, dále také příspěvkové organizace měst a obcí. Výše podpory je maximálně 90 % ze souhrnných způsobilých výdajů veřejného charakteru, způsobilé výdaje jsou vymezeny v minimální částce 0,5 mil. korun. Pro prioritní osu 2 bylo vyčleněno 12,9 % finančních prostředků z evropských fondů, což představuje 0,645 mld. eur. (MŽP, 2007, s. 96-103)

Podporované oblasti

Oblast podpory 2.1 - Zlepšení kvality ovzduší.

Oblast podpory 2.2 - Omezování emisí (OPŽP, 2007)

Prioritní osa 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie

Realizace úspor energie a udržitelné využívání zdrojů energie (OZE) podporuje šetrné využívání přírodních zdrojů, rozrůznění nabídky energie a redukci energetické náročnosti a tím přispívá k udržitelnému rozvoji. Zvýšeným využíváním OZE lze nahradit spalování fosilních paliv (neobnovitelných zdrojů), což významně napomáhá ke snižování zátěže životního prostředí. Česká republika se zavázala v přístupové smlouvě ke zvýšení podílu OZE na souhrnné spotřebě primárních energetických zdrojů na 6 % do roku 2010. Spotřeba OZE v letech 2005–2007 se podílela na spotřebě primárních energetických zdrojů kolem 5 %. Nevýhodou celého nařízení je vysoká počáteční investice do opatření fungujících na principu OZE, dále nedostatečná kapitálová vybavenost (zejména obcí), což vede k pomalému rozvoji instalací OZE a velmi pomalé prosazování úspor energie včetně nízkého povědomí veřejnosti o výhodách OZE. (MŽP, 2007, s. 104-109). Na tuto prioritu bylo v letech 2007-2013 vyčleněno přibližně 673 mil. eur. Žádat o dotaci mohou kraje, města a obce, příspěvkové organizace, neziskové organizace, vysoké školy a obchodní společnosti vlastněné obcemi. Výše podpory je maximálně 90 % z celkových způsobilých veřejných výdajů projektu a nejnižší způsobilé výdaje jsou stanoveny ve výši 0,3 mil. korun. (OPŽP, 2007)

Prioritní osa 3 je rozdělena na dvě oblasti podpory:

- Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny – např. instalace tepelných čerpadel pro dodávku tepla a pro přípravu teplé vody
- Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry – např. zateplovací systémy budov, zrušení tepelných mostů

Prioritní osa 4 - Dotace pro odpadové hospodářství a odstraňování starých ekologických zátěží

V České republice převažuje likvidace odpadů, zejména skládkování nad jeho zpětnou recyklací a využíváním. V tržním hospodářství není zabezpečena konkurenceschopnost produktů vyrobených z odpadů. Převažujícími problémovými oblastmi jsou nebezpečné odpady, výrobky zpětného odběru, biologicky rozložitelné odpady, komunální odpady apod. Zvláštní pozornost je věnována na oblast podpory odstranění nebezpečných látek (starých ekologických zátěží) ze zamořených míst na základě výsledků analýzy rizik a průzkumných činností. Dosavadní studie v rámci plánu odpadového hospodářství ČR prokázala, že rozsah starých ekologických zátěží je alarmující a je nezbytné najít urychlené řešení, vzhledem k negativním dopadům na životní prostředí a zdravotní stav obyvatelstva. Toho lze dosáhnout například rekultivací starých skládek a sanace, popř. revitalizace brownfields. (MŽP, 2007, 110-118) O dotaci mohou zažádat zejména kraje, města a obce, svazky obcí, příspěvkové organizace, neziskové organizace, podnikatelské subjekty a státní podniky. Výše podpory maximálně 85 % z celkových způsobilých veřejných výdajů z Fondu soudržnosti. Dále maximálně 5 % z celkových způsobilých veřejných výdajů projektu na dotace ze Státního fondu životního prostředí ČR nebo státního rozpočtu. Nejnižší způsobilé výdaje jsou 0,5 milionu korun na jeden projekt. (OPŽP, 2007)

Podporované oblasti

Oblast podpory 4.1 - Zkvalitnění nakládání s odpady.

Oblast podpory 4.2 - Odstraňování starých ekologických zátěží. (OPŽP, 2007)

Prioritní osa 5 - Dotace na omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik

Stupňující se žádosti Komise EU, ale i obyvatel Evropské unie na snižování průmyslového zatížení životního prostředí jsou předmětem hlavního zájmu nahrazení některých látek méně škodlivými, tzn. k hledání úspor ve výrobě a vývoji nových technologií. Velmi důležitá je rovněž podpora prevence vzniku environmentálních problémů, nikoliv napravování již vytvořených škod. Hlavním nedostatkem v rychlejší řešení omezení průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik je nedostatečné environmentální povědomí mezi státní správou, podniky, veřejností a komplikovanou legislativou. K realizování cílů je nezbytné podpořit přechod od koncových technologií k nejlepším dostupným technikám (BAT), následně motivovat podniky k použití techniky BAT a environmentálním podnikovém přístupu (MŽP, 2007, s. 119 - 123), např. zavést systém environmentálního managementu, jež je dobrovolným podnikovým nástrojem, jehož zavedením se podnik zavazuje k vykonávání svých činností, které povedou ke zlepšení životního prostředí a zdraví obyvatel. (Centrum inovací a rozvoje, 2006). Maximální výše dotace je 90 % z celkových způsobilých veřejných výdajů projektu. Nejvyšší způsobilé výdaje jsou určeny ve výši 0,5 mil. korun na projekt. (OPŽP, 2007)

Podporované oblasti

Oblast podpory 5.1 - Omezování průmyslového znečištění. (OPŽP, 2007)

Priorita 6 - Dotace pro zlepšování stavu přírody a krajiny

Hlavním problémem ochrany krajiny a přírody je pokles biodiverzity na úrovni ekosystémů a nižší ekologická stabilita krajiny. Důsledkem devastace přírodních zdrojů a krajiny na našem území, způsobených převážně lidskou činností, klesá biologická početnost a rozmanitost populací původních druhů, která vede k vymizení nebo dokonce vymření řady druhů. Přílišná intenzifikace zemědělství zapříčinila eutrofizaci povrchových vod, snížení retenční schopnosti krajiny, znečištění a pokles hladiny podzemních vod, což sebou přináší častější výskyt povodňových událostí a extrémních such. Cílem Evropské unie bylo zarazit do roku 2010 úbytek biodiverzity. Tento cíl sebou přináší nutnost vynaložit pro prioritní osu 6 velké množství finančních prostředků, celkem bylo vyčleněno, téměř 600 mil. EUR, přičemž nejvíce finančních prostředků, téměř 225 mil. EUR bylo vynaloženo na oblast

podpory Optimalizace vodního režimu krajiny, jenž se zaměřuje na snižování vzniku a dopadů povodní a zvýšení retenční schopnosti krajiny. (MŽP, 2007, s. 124-137)

Maximální výše dotace je 90 % z celkových způsobilých výdajů projektu. U některých vybraných typů podpory až do maximální výše 100 %. (OPŽP, 2007)

Podporované oblasti

Oblast podpory 6.1 - Implementace a péče o území soustavy Natura 2 000.

Oblast podpory 6.2 - Podpora biodiverzity.

Oblast podpory 6.3 - Obnova krajinných struktur.

Oblast podpory 6.4 - Optimalizace vodního režimu krajiny.

Oblast podpory 6.5 - Podpora regenerace urbanizované krajiny.

Oblast podpory 6.6 - Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod.

Prioritní osa 7 - Dotace pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu

Prioritou této osy je vybudování dostupné a celorepublikové sítě center environmentálního vzdělávání a výchovy. V České republice existuje několik institucionalizovaných sítí, které vedle své hlavní činnosti poskytují i informace v oblasti životního prostředí. Problémem těchto institucí je nerovnoměrné rozmístění environmentálních služeb, v řadě pobočkách chybí kvalitní materiálně-technické vybavení, což vede k neefektivnímu a nesystematickému působení. Další související problematikou je nedostatečné vzdělání a povědomí cílových skupin, např. veřejné správy, podnikové sféry, zaměstnanců škol, NNO (Nestátní nezisková organizace) a široké veřejnosti. K realizování cílů je zapotřebí efektivně začlenit problematiku environmentálního vzdělávání do vzdělávací soustavy, dále vytvořit infrastrukturu pro environmentální poradenství a vytvořit celkovou dostupnost informací o udržitelném rozvoji a životním prostředí (mimo zákonných povinností úřadů). (MŽP, 2007, s. 138-142)

Maximální dotace je hrazena do výše 85 % z celkových způsobilých veřejných výdajů projektu. Maximální dotace hrazené ze státního rozpočtu je až do výše 5 % z celkových způsobilých veřejných výdajů projektu. Podmínka je spolufinancovat projekt z vlastních zdrojů žadatele minimálně ve výši 10 % z celkových způsobilých výdajů. Minimální způsobilé výdaje jsou určeny ve výši 0,5 milionu korun. (OPŽP, 2007)

Podporované oblasti

Oblast podpory 7.1 - Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací.

Prioritní osa 8 – Technická pomoc

Technická pomoc je doplňkovým a pomocným nástrojem. Pomáhá zvýšit kvalitu poskytovaných opatření a zvyšuje efektivitu využití finančních prostředků. Celková částka na technickou pomoc v rámci operačního programu nesmí být vyšší než 4 % z celkového objemu finančních prostředků. Fondy z technické pomoci mohou financovat činnosti operačních programů ve sféře od přípravy, po řízení, monitorování, hodnocení, informování až finální kontrolu. Předpokládanými výsledky pro zavedení technické pomoci jsou: efektivnější řízení OP Životní prostředí, přehledné podklady pro reporting Evropské komisi, podklady pro informování veřejnosti o OP Životní prostředí, zvyšování kvalifikace zaměstnanců podílejících se na implementaci OP Životní prostředí a jiné. (MŽP, 2007, s. 143-147)

4.2 Operační program Životní prostředí 2014-2020

Operační program Životní prostředí 2014-2020 svou strategií navazuje na operační program z předchozího období 2007-2013. Pro žadatele o dotaci je na toto programové období vyčleněno více než 70 miliard korun, což je zhruba o polovinu méně než v předchozím programovém období. Prioritně nejvyšší prostředky jsou určeny na čištění vod, opatření proti povodním a suchu a zlepšení kvality ovzduší. (MŽP, 2015)

4.2.1 Prioritní osy 2014-2020

Pro lepší přehlednost a orientaci v programových dokumentech žadatelů a hodnotitelů v programovém období 2014-2020, došlo ke snížení počtu prioritních os:

- 1) Zlepšování kvality vod a snižování rizika povodní
- 2) Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech

- 3) Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika
- 4) Ochrana a péče o přírodu a krajinu
- 5) Energetické úspory
- 6) Technická pomoc

Další změnou je dělení v rámci prioritní osy. Zatímco v předchozím období se prioritní osy dělily podle podporovaných oblastí. V současném programu se prioritní osy dělí podle specifických cílů, podle nichž je určeno rozložení práv žadatelů o dotace. Nově jsou do programu zapojeny finanční nástroje, které obsahují zvýhodněné záruky a úvěry, které mají z pohledu EU zajistit perspektivní udržitelnost projektů.

Řídícím orgánem setrvává Ministerstvo životního prostředí. Přičemž některé své kompetence přeneslo na zprostředkující subjekty; na Státní fond životního prostředí, který ručí za administrativní podporu výzev a v případě prioritní osy 4 na Agenturu ochrany přírody a krajiny ČR. Správa projektů bude prováděna přes jednotný metodický systém ISKP pro všechny operační programy. Většina úkonů půjde vyřešit elektronicky, včetně následného monitoringu příslušných hodnotitelů. Systémy Bene-fill, Benefit7 a eAccount, fungující v předchozím programovém období jsou nahrazeny systémem MS 2014+. (Cvrlíková, 2015)

MS 2014+ je jednotný informační systém pro programové období 2014-2020, který nahradil tři rozdílné systémy, pod správou tří ministerstev; Ministerstva životního prostředí, Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva pro místní rozvoj z období 2007-2013. Tento systém je nyní v gesci pouze MMR. Žadatelé skrze tento systém podávají své žádosti o dotace EU ze všech operačních programů současného období, vyjma dotací v zemědělství. Ostrý provoz systému byl spuštěn v dubnu roku 2015 a měl sjednotit a výrazně zjednodušit proces podávání žádosti o dotaci. Podle podmínek Evropského strukturálního a investičního fondu je nutné mít tento systém do roku 2027. (Došková, 2015)

- Mezi hlavní výhody MS 2014+ podle MMR, má patřit:
  - Úspora času při vkládání žádosti
  - Snižování administrativní zátěže – jednotné prostředí, žádosti se nemusejí tisknout, výjimkou jsou pouze velkoformátové dokumenty

- Pro řídicí orgány se zvyšuje transparentnost čerpání dotací z EU, což by mělo vést ke komplexnějšímu přehledu o projektech a následnému vyhodnocování dotačních aktivit.
- Pro hodnotitele projektů představuje komplexní nástroj a nebude potřeba pořizovat doplňkové, jednoúčelové systémy.
- Celková úspora finančních nákladů, protože místo tří systémů bude provozován pouze jeden (Došková, 2015)

Tvorbou systému, poskytováním služeb a servisní podporou byla pověřena společnost Tesco SW, která vyhrála výběrové řízení v roce 2013 za 567 milionů korun. Roční provoz serverů a počítačů vyjde ročně na 3,6 mil. korun. Veřejnou zakázku zadalo MMR. (Ekonomický deník, 2015)

Pro splnění předpokladu účinného čerpání finančních prostředků z ESIF došlo k vytvoření předběžných podmínek, které jsou ukotveny v nařízení č. 13030/2013. Naplnění podmínek je součástí jednotlivých programů i Dohody o partnerství. V případě, že plnění předběžných podmínek není ze strany Evropské komise viděno jako dostatečné, může pozastavit nebo úplně zrušit průběžné platby dotčené části programu. (Farkač, 2015)

S dotační podporou nadále mohou počítat zájemci z řad soukromé i veřejné sféry. Došlo však ke snížení výše dotace o 5 % ze způsobilých výdajů, těchto 5 procent přispíval SFŽP ze svých zdrojů). Pro zájemce o dotaci to znamená, že maximální výše poskytnuté podpory může být až 85 % z celkových způsobilých výdajů projektu, oproti financování až do výše 90 procent.

Výjimkou je prioritní osa 4, kdy může být podpora umožněna až do výše 100 % z celkových způsobilých výdajů. Dotaci je v některých případech možné čerpat již v průběhu realizace projektu. Maximální finanční podpora dotace se odvíjí od typu žadatele a předmětu investičního záměru. (Cvrlíková, 2015)

Velmi podstatnou změnou pro žadatele je snazší orientace ve splnění podmínek žádostí o dotace, zatímco v předchozím programovém období museli nastudovat několik programových dokumentů OPŽP, v programovém období 2014–2020 je nutné nastudovat;

programový dokument Pravidla pro žadatele a příjemce podpory a znění výzvy pro podání projektů, avšak prostudování dalších dokumentů je výhodou.

Zásadní problém při implementaci OP ŽP 2007-2013 představovala výrazná personální nestabilita, vyznačující se velkou fluktuací zaměstnanců, pracujících jako podpora tohoto Operačního programu. Tato skutečnost vedla ke značné administrativní zátěži s dopadem na nedostatečnou situaci čerpání. Řídící orgán se v tomto programovém období bude snažit o zvýšení perspektivy u všech zaměstnanců pracujících na implementaci OP ŽP.

Poměrně častý problém se vyskytoval u veřejných zakázek, z důvodu dlouhého schvalovacího procesu mezi přijetím projektu a uskutečněním výběrového řízení na zhotovitele. Příčinou je velmi složitá legislativa a její častá aktualizace. Řídící orgán předpokládá vytvořit vzorové postupy pro zadavatele s pravidelnou aktualizací. (MŽP, 2015, s. 158-171)

Prioritní osa 1

Podporované oblasti:

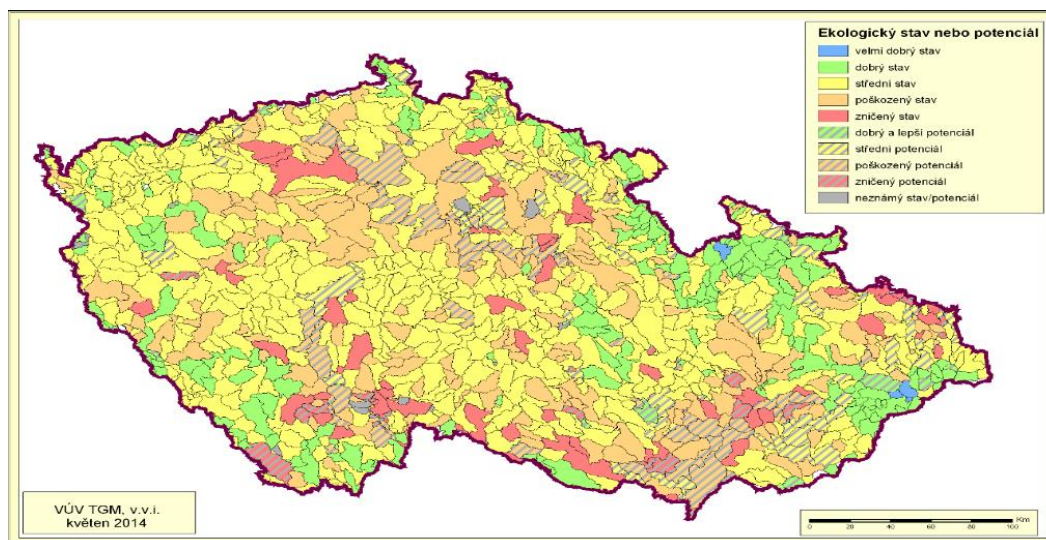
- Oblast podpory 1.1 - Snížení znečištění vod.
- Oblast podpory 1.2 - Zlepšení jakosti pitné vody.
- Oblast podpory 1.3 - Omezování rizika povodní.

Hlavní prioritou je zlepšení stavu vod, čehož lze dosáhnout odbornými zásahy do jednotlivých povodí. Dalšími důležitými cíli je zlepšit zvládání povodňových rizik, snížení rizika negativních dopadů povodní na životní prostředí, hospodářská činnost, lidské zdraví a kulturní dědictví. Za důvod povodní je označovaná urbanizace území podél vodních toků a snížená retenční schopnost krajiny.

V současné době počet lidí zásobovaných neškodlivou pitnou vodou tvoří 93 % obyvatelstva. To však neznamená, že ve všech oblastech České republiky se můžeme setkat s kvalitní povrchovou vodou. Z obrázku č. 2 vyplývá, že ekologický i chemický stav povrchových vod je převážně nevyhovující (viz oranžová a červená barva). V poměrně blízké budoucnosti se očekává vzhledem ke změně klimatu problém s kvantitou i kvalitou

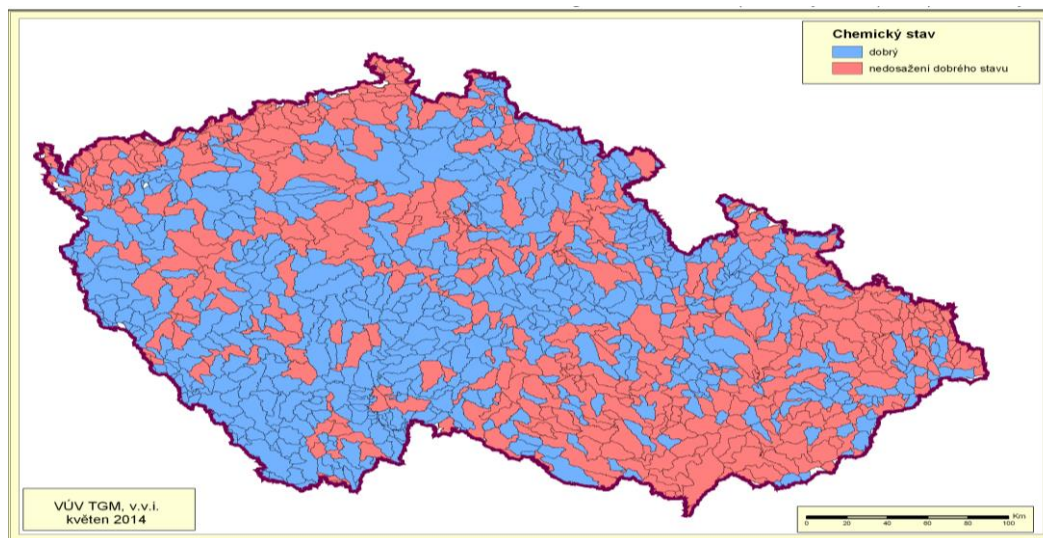
vodních zdrojů určených jako pitná voda pro obyvatelstvo. (MŽP, 2017, s. 47-55) Obrázek č. 3 vymezuje celkem 298 oblastí s potenciálně významným povodňovým rizikem (ASPFRR)

Obrázek 2: Ekologický stav a potenciál útvarů povrchových vod ČR

Zdroj: (Státní fond životního prostředí 2014-2020, 2015)

Obrázek 3: Chemický stav útvarů povrchových vod ČR

Zdroj: (Státní fond životního prostředí 2014-2020, 2015)

Prioritní osa 2: Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech

Hlavní prioritou této osy je zlepšit kvalitu ovzduší v místech, kde nejsou splněny imisní limity a udržet stávající kvalitu v oblastech s dobrým ovzduším. Nejdůležitějším cílem pro

omezení znečišťování ovzduší v ČR je snížit množství emisí znečišťujících látek vytvořených při vytápění domácností.

- **Specifický cíl 2.1 - Snížit emise z lokálního vytápění domácností podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek**

Mezi hlavní podporované projekty a aktivity se řadí výměna zařízení na pevná paliva za tepelná čerpadla, instalování solárně-termických soustav pro přitápění a dodatečná zařízení (například filtry) za účelem snížit emise znečišťujících látek.

- **Specifický cíl 2.2 - Snížit emise stacionárních zdrojů podílejících se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek**

Mezi hlavní zaměření tohoto cíle patří například rekonstrukce nebo náhrada spalovacích stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší s cílem snížit emise. Dále pořízení technologií ke snížení emisí NH₃ z chovů hospodářských zvířat.

- **Specifický cíl 2.3 - Zlepšit systém sledování, hodnocení a předpovídání vývoje kvality ovzduší a souvisejících meteorologických aspektů**

V rámci tohoto cíle jdou podpořeny systémy hodnocení, sledování a předpovídání vývoje kvality počasí a ovzduší na regionální i celorepublikové úrovni. (MŽP, 2017, s. 56 - 81)

Prioritní osa 3 – Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika

Důležitým cílem této prioritní osy je Specifický cíl 3.1 - prevence vzniku odpadů. Při každé lidské činnosti lze omezit množství vzniklých odpadů, např. pozdějším využitím, recyklací nebo darováním. Odpady, které nelze později využít, by měly být likvidovány způsobem, který není škodlivý pro člověka, životní prostředí a je v souladu s příslušnými právními předpisy na ochranu lidského zdraví a životního prostředí. Mezi nejdůležitější cíle do roku 2020 patří prevence vzniku průmyslového odpadu, opětovné využívání výrobků, převážně nábytek, textil aj., podpora zavedení tzv. systému „door-to-door“. (MŽP, 2017, s. 82-105) Systém door-to-door je vyvážení odpadků v pytlích z domácností občanů. Dále princip „Pay As You Throw“ – zaplat, kolik vyhodíš. Měřeno například podle objemu popelnice. V neposlední řadě je důležité zmínit některé pilotní projekty, například institut „Bez obalu“ otevřel v Praze prodejnu, kde je možné koupit potraviny do přinesených vlastních obalů.

Studenti z brněnských vysokých škol představili projekt RE-USE, „Druhý život“, kdy lidé mohou darovat nadbytečnou věc do sbírky a zájemci si danou položku koupí za symbolickou částku. Získané peněžní prostředky jsou použity na projekt „Květiny v Brně“, kdy město finanční prostředky využije na sadbu okrasných rostlin. Další možností, jak méně produkovat odpad je „Nábytková banka“, kde občané darují nábytek a lidé evidovaní na magistrátu v sociálním odboru, se mohou o tento nábytek přihlásit. Prevenci vzniku odpadu pomáhá také internetový portál Nevyhazujto.cz, kde majitelé uveřejňují fotky nepotřebných věcí a zájemce si po domluvě danou věc zdarma odveze. Obce v České republice mají možnost účastnit se projektu Odpadový Oskar, kdy jsou oceňovány obce s nejnižší produkcí komunálního odpadu. (SFŽP, 2016)

- **Specifický cíl 3.2 - Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů**

Nejčastěji podporovanými oblastmi je modernizace a výstavba strojů a zařízení pro třídění, sběr a úpravu odpadů, stroje pro materiálové a energetické využívání odpadů. Separace a svoz komunálního odpadu. Vyrobení paliv z ostatních odpadů a nakládání s nebezpečnými odpady.

- **Specifický cíl 3.3 - Rekultivace staré skládky**

Skládky mají velmi neblahý dopad na krajinu, na kvalitu povrchových i podzemních vod, při odpadovém skládkování navíc vzniká methan, který se uvolňuje při anaerobním rozkladu organického uhlíku. Rekultivací starých skládek, především ty, které byly provozovány před účinností zákona č. 238/1991 Sb. dává prostor k navrácení poškozené nebo zdevastované krajiny do původního stavu.

- **Specifický cíl 3.4 - Dokončit inventarizaci a odstranit staré ekologické zátěže**

V České republice přetrvává velké množství kontaminovaných oblastí, u nichž není jasný rozsah rizik pro lidské zdraví, životní prostředí a je velmi důležité nebezpečné oblasti odstranit.

- **Specifický cíl 3.5 – Snížit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení**

Hlavní prioritou tohoto specifického cíle je inovace, rozvoj postupů a technologií vedoucích k navýšení bezpečnosti při manipulaci s chemickými látkami a tím omezit environmentální rizika. Podporovanými projekty je rekonstrukce nebo celková náhrada technologických zařízení, ve kterých jsou skladovány nebezpečné chemické látky, dále vytváření

informačních portálů a softwarů v prevenci nebezpečných havárií s chemickými látkami. (MŽP, 2017, s. 82-105)

Prioritní osa 4 – Ochrana a péče o přírodu a krajinu

Prioritní osa 4 patřila mezi nejméně využívané osy v minulém programovém období. MŽP se proto snaží zviditelnit tento program. Pomoci by mu k tomu mohla Ramsarská úmluva na období 2016-2025, která má za cíl zlepšit využívání evropských mokřadů v Evropě a zabránit jejich destrukci a ubývání. Mokřady mají na starosti koloběh vody v přírodě, udržování vody v krajině, pohlcování oxidu uhličitého z ovzduší a jsou domovem pro množství vodního ptactva. (MŽP, 2018)

- **Specifický cíl 1 - Zajistit příznivý stav předmětu ochrany národně významných chráněných území**

Tento cíl se zaměřuje na ochranu národně chráněných území pro současnou i budoucí generaci. Mezi hlavní podporované lokality patří velkoplošně chráněné území (CHKO), národně významně chráněné území (NP, NPR, NPP) a soustavy chráněných území Natura 2000. Tyto lokality jsou zpravidla domovem pro vzácné druhy, kteří bývají ohrožováni zásahy člověka. Do roku 2020 je dáno za cíl výrazně zlepšit stav ohrožených a vzácných druhů, zvýšit péči o dřeviny mimo les a bezlesí, likvidace expanzivních a invazivních druhů a usměrňování návštěvníků chráněných oblastí (například úpravou cest – vybudování stezek, lávek, zábradlí, schodů aj.)

- **Specifický cíl 4.2 – Posílit biodiverzitu**

Tento cíl úzce souvisí s předchozím specifickým cílem 4.1, mají podobný charakter, kterým je soustavné pečování o vzácné a ohrožené druhy, obnova a tvorba jejich přirozených stanovišť. Dále následný monitoring a mapování úspěšnosti na již ošetřených oblastech).

- **Specifický cíl 4.3 – Posílit přirozené funkce krajiny**

Podporovanými projekty je vytvoření výstavby cest pro živočichy (například rybí přechody), kteří umírají v důsledku poničení jejich přirozených stanovišť, rozvojem technické infrastruktury. Územní systém ekologické stability (ÚSES) zpracovává plán na strategii

uchování, posílení a regeneraci přirozeného rázu krajiny například za pomoci skupinového vysazování stromů (větrolamy, stromořadí a břehové porosty) nebo obnovení vodních prvků (mokřady, rybníky a tůně).

- **Specifický cíl 4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech**

Cílem je zlepšit kvalitu prostředí v urbanizovaných oblastech, revitalizací funkčních složek sídelní zeleně, zakládání ploch veřejné zeleně (parků, sadů, zahrad, lesoparků, alejí, zatravnění plochy). Dále jsou podporovány projekty na zpomalení odtoku srážkové vody s cílem přirozeně obnovit prvky zeleně a vytváření drobných mokřadů nebo jezírek. (MŽP, 2017, s. 107-122)

Prioritní osa 5 – Energetické úspory

Prioritní osa 5, která se zaměřuje na komplexní řešení zvýšení energetické účinnosti veřejných budov úzce souvisí s prioritní osou 2, která se specifikuje na náhradu nevhodných spalovacích zdrojů, přičemž prioritní osa 5 podporuje souhrnné řešení pro navýšení energetické účinnosti veřejných budov.

Specifický cíl 5.1 - Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie si klade za cíl dosáhnout úspory energie v současných veřejných budovách prostřednictvím zateplování těchto budov a zavedením nízkoemisních i lokálních zdrojů při podpoře dostačujícího přívodu čerstvého vzduchu a uskutečnění obnovitelných a nízkoemisních zdrojů tepla.

Specifický cíl 5.2 - Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov - Veřejný sektor by měl podporovat výstavbu nových veřejných, pasivních budov, které se vyznačují svojí nízkou energetickou náročností a jít tak příkladem široké veřejnosti. V rámci tohoto specifického cíle není podporována výstavba rodinných domů a bytů. (MŽP, 2017, s. 123-137)

5 Srovnání finanční alokace v programovém období 2007-2013 a 2014-2020

Tabulka č. 2 komparuje finanční alokaci a podíl jednotlivých os pro jednotlivá období. Před porovnáním je důležité zmínit, že Operačnímu programu životní prostředí bylo pro současné programové období alokováno o téměř polovinu méně prostředků než v období předchozím. Množství přidělených prostředků vychází z Analýzy absorpčních kapacit pro jednotlivé prioritní osy, kterou vypracovaly odborné útvary MŽP. (MŽP, 2017, s. 38) Vzhledem k tomu, že došlo k úpravě názvů a snížení počtu prioritních os oproti předchozímu období, byly v grafu č. 2 prioritní osy seřazeny podle zaměření. Z tabulky je patrné, že nejvýraznější změna podílu k celkové alokaci v rámci jednotlivých období je u prioritních os 1, 2 a 3. U prioritní osy 1 došlo ke snížení podílu vzhledem k celkové alokaci o 11,25 %, z pohledu alokace půjde v současném programovém období do prioritní osy 1 o 1219,788 mil. EUR méně. Prioritní osa 1 však stále zůstává jako nejvyšší příjemce finanční podpory, neboť jak dokazuje obrázek č. 2 v kapitole 6.1 stav povrchových vod je ve většině oblastech České republiky poškozený. U prioritní osy 2 došlo k navýšení podílu alokace vzhledem k celkové alokaci o 4,31 %, celková alokace finančních prostředků se však snížila o 180,327 mil. EUR. U prioritní osy 3 respektive prioritní osy 4, v tomto programovém období došlo k navýšení podílu alokace vzhledem k celkové alokaci o 6,39 %, celkové množství finančních prostředků se snížilo o 321,236 mil. EUR. Mírné navýšení podílu vzhledem k celkové alokaci došlo u prioritních os 4 respektive PO 3 a PO 6 respektive PO4. Z pohledu opatření pro období 2014-2020 je podstatná změna v podobě vyloučení podpory na činnosti, spojené s environmentálním vzděláváním. U prioritní osy Technická pomoc došlo k mírnému snížení podílu o 0,1 %. Prioritní osa 5 „Omezení průmyslového znečišťování“, která fungovala v předchozím programovém období, byla přesunuta pod Prioritní osu 3 „Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika“.

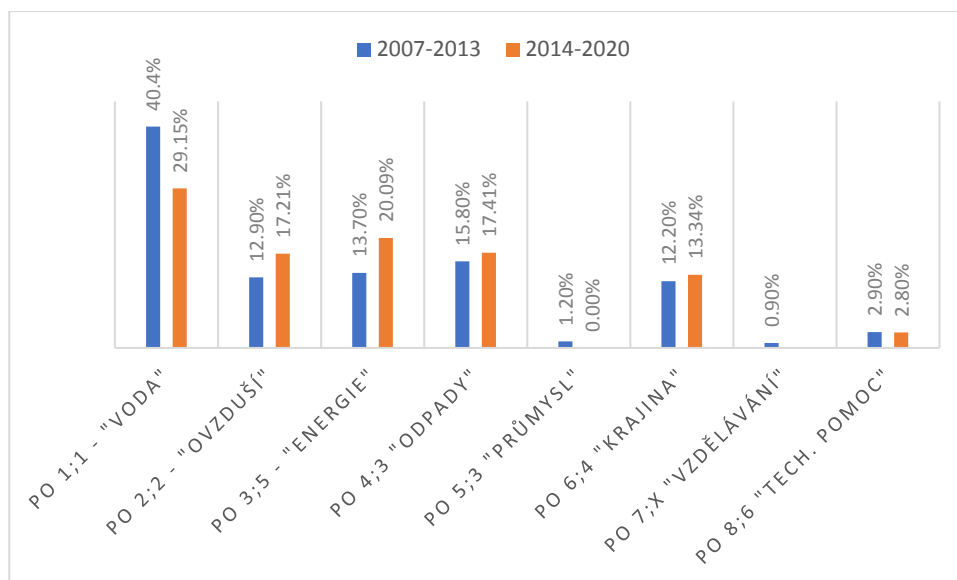
Tabulka 1: Alokace finančních prostředků – srovnání období 2007-2013 a 2014-2020

OPŽP- 2007-	Fond	Alokace	OPŽP 2014-2020	Fond	Alokace	OPŽP
Prioritní osa 1	FS	1 988,552	Prioritní osa 1	FS	768,767	
*O. P. 1.1.	FS	1 487,726	Specifický cíl 1.1.	FS	345,945	
O. P. 1.2.	FS	250,661	Specifický cíl 1.2.	FS	115,315	
O. P. 1.3.	FS	250,165	Specifický cíl 1.3.	FS	230,630	
			Specifický cíl 1.4	FS	76,876	
Prioritní osa 2	FS	634,146	Prioritní osa 2	FS	453,819	
O. P. 2.1.	FS	348,432	Specifický cíl 2.1.	FS	340,364	
O. P. 2.2.	FS	285,714	Specifický cíl 2.2.	FS	95,302	
			Specifický cíl 2.3.	FS	18,152	
Prioritní osa 3	FS	672,971	Prioritní osa 3	FS,	458,819	
O. P. 3.1.	FS	251,138	Specifický cíl 3.1.	FS	61,002	
O. P. 3.2.	FS	421,833	Specifický cíl 3.2.	FS	246,188	
			Specifický cíl 3.3.	FS	13,071	
			Specifický cíl 3.4.	FS	115,468	
			Specifický cíl 3.5.	EFRR	23,088	
Prioritní osa 4	FS	776,505	Prioritní osa 4	EFRR	351,735	
O. P. 4.1.	FS	520,258	Specifický cíl 4.1.	EFRR	105,520	
O. P. 4.2.	FS	256,247	Specifický cíl 4.2.	EFRR	24,173	
			Specifický cíl 4.3.	EFRR	151,694	
			Specifický cíl 4.4.	EFRR	70,347	
Prioritní osa 5	EFRR	60,606	Prioritní osa 5	FS,	529,626	
O. P. 5.1.	EFRR	60,606	Specifický cíl 5.1.	FS	509,626	
			Specifický cíl 5.2.	EFRR	20,000	
Prioritní osa 6	EFRR	599,424	Prioritní osa 6	FS	73,824	
O.P. 6.1	EFRR	29,971				
O.P. 6.2	EFRR	256,247				
O.P. 6.3	EFRR	77,925				
O. P. 6.4	EFRR	224,784				
O. P. 6.5	EFRR	86,916				
O. P. 6.6	EFRR	65,937				
Prioritní osa 7 –	EFRR	42,453				
O.P. 7.1	EFRR	42,453				
Prioritní osa 8	FS	143,209				
O.P. 8.1	FS	94,518				
O.P. 8.2	FS	48,691				
CELKEM		4 917,9	CELKEM		636,592	

* O. P. – Oblast podpory

Zdroj: Vlastní zpracování (Státní fond životního prostředí, 2015; MŽP, 2015)

Graf 2: Podíl jednotlivých prioritních os v OPŽP 2007-2013 a 2014-2020

Zdroj: Vlastní zpracování, (MŽP, 2016)

6 Nevyčerpané finance

Celková finanční alokace v rámci OP ŽP v programovém období 2007-2013 byla 4,918 mld. eur, což představuje zhruba 133,320 mld. Kč.³ Do konce tohoto programového období se nepodařilo vyčerpat všechny finanční prostředky a Česká republika, tak musela v roce 2013 do Bruselu vrátit 7,5 mld. korun, přičemž hrozila ztráta dalších cca 18 mld. korun. Tuto hrozbu se podařilo odvrátit, díky rychlému nastavení krizového řízení na MŽP i na SFŽP, a za roky 2014 a 2015 se tak podařilo vyčerpat všechny přidělené prostředky z evropských fondů. (SFŽP, 2017, s. 8)

Z obrázku č. 4 vyplývá, že OPŽP patřil, po OP podnikání a inovace, mezi nejúspěšnější programy z hlediska vyplacených prostředků příjemcům. Naopak nejhůře na tom byl Integrovaný operační program, který do ledna 2016 vyplatil příjemcům pouze 72,3 % prostředků. (Stoner, 2016)

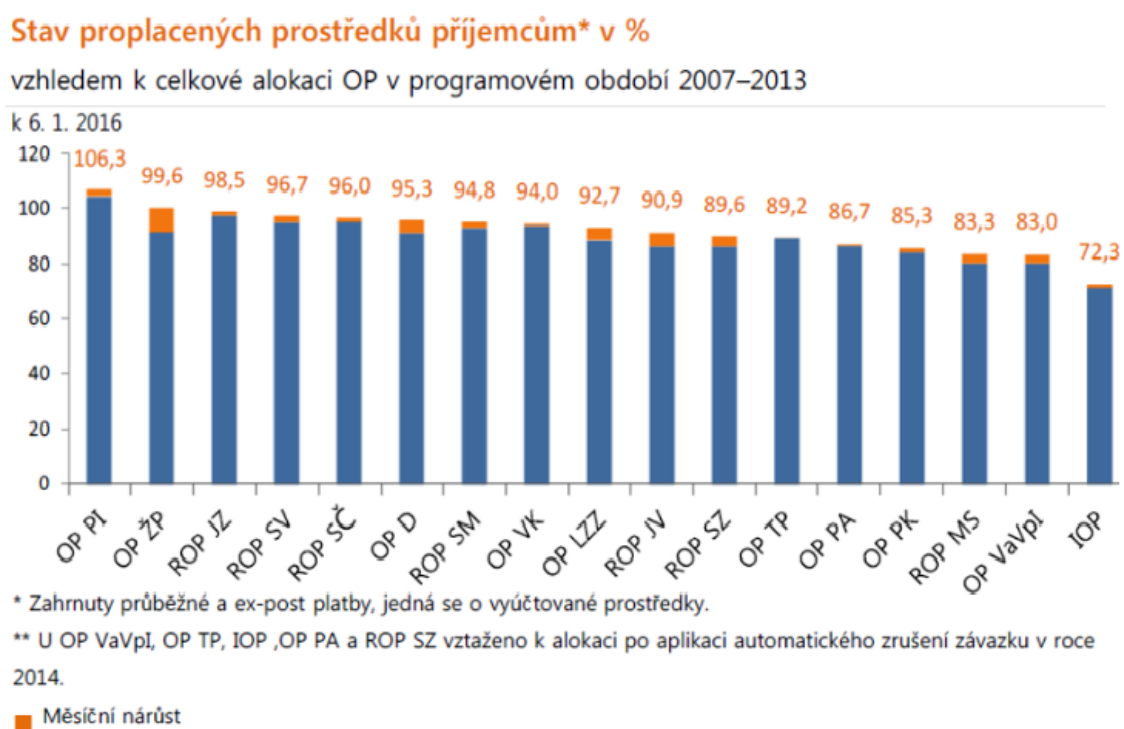
Na základě negativních zkušeností s čerpáním finančních prostředků v minulém programovém období, dochází z řad veřejnosti ke spekulacím, zdali se podaří všechny prostředky v tomto období vyčerpat včas, když z nového operačního programu se prostředky začaly čerpat s ročním zpožděním a uživatelské prostředí pro zpracování dotací provází od začátku technické problémy. Na tuto problematiku upozorňuje řada tuzemských médií,

³ Údaj platný k 16.5.2016, kdy kurz ECB byl 27,045 CZK/EUR

například deník euro ve svém článku, „Česká slabota, v polovině období je rozdána jen čtvrtina evropských dotací“ uvádí, že prozatím do června 2016 bylo z celkových 607,5 mld. korun pro všechny operační programy v současném programovém období žadatelé proplaceno jen 28 %, tedy jen 169 mld korun. V rámci OPŽP bylo vyčerpáno pouze 16 % evropských prostředků z cca 70 mld. korun určených pro OPŽP. (Tramba, 2017)

Podle tiskové zprávy MMR, v reakci na výše zmiňovaný článek bylo do července 2017 vyčerpáno více než 22 mld. korun, což je více než 31 %. Na vině nesprávných údajů je statistika monitorovacího systému MS2014+, která rozlišuje právní akty registrace akce a rozhodnutí o poskytnutí dotace samostatně, přičemž v obou případech je již rozhodnuto o poskytnutí finanční alokace žadatelům. MMR proto upustilo z dvoufázového přístupu, a vydává pouze dokument Rozhodnutí o poskytnutí dotace. (Roubíčková, 2017)

Obrázek 4: Stav proplacených prostředků příjemcům v %

Zdroj: (Stoner, 2016)

7 Vlastní práce

Vlastní práce obsahuje průběh administrace žádosti o podporu a vlastní dotazníkové šetření, vedoucí k definování hlavních překážek čerpání všech finančních prostředků v programovém období 2007-2013. Závěr vlastní práce poskytuje návrhy na zlepšení efektivity Operačního programu Životní prostředí v navazujícím programovém období po roce 2020.

7.1 Administrace žádosti o podporu a proces realizace projektu

Před podáním žádosti je pro žadatele velmi důležité se seznámit s platnými dokumenty operačního programu (především s dokumentem Pravidla pro žadatele a příjemce podpory (dále „PrŽaP“), zněním výzvy pro podání žádosti a programovým dokumentem OPŽP 2014–2020. Pokud má žadatel nejasnosti může se obrátit na informační linku SFŽP, popř. na regionální pracoviště AOPK ČR (pouze u PO4) nebo krajské pracoviště SFŽP. Žadatel předkládá žádost o dotaci přes monitorovací systém MS2014+, neboli portál IS KP14+, k žádosti musí být přiloženy všechny požadované podklady, které jsou specifické pro jednotlivé prioritní osy. Všechny dokumenty musí být ve formátu PDF, vyjma šablon uveřejněných v rámci vyhlášené výzvy, které musí být ve formátu XLS a také v PDF.

Po odeslání žádosti je každému projektu přiděleno identifikační číslo. Proces schvalování projektů probíhá v období od podání žádosti o podporu do podepsání právního aktu Rozhodnutí o poskytnutí dotace („RoPD“). Proces schvalování projektů tvoří dvě části:

- Hodnocení projektů, které zahrnuje kontrolu přijatelnosti a formálních náležitostí a věcné hodnocení.
- Výběr projektů, který tvoří volbu projektů, dále přípravu a vydání RoPD

Hlavním cílem celého procesu je vybrat kvalitní projekty, které naplní věcné i finanční cíle OPŽP 2014-2020. (MŽP, 2017, s. 98 - 100)

7.1.1 Kontrola formálních náležitostí a kontrola přijatelnosti

Kontrola formálních náležitostí je proces, kdy hodnotitel hodnotí žádost z hlediska řádného vyplnění všech částí formuláře včetně doložení podkladů. V případě kontroly přijatelnosti hodnotitel žádost posuzuje z hlediska splnění legislativních a finančních předpokladů, podmínek výzvy a programu.

Každá výzva má stanovenou pevnou lhůtu, do kdy mohou žadatelé odesílat žádosti o podporu prostřednictvím systému MS 2014+. Všechny žádosti jsou odesílány elektronicky, což přináší úsporu spotřebovaného papíru, výjimku tvoří projekty s rozsáhlou projektovou dokumentací, kdy není možné vše nahrát do systému, je nutné tyto přílohy zaslat, popřípadě donést na krajské pracoviště SFŽP.

Příjem žádostí probíhá nejprve na odboru krajských pracovišť na Státním fondu životního zde jsem měla možnost hovořit s paní Vladimírou Stašovou, jejíž náplní práce je kontrola formálních náležitostí pro Střední Čechy (vyplnění všech údajů ve formuláři, identifikační údaje žadatele, formální stránku povinných příloh. Všechny povinné přílohy, náležitosti i kritéria formální náležitosti, které je nutné doložit pro danou výzvu, nalezne žadatel v dokumentu Pravidla pro žadatele a příjemce podpory, konkrétně v sekci C.2 Procesy a pravidla hodnocení a výběru projektů. V případě, že dojde k nesplnění jednoho či více kritérií, hodnotitel vyzve žadatele prostřednictvím MS 2014+ k doplnění dokladů nebo opravě nedostatků ve lhůtě 6 pracovních dnů od obdržení informace o těchto nedostatcích, žadatel nesmí nic upravovat nad rámec žádosti hodnotitele. Pokud žadatel neopraví nedostatky je žádost automaticky vyřazena z dalšího hodnocení, o tomto stavu se žadatel dozví prostřednictvím depeše na portálu MS 2014+. Hodnotitel má na kontrolu formálních náležitostí 60 pracovních dní od ukončení výzvy, podle paní Stašové vyhodnocení jednoho projektu trvá na jejím oddělení v řádu několika hodin až dva týdny (doba vyhodnocení závisí na tom, jak kvalitně žadatel zpracoval žádost). (Stašová, 26.1.2018)

7.1.2 Kontrola přijatelnosti a věcné hodnocení

V případě formální správnosti všech došlých podkladů i znění žádosti, jsou žádosti přímo odesílány z krajských pracovišť na technická pracoviště, kdy je projektovým manažerem (PM) provedena kontrola přijatelnosti. PM zreviduje všechny dokumenty po obsahové stránce, dále zkontroluje splnění všech finančních i legislativních předpokladů. Pokud je nutné nějaký dokument opravit nebo doplnit, pošle PM žadateli depeši se žádostí o doplnění nedostatků do šesti pracovních dnů. V případě, že jsou všechny podklady i náležitosti v pořádku, dojde k věcnému hodnocení projektu v rámci pravidla čtyř očí (pouze v případě kolové výzvy). (MŽP, 2017, s. 100 - 101) Pravidlo čtyř očí probíhá tak, že dva na sobě nezávislí PM obdují projekt podle hodnotících kritériích, například u projektu na výstavbu ČOV jsou kritéria následující:

1. Projektová připravenost – např. stavební povolení
2. Soulad s plánováním v oblasti vod (dle vyhlášky č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, vyhlášky č. 98/2011 Sb., o způsobu hodnocení povrchových vod a vyhlášky č. 393/2010 Sb., o oblastech povodí).
3. Projekt řeší podchycení volných výustí (podle počtu evidovaných obyvatel – „EO“)
4. Chráněná území
5. Technická kvalita projektu – investiční náklady, nákladovost v Kč/1 EO/1bm

Hodnocení probíhá na základě informací vycházejících ze žádosti o podporu a jejích příloh. Hodnotící kritéria jsou specifická pro každou výzvu, uvedená kritéria výše patří k 42. výzvě, která probíhala od 17.10.2016 do 19.01.2017. (MŽP, 2016, s. 1-5) Každý projekt může získat maximálně 100 bodů. Minimálně musí projekt získat 5 bodů. V případě nižšího počtu bodů projekt není schválen k financování.

Maximální lhůta pro věcné hodnocení je stanovena na 30 dnů. V případě, že oba hodnotitelé mají rozdílné bodové ohodnocení, dochází k Arbitrážnímu hodnocení provedené arbitrem. Arbitrovo vyhodnocení žádosti je třetím názorem a ze všech zpracovaných vyhodnocení se vyloučí to, které je od ostatních názorově nejvzdálenější. Dále oba projektoví manažeři i arbitr vyhotoví kontrolní listy, podle listů schvalovatel přenesou výstupy hodnotitelů a případné arbitrážní hodnocení anonymně na 1 stranu, který poskytne jako přílohu hodnocení do systému MS 2014+. Za předpokladu bezchybnosti věcného hodnocení, schvalovatel změní stav žádosti na: „Žádost o podporu splnila podmínky věcného hodnocení“. Podle projektového manažera SFŽP k arbitrážnímu hodnocení nedochází příliš často. Většinou dva projektoví manažeři hodnotí projekt do té doby, dokud se bodově neshodnou, o projektu se vzájemně nesmějí radit. (Pech, 26.1.2018). S nepatrným rozdílem hodnocení dochází u průběžných výzev, kdy je výzva nesoutěžní a omezená pouze alokací. Vyhodnocení probíhá průběžně, podpora je žadatelům, kteří splní dané podmínky výzvy poskytována v pořadí, v jakém podali žádost o dotaci.

V rámci kontroly přijatelnosti je prováděno ekonomické hodnocení žadatele, které se zakládá na:

1. Hodnocení bonity/úvěrové způsobilosti, které probíhá za předpokladu, chce-li žadatel financovat projekt pomocí úvěru.
2. Hodnocení, zda žadatel není podnikem v obtížích dle nařízení EK 651/2014

Hodnocení podniku v obtížích probíhá u všech projektů s veřejnou podporou a dále u projektů bez veřejné podpory kromě projektů obcí, měst, dobrovolných svazků obcí, krajů, příspěvkových organizací územně samosprávných celků, veřejných škol a veřejných výzkumných institucí. Hodnocení není nikdy prováděno u projektů organizačních složek státu, státní příspěvkové organizace a státních fondů. Projekty podléhající hodnocení bonity/úvěrové způsobilosti žadatele a určení podniku v obtížích jsou blíže uvedeny v příloze č. 2 a 3.

Ekonomické podklady pro vyhodnocení bodu 1 a 2 používá SFŽP veřejně přístupný systém Monitor, který patří pod správu Ministerstva financí, popřípadě vyžaduje po žadateli další ekonomické dokumenty. Finanční manažer poté vyhotoví protokol a kontrolní list, který odsouhlasí vedoucí finančního manažera.

3. Ekonomické hodnocení žadatele – kontrola zajištění vlastních zdrojů žadatele, pouze na základě čestného prohlášení o zajištění vlastních zdrojů na spolufinancování projektu.
4. Kontrola typu prostředků – veřejné soukromé zdroje, popřípadě půjčka. (Jukl, 26.1. 2018)

7.1.3 Kontrola CBA

Povinnost vyplnění Cost benefit analýzy platí pro žadatele s individuálními projekty generující příjem dle čl. 61 Obecného nařízení, u ostatních od minimálního finančního objemu celkových způsobilých výdajů projektu ve výši 5 mil. Kč. Projekty s definovanou paušální sazbou v PO1 (SC 1.1 a 1.2) vyplňují zjednodušenou CBA bez stanovení celkových způsobilých výdajů, tedy od 0 Kč. Pokud schvalovatel neshledá z hlediska přijatelnosti žádosti žádné nedostatky, změni stav žádosti v MS 2014+ na „Žádost o podporu splnila formální náležitosti a podmínky přijatelnosti“. (MŽP, 2017, s. 153)

7.1.4 Výběr projektů

K výběru projektů dochází po uzavření věcného hodnocení, kdy dojde k seřazení doporučených žádostí podle bodového ohodnocení. Pokud mají některé projekty stejný počet bodů, jsou řazeny dle registračního čísla přiděleného při podání žádosti. Po seřazení projektů

dojde k zasedání výběrové komise, která je složená z minimálně 6 členů a rozhoduje o tom, zda projekt doporučí nebo nedoporučí k financování. (MŽP, 2017, s. 102)

7.1.5 Odbor právní

Před vydáním dokumentu Rozhodnutí o poskytnutí dotace, bez nichž nemůže žadatel získat finanční prostředky, musí žádost zkontrolovat Odbor právní. Na SFŽP pracuje 6 právníků, kteří kontrolují všechny projekty z právního hlediska, například kontrolují průběh veřejných zakázek podle zákona, jeli předmětem dotace rekonstrukce movité věci například zateplení, je nutné zkontrolovat, zda je uveden oprávněný vlastník předmětu dotace, a také zdali movitá věc není předmětem exekuce. (Moravcová, 26.1.2018)

7.1.6 Rozhodnutí o poskytnutí dotace

Ve chvíli, kdy výběrová komise schválí žádost, je žadatel vyzván k doplnění dokladů, popř. příloh, které se mírně liší pro každou PO. Po doplnění těchto náležitostí žadatelem, provádí kontrolu Správce kapitoly. Po oboustranném elektronickém odsouhlasení s Fondem, správce kapitoly poskytne dokument Rozhodnutí o poskytnutí dotace neboli RoPD light – vlastní neoficiální označení SFŽP). Tento dokument se vydává pouze pokud žadatel ještě nemá vysoutěženou veřejnou zakázku a může doložit pouze předpoklady celkových nákladů i harmonogram, které se upraví podle skutečnosti v následujícím dokumentu „Rozhodnutí o poskytnutí dotace“ („RoPD“ neboli RoPD hard – vlastní neoficiální označení SFŽP“). Žadatel musí doložit všechny kompletní podklady dle PrŽaP, Podklady pro vydání RoPD hard do 10 měsíců od vydání RoPD light. Důležitou součástí dokumentu jsou indikátory, které musí jasně obsahovat jakého cíle bude realizací projektu dosaženo.

Po vysoutěžení dodavatele veřejné zakázky, je důležité připravit podklady nezbytné k vydání právního úkonu RoPD. Podklady (např. smlouva o dílo s dodavatelem, právní stav předmětu podpory, kontrola podkladů při výběru dodavatelů a další) připravuje příjemce dotace v součinnosti s Fondem. V RoPD jsou uvedeny všechny změny podmínek poskytnutí dotace (finanční alokace, termíny apod.) Po vydání RoPD, Správcem kapitoly, jsou odeslány peněžní prostředky na běžný účet příjemce dotace.

Příjemce je povinen účtovat veškeré příjmy a výdaje v souladu s předpisy České republiky, zejména se zákonem č. 563/1991 Sb. Přijetím dotace dává příjemce souhlas s tím, že po realizaci projektu poskytne přiměřenou propagaci projektu podle závazných zdrojů

uvedených v Grafickém manuálu povinné publicity OP ŽP 2014-2020. Příjemce je dále povinen po věcné i finanční stránce zajistit, aby výsledky realizace projektu byly zachovány po dobu 10 let a po určitou dobu nechat projekt v nezměněné podobě od doby finální realizace. (MŽP, 2017, s. 104-105) V případě, že jsou vyžadovány opravy většinou si musí příjemce hradit opravu z vlastních zdrojů. Podle Hníkové (2016), obvykle příjemci na opravu nemají prostředky, takový případ nastal například po postavení nového terminálu v Železném Brodě, kdy se v projektové dokumentaci nepřihlédlo ke klimatickým podmínkám lokality a do nového terminálu po většinu roku zatéká, důvodem je umístění stromu uprostřed terminálu, viz obrázek č. 5. Autorka ve svém článku vyjmenovává další „nevýhodné projekty“ dotované z fondů EU, například 3 km dlouhá cyklostezka v pražských Vysočanech, která stála 140 milionů korun a po dvou letech provozu byla uzavřena kvůli výstavbě rezidenční budovy. Dále upozorňuje na problematiku podnikatelů, kdy může dojít při podpoře jednoho podnikatele podpořeného z dotace EU ke krachu podnikatele, který podniká ve stejném oboru a lokalitě jako podpořený podnikatel z fondů EU. Na poslední dvojstraně článku, Podle Hníkové (2016, s. 6-11) uvádí rozdělení finančních prostředků z EU pro Českou republiku od roku 2004, kdy je patrné, že i přes některé nezdary byly podpořeny prospěšné projekty, například v rámci OP Doprava bylo postaveno 245,5 km nových dálnic a silnic I. třídy, opraveno 2700 km silnic II. a III. Třídy a zrekonstruováno 370 km železničních tratí.

Obrázek 5: Terminál v Železném Brodě

Zdroj: busline.ic.cz

7.1.7 Procesy a pravidla finančního řízení – náležitosti žádosti o platbu

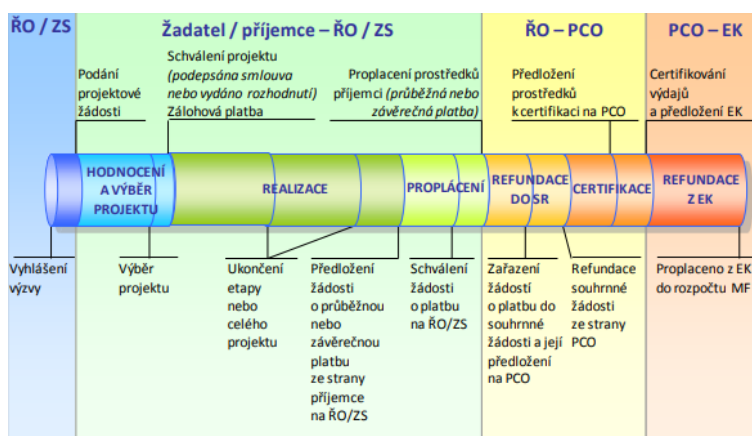
Poskytování finančních prostředků z evropských fondů procházejí prostřednictvím státního rozpočtu ČR, což upravuje zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, v platném znění a vyhláškou č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, v platném znění. OPŽP je podporován z Fondu soudržnosti a z Evropského fondu pro regionální rozvoj, předfinancováním ze státního rozpočtu. (MŽP, 2017) Dotace EU je poskytována prostřednictvím SFŽP na základě Žádosti o podporu v maximální částce 85 % ze způsobilých výdajů. Vlastní zdroje žadatele musí být minimálně 15 % ze způsobilých výdajů. (Paskerová, 2015). Nejdřívější termín pro vyplacení peněžních prostředků je po vydání RoPD nebo Stanovení výdajů na financování organizační složky státu (OSS)⁴, které se řídí jinými předpisy pro vyplacení dotace než ostatní žadatelé. Zjednodušené schéma průběhu čerpání finančních prostředků znázorňuje obrázek č. 6.

OPŽP používá metody ex-post plateb, tzn. plateb na základě uhrazených faktur nebo kombinované ex-post platby, platby na základě částečně uhrazených nebo neuhrazených faktur, na účtu příjemce podpory. V takovém případě musí předložit bankovní výpisy. Příjemce podpory prostřednictvím portálu IS KP14+ projektovému manažerovi předkládá zjednodušenou žádost o platbu a faktury za služby, provedené práce, mzdové náklady, náklady na cestovné a dodávky včetně všech příloh. Projektový manažer zkontroluje žádost o platbu a věcné hledisko faktur a v případě správnosti stvrdí způsobilé výdaje, pokud shledá nesrovnalosti, musí projektový manažer stanovit korekce na žádost o platbu jejich snížením. Tabulka č. 3 uvádí příklad postihu při nesplnění některého z indikátorů. (MŽP, 2017, s. 110 - 114)

---

⁴ OSS – například ministerstva, Nejvyšší kontrolní úřad, Ústavní soud ČR, Akademie věd ČR, Policejní prezidium, Rejstřík trestů, Česká správa sociálního zabezpečení a další.

Obrázek 6: Zjednodušené schéma průběhu čerpání finančních prostředků

Zdroj: (MMR, 2012)

Tabulka 2: Postih za nesplnění indikátorů

Nesplnění rozsahu Projektu	Splnění 95 % a více – bez finanční opravy Splnění 50-79,99 % finanční oprava z celkové částky dotace ve výši odpovídající poměru nedosažení indikátoru
Nesplnění přínosů Projektu	Splnění 80 % a více – bez finanční opravy Splnění 50-79,99 % finanční oprava z celkové částky dotace ve výši odpovídající poměru nedosažení indikátoru

Zdroj: (Interní zdroje SFŽP, 2018)

Příjemce má povinnost zaslat SFŽP finanční vypořádání v souladu se zákonem č. 218/200 Sb., a s vyhláškou č. 367/2015 Sb., podle které se stanovují termíny a zásady finančního vypořádání se státním rozpočtem, Národním fondem nebo státními finančními aktivy. Spolufinancované projekty z rozpočtu EU se vypořádávají jednorázově, v termínech stanovených vyhláškou, a se stavem k 31. 12. roku, ve kterém došlo k ukončení projektu. Po skončení realizace akce bude vydáno závěrečné vyhodnocení akce („ZVA“), který vydává Správce kapitoly po odsouhlasení Fondem. (MŽP, 2017, s. 126)

7.1.8 Kontroly a audity

Prioritním cílem účinného systému finanční kontroly je předejití vzniku chyb a nedostatků. V případě, že se nějaké nedostatky objeví, zajistit jejich neprodlenou nápravu v co nejkratší době. Kontrolní činnost se řídí základními kritérii, mezi které patří: Hospodárnost, zákonnost, účelnost a efektivnost při hospodaření s veřejnými financemi. Řídící orgán OPŽP odpovídá za zavedení kontrolního a řídicího systému, podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a vyhláškou MF č. 416/2004 Sb. A zákonem č. 255/2012 Sb. Finanční kontrola je prováděna Ministerstvem financí, které spravuje finanční prostředky z rozpočtu EU a vede systém finančního účetnictví a výkaznictví pro prostředky Platebního a certifikačního orgánu. Ministerstvo financí je součástí vnějšího kontrolního systému OPŽP, jehož cílem jsou externí audity, kontroly a implementace OPŽP. Mezi vnější systémy patří také Nejvyšší kontrolní úřad, Evropská komise, Evropský účetní dvůr a Úřad pro boj proti podvodům. (MŽP, 2017, s. 122 - 125)

Podle náměstkyně ministerstva pro místní rozvoj Olgy Letáčkové, patří kontroly pro příjemce dotace mezi nejobávanější část v celém procesu, v současném programovém období si Česká republika nastavila široký rozsah kontrolních pravomocí, kdy existuje mnoho úřadů, které mohou kontrolovat projekty v rámci své působnosti. Příjemci, tak mají obavy z toho, že může docházet k rozdílným pohledům na realizaci projektu od různých institucí a možné vrácení části proplacených prostředků, to může vést žadatele k odrazení od podání žádosti. Řešením je podle Letáčkové sloučení pravomocí kontrolních institucí na národní úrovni. (LETÁČKOVÁ, 2017)

7.2 Realizace OPŽP ve Středočeském kraji v období 2007-2013

Středočeský kraj je situován ve střední části Čech. Rozlohou, počtem obcí a obyvatel se řadí mezi největší kraje České republiky. Jeho rozloha činí 11 015 km², což představuje 14 % území ČR. Kraj obklopuje ze všech stran hlavní město Prahu a sousedí téměř se všemi Českými kraji kromě Karlovarského a moravských krajů. V roce 2014 bylo na území kraje evidováno 1 145 obcí. Statut města je přidělen 83 obcím. (Středočeský kraj, 2017)

7.2.1 Životní prostředí ve Středočeském kraji

Ve středočeském kraji se nachází celkem 6 chráněných krajinných oblastí, například Křivoklátsko a Český kras, dále přes 280 maloplošných chráněných území a 19 přírodních parků. Středočeský kraj se snaží všechny tyto oblasti chránit, což není lehký úkol, neboť v posledních letech zde narůstá počet obyvatel, vlivem blízkosti hlavního města Prahy, což přináší budování husté dopravní sítě a nových průmyslových objektů. V těchto objektech se často nacházejí staré ekologické zátěže, což přináší riziko znečištění ovzduší a vody. Z tohoto důvodu nejvíce finančních prostředků, které má Středočeský kraj přidělených na ochranu životního prostředí, vydává na nakládání s odpadními vodami, ochranu ovzduší a klimatu. Velikost jednotlivých finančních alokací na životní prostředí, podle programového zaměření a roku charakterizuje tabulka č. 4. Zdroje financování zahrnují: vlastní zdroje a rozpočtové prostředky kraje, úvěry, půjčky, dotace z veřejných rozpočtů, ze zahraničí a ostatní zdroje. Mezi lety 2012–2014 je vidět vzrůstající tendence investic do životního prostředí, v roce 2016 došlo ke snížení finančních prostředků na životní prostředí z důvodu zaměření kraje na jiné oblasti podpory, převážně na oblast školství, mládež a sportu. (Středočeský kraj, 2017)

Tabulka 3: Výdaje na ochranu ŽP Středočeského kraje 2012-2016

Rok/zaměření	ochrana ovzduší a klimatu	nakládání s odpadními vodami	nakládání s odpady	ochrana a sanace půdy, podzemních a povrchových vod	ochrana biodiverzity (druhová rozmanitost) a krajiny	Celkem na ŽP	Celkové příjmy	Podíl
2012	431 526	1 526 844	359 603	415 405	3 370	2 790 495	17781485	15,69%
2013	359 590	1 737 170	230 172	648 799	2 930	3 027 482	18500434	16,36%
2014	621 442	1 647 612	365 830	276 848	73 500	3 070 188	18879799	16,26%
2015	596 918	2 177 541	371 668	105 287	124 318	3 493 722	20669683	16,90%
2016	1 087 955	120 069	90 374	2 717	204 856	1 541 114	22296375	6,91%

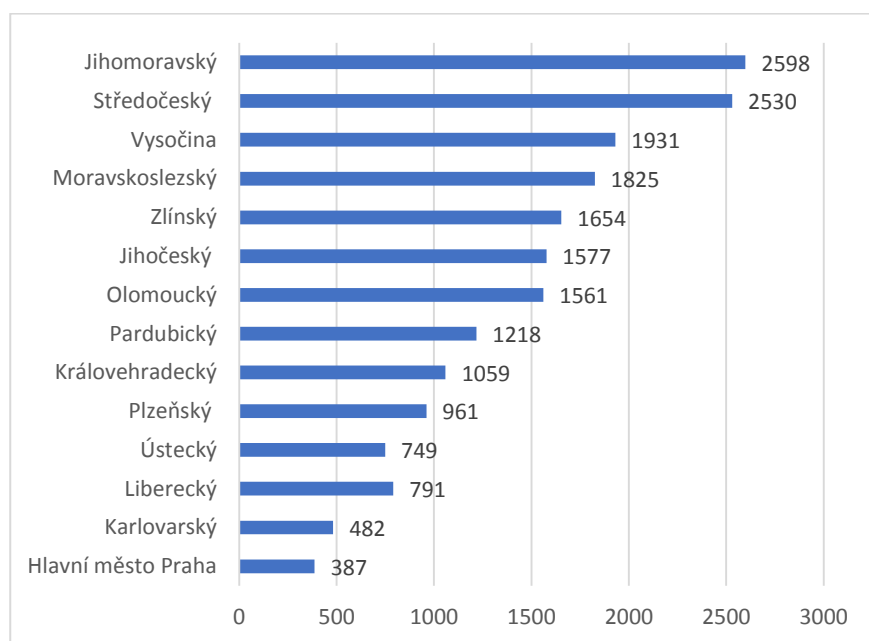
Zdroj: Vlastní zpracování, (ČSÚ, 2016)

7.2.2 Středočeský kraj a Operační program životní prostředí

V rámci OP ŽP bylo v období 2007-2013 dotacemi financováno celkem 19 323 projektů ze všech oblastí životního prostředí. Ve Středočeském kraji bylo podpořeno 2 530 projektů, což je 13 % všech uskutečněných projektů v České republice. (Středočeský kraj, 2015)

Středočeský kraj nerealizoval v minulém programovém období žádný velký projekt (projekty nad 50 mil. EUR). Velké projekty realizovaly kraje Karlovarský, Olomoucký, Zlínský, Jihočeský, Vysočina a Jihomoravský. Poslední jmenovaný realizoval celkem tři velké projekty. Celkový počet individuálních projektů, v jednotlivých krajích charakterizuje graf č. 3. Nejvíce projektů bylo uskutečněno v Jihomoravském kraji, posléze ve Středočeském kraji. Naopak nejméně projektů bylo uskutečněno v Karlovarském kraji a v hl. městě Praha. Každý projekt v následujících grafu č. 3 a tabulce č.5, patří do jednotlivých oblastí projektového cyklu: projekt finálně ukončen, financování projektu ukončeno, projekt v realizaci, realizace projektu ukončena, schválen k financování nebo výdaje projektu certifikovány.

Graf 3: Počet realizovaných individuálních projektů v krajích 2007-2013

Zdroj: Vlastní zpracování, (SFŽP, údaje platné k 16.5.2016)

Tabulka č. 5 vyznačuje úspěšnost krajů podle finanční alokace dle tří kategorií: Celkové náklady projektu (finanční prostředky hrazené žadatelem + národní i evropské zdroje), celkové uznatelné náklady (národní zdroje cca 15 % + evropské zdroje cca 85–90 %) a celkové proplacené prostředky. Největší podíl proplacených prostředků k celkovým uznatelným nákladům získal Jihočeský kraj, naopak nejnižší podíl prostředků získal Ústecký kraj. Na základě kontrol a auditů dochází, při nalezení nesrovnalostí, ke snížení finanční alokace na celkové uznatelné náklady. Velká část neproplacených prostředků souvisí

s pochybením v čerpání dotace na straně žadatelů. Na počet nesrovnalostí, podle pochybení nevede SFŽP žádné analýzy. Na základě rozhovoru s panem Martinem Kubicou (26.1.2018), náměstkem úseku řízení Operačního programu Životní prostředí na SFŽP ČR, vyplynulo, že nejčastějším důvodem pro snížení alokace na projekt je lajdácký přístup příjemců, mezi které se nejčastěji řadí nedodržení termínu ukončení realizace, nedodržení termínu ZVA (Závěrečné vyhodnocení akce), veřejná zakázka, nenaplnění účelu projektu, nezpůsobilý výdaj, nedodržení závazného indikátoru, účetnictví a vratka DPH.

Tabulka 4: Celkové náklady a proplacené prostředky na individuální projekty v programovém období 2007-2013

Kraj	Celkové náklady (Kč)	Celk. uznatelné náklady	Proplacená částka	PČ/ČUK
Hlavní město Praha	6 291 166 372	3 334 689 502	3 208 436 104	96,21%
Karlovarský	3 804 071 730	2 914 551 639	2 396 874 192	82,24%
Liberecký	8 716 321 885	5 946 339 031	4 939 728 814	83,07%
Ústecký	13 017 391 451	9 765 812 937	6 607 707 691	67,66%
Plzeňský	9 176 073 035	6 816 925 017	5 610 598 208	82,30%
Královehradecký	9 624 376 419	7 026 073 407	5 901 826 173	84,00%
Pardubický	16 245 057 025	12 196 647 906	9 226 567 934	75,65%
Olomoucký	15 338 551 321	11 277 173 111	9 516 343 921	84,39%
Jihočeský	13 975 749 198	8 156 590 314	8 009 200 365	98,19%
Zlínský	10 767 611 116	8 092 755 345	6 562 229 669	81,09%
Moravskoslezský	31 446 397 431	22 949 122 433	17 547 435 641	76,46%
Vysočina	13 997 939 137	10 507 577 881	8 569 551 858	81,56%
Středočeský	29 524 921 853	22 385 618 293	18 436 315 794	82,36%
Jihomoravský	27 573 109 527	19 882 811 655	17 089 250 397	85,95%
Celkem	209 498 737 502	151 252 688 473	123 622 066 761	81,73%

Zdroj: Vlastní zpracování, SFŽP

8 Dotazníkové šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit spokojenost příjemců dotace ve Středočeském kraji s administrativním procesem žádosti, jejich spokojenost s kooperací úředníků a zpracovanými informačními materiály OPŽP. Odpovědi by měli umožnit vymezit případné bariéry, které příjemci překonávali v průběhu získávání a realizace žádosti o dotaci. Otázky byly koncipovány tak, aby přinesly odpověď pro minulé programové období 2007-2013, tak i pro současné programové období 2014-2020, které se nachází na začátku dotačního procesu, a z tohoto důvodu je možné porovnat, s předchozím obdobím, pouze proces žádosti o dotaci. Po přečtení odborných článků a publikací na téma fondy EU, vedlo ke zjištění, že hlavním problémem pomalého čerpání dotací, kdy hrozilo vrácení části financí určených OPŽP zpět do fondů EU, byla administrativní náročnost. Z tohoto důvodu je stanovena jako hlavní výzkumná otázka tohoto dotazníku: **Byla administrativní náročnost limitujícím faktorem pro čerpání dotací?**

8.1.1 Metoda sběru dat

Dotazníkové šetření probíhalo anonymně, elektronickou formou skrze portál Survio.com v období od 15.11.2017 do 30.11. 2017. Dotazník byl zaslán celkem 182 příjemcům dotace ve Středočeském kraji. Dotazovaní byli vybráni pomocí náhodného výběru z databáze finálně schválených projektů na stránkách OPŽP, projekty neziskových organizací byly vybrány ze stránek Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky („AOPK“). Do výběru byli umístěni příjemci Středočeského kraje, jejichž projekt byl financován v programovém období 2007-2013. Dotazník vyplnilo celkem 43 respondentů, což je 23,63 % z celkového počtu odeslaných dotazníků. Dotazník obsahoval celkem 22 otázek, z nichž 13 otázek bylo pro programové období 2007-2013, 8 otázek pro programové období 2014-2020 a 1 otázka byla společná pro obě období. Dotazník obsahoval 21 otázek uzavřených. Otázky, u kterých nebylo možné vypsát úplný výčet možností, bylo možné vyplnit vlastní odpověď. Pět otázek se vyplňovalo pouze za předpokladu kladné odpovědi na předchozí otázku. Poslední otázka byla otevřená. Za každou prioritní osu bylo náhodně vybráno 26 respondentů. Úplné znění dotazníku je k dispozici v příloze č. 5.

8.1.2 Výsledky dotazníkového šetření

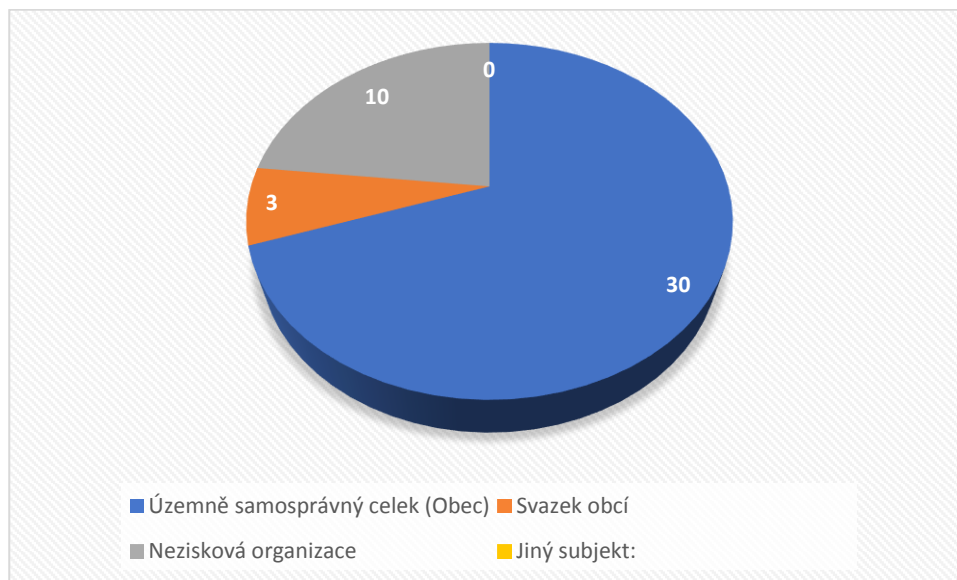
Následující část práce se zabývá analýzou výsledků z dotazníkového šetření. Dotazník vyplnilo celkem 43 respondentů ze 182. Vzhledem k tomu, že na dotazník odpověděl menší vzorek respondentů, jsou některé výsledky porovnány s podobnými analýzami a dotazníky řídicích orgánů MMR a SFŽP.

První otázka měla vést k identifikování typu příjemců podpory. Dotazník vyplnilo celkem 30 respondentů ze 120 dotázaných územně samosprávných celků (obcí), 3 respondenti odpověděli za svazek obcí z celkového počtu 40 respondentů dané kategorie. Dále 10 respondentů z 22 vyplnilo dotazník za kategorii nezisková organizace. Důvodem nižšího počtu žadatelů ze strany neziskových organizací je ten, že na území Středočeského kraje existuje přibližně 275 neziskových organizací, což je nízký počet vzhledem k celkovému počtu 1145 obcí v tomto kraji. Neziskové organizace se bohužel často neodvážejí žádat o dotaci, neboť řada oficiálních dokumentů vysvětluje podmínky administrace žádosti spíše pro veřejné a soukromé žadatele než pro neziskové organizace, které jsou specifické tím, že ve většině případech nedisponují vlastními peněžními zdroji. Řešením je půjčka, která se promítá do vlastních zdrojů jako minusová položka, organizace je pak podle hodnotitele okamžitě vyhodnocena jako podnik v obtížích a dochází k pozastavení administrace, do doby, než dojde k provedení nápravných opatření. Možným řešením, jak tomuto zabránit, je získat krátkodobý peněžní dar, který bude darujícímu vrácen po proplacení dotace, ovšem za předpokladu, že budou splněny všechny administrativní kroky a řídicí orgán výši dotace nezkrátí.

Další komplikací pro neziskové organizace je nutné financování zpracování projektové dokumentace (do které patří například geologický průzkum nebo geodetické zaměření a mnoho dalších nutných příloh, bez kterých nelze žádost o podporu odeslat). Většina zástupců neziskových organizací nemají potřebné znalosti, vybavení ani čas k tomu, aby veškerou projektovou dokumentaci si sami zvládli připravit, v takovém případě musí sehnat další finanční prostředky na zpracování projektové dokumentace externí firmou. Z výše vyjmenovaných důvodů, je patrné, že na neziskové organizace se při tvorbě dokumentů a podmínek zapomnělo, což je velká škoda, neboť většina neziskových organizací se zabývá projekty, na které obcím, v nichž tyto organizace působí, nezbyvají finanční prostředky a ani nejsou podpořeny ze strany obyvatel obce, i přesto že pro některé projekty je dotace 100 %. Mezi takové projekty například patří ochrana krajiny a přírody (výsadba zeleně, odbahnění

nádrže nebo žabí přechody, pro mnoho obcí však bývá prioritou budování chodníků, kanalizací apod., protože tyto projekty jsou snadněji obhajitelné před obyvateli.

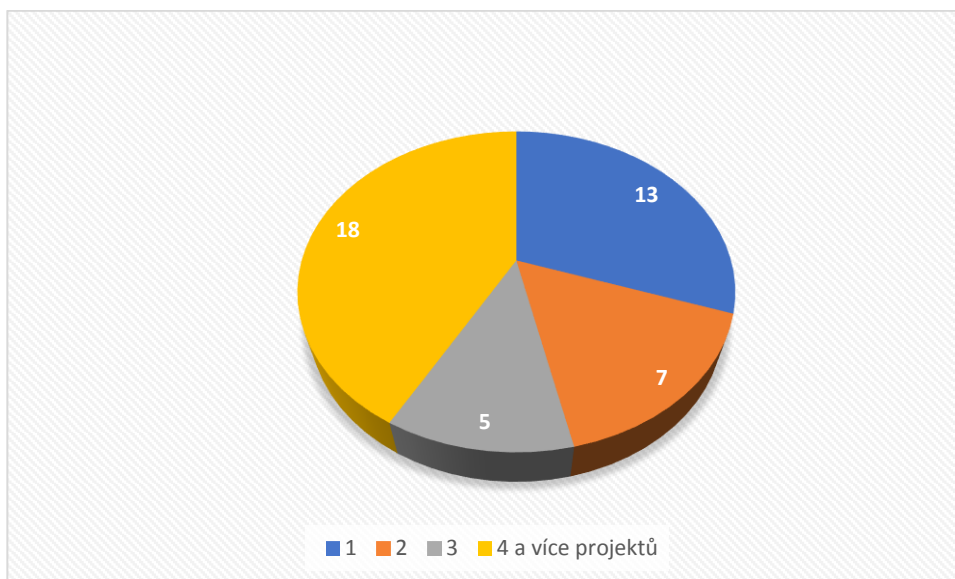
Graf 4: Jaký jste typ příjemce o podporu?

Zdroj: Vlastní zpracování

Druhá otázka, se týkala zjištění, kolik projektů respondenti celkem uskutečnili v programovém období 2007 – 2013. Mnoho subjektů, kteří čerpali dotaci z Operačního programu životního prostředí, se rozhodli realizovat více než jeden projekt, většinou z různých prioritních os. Z grafu č. 5 vyplývá, že mnoho žadatelů chtělo nabyté zkušenosti s dotacemi použít i na další projekty. Po bližším prozkoumání zaznamenaných otázek v dotazníku bylo zjištěno, že 30 respondentů kteří realizovali více jak 1 projekt spolupracovali s projektovou agenturou. Motivy pro využití agentur bývají ulehčení práce žadatelů, kteří se v dané problematice neorientují a mají obavy z časové náročnosti projektu. Na jeden projekt použilo dotaci 13 respondentů, po vyhledání příslušných dotazníků žadatelů bylo zjištěno, že 10 ze 13 žadatelů nevyužilo služeb agentury, z čehož vyplývá, že žadatelé kteří nevyužili služeb agentury se nechtěli pouštět do dalšího projektu. Důvody nevyužití agentury může být například finanční náročnost za služby, kdy žadatelé nedisponující vlastními zdroji na proplacení agentury (neziskové organizace, spolky)

Graf 5: Kolik projektů s podporou OPŽP jste celkem uskutečnili (v programovém období 2007-2013)?

Zdroj: Vlastní zpracování

Třetí otázka se týkala upřesnění z jakých prioritních os respondenti čerpali podporu v programovém období 2007-2013. Dotazovaní nejčastěji uváděli prioritní osu 1, dále prioritní osu 3 a prioritní osu 4.

S touto otázkou úzce souvisí čtrnáctá otázka, která zjišťovala motivaci žadatelů žádat o podporu také v současném programovém období 2014 – 2020, které se nachází na začátku dotačního procesu, a z tohoto důvodu je možné porovnat pouze proces žádosti o dotaci. Pro lepší orientaci byl v Operačním programu životní prostředí zredukován počet prioritních os ze sedmi na pět. Otázku vyplnilo 19 respondentů ze 43, z čehož se dá usuzovat, že většina žadatelů, kteří vyplnili dotazník byli spokojeni s dotací z programového období 2007-2013 a zažádali nebo teprve budou žádat o dotaci i v současném programovém období 2014-2020. Na otázku z kterých prioritních os respondenti čerpali/ budou čerpat uváděly respondenti nejčastěji prioritní osu 1, poté prioritní osu 4 a 2.

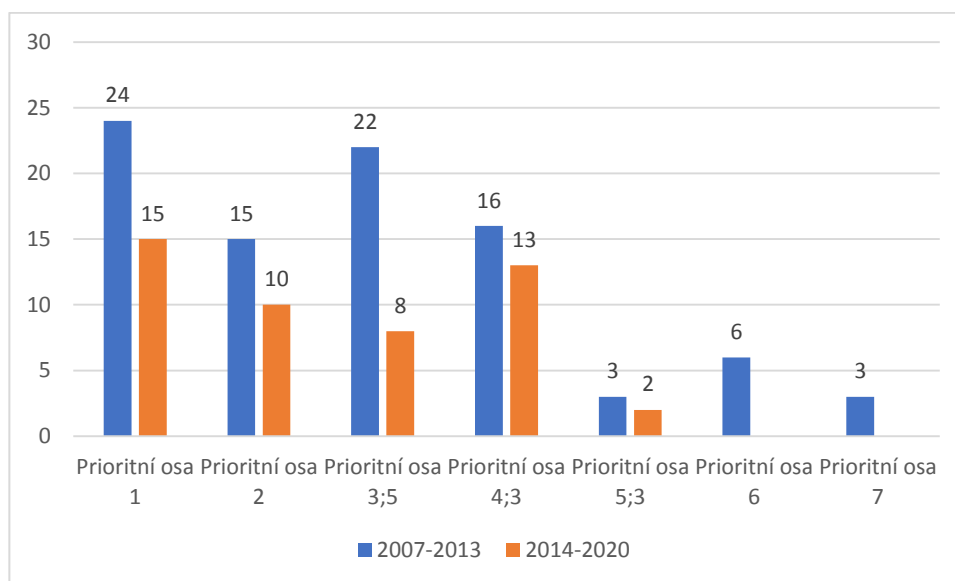
Z obou výše zmíněných otázek vyplývá, že žadatelé čerpali nebo budou čerpat podporu z prioritní osy 1: Zlepšování kvality vod. Počet respondentů za jednotlivá období blíže charakterizuje graf č. 6.

Nutnost zabývat se prioritou zlepšování kvality vod dokládá i Zpráva o životním prostředí ve středočeském kraji (Mertl, 2016), přetrvává v tomto kraji značné znečištění povrchových vod, většina toků je znečištěná a patří do III. třídy znečištění. Důvodem je především

znečištění ze zemědělské činnosti a znečištění z malých obcí, u kterých chybí připojení na kanalizaci a čističku odpadních vod (ČOV). Středočeský kraj má po Jihočeském kraji, nejnižší podíl obyvatel připojených na kanalizaci bez ČOV (71,6 %), což je způsobeno hlavně vysokým podílem obyvatel žijících v obcích do 2000 obyvatel. Vysoký podíl menších obcí způsobuje výstavbu velkého počtu ČOV v kraji v porovnání s celou Českou republikou. V roce 2016 jich bylo v tomto kraji 495 v provozu, na jednu ČOV bylo připojeno v průměru 1923 obyvatel, tj. po Jihočeském kraji nejnižší počet ze všech krajů ČR. Z výše zmíněných důvodů byla přidělena nejvyšší finanční alokace na prioritní osu 1 v obou programových obdobích (minulé období téměř 2 mld. eur, a v současném období přes 0,7 mld. eur.)

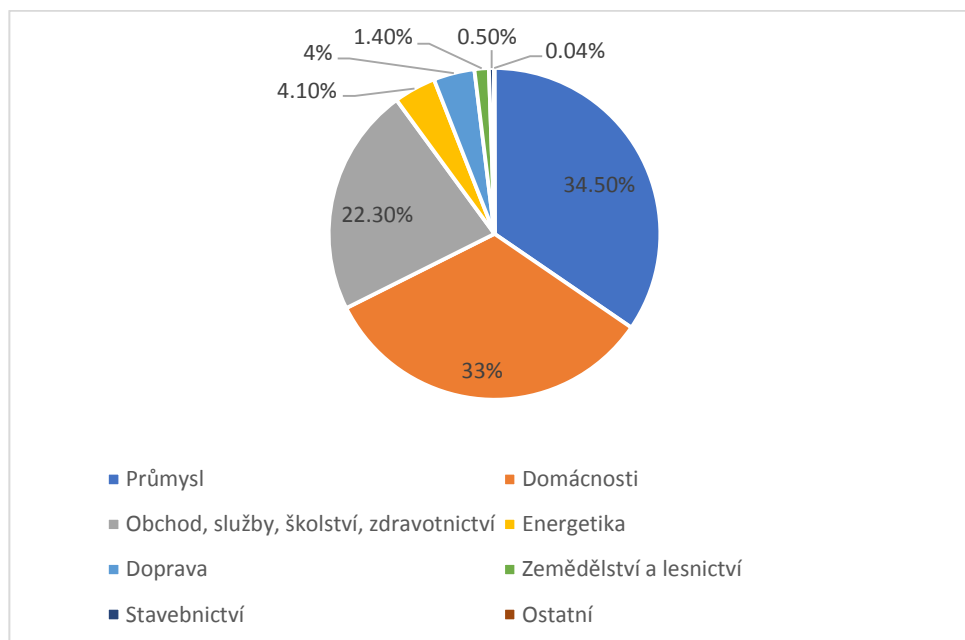
Na druhém místě byly pro obě období respondenty vybrány rozdílné priority, pro období 2007 – 2013 to bylo udržitelné využívání zdrojů energie, neboť Středočeský kraj je v porovnání s ostatními kraji druhým největším spotřebitelem elektrické energie v ČR. Mezi největší spotřebitele energií patřil průmysl a domácnosti, což blíže charakterizuje graf. č. 7. Pro období 2014 -2020 se na druhém místě umístili investice do ochrany a péče o krajinu. Tato priorita v minulém programovém období patřila mezi nejméně žádané podpory. V současném programovém období se rozhodl OPŽP více tuto oblast podpory propagovat, a zatím se zdá, že u respondentů Středočeského kraje tato strategie zafungovala. Jak již bylo popsáno výše, do Středočeského kraje se stěhují lidé za prací, tím vznikají nové bytové zástavby v kraji, avšak za cenu snižování zeleně a úbytku zemědělské půdy. (Mertl, Myšková, Pernicová, 2016)

Graf 6: Z jakých prioritních os jste čerpali podporu v programovém období 2007-2013 a 2014-2020

Zdroj: Vlastní zpracování

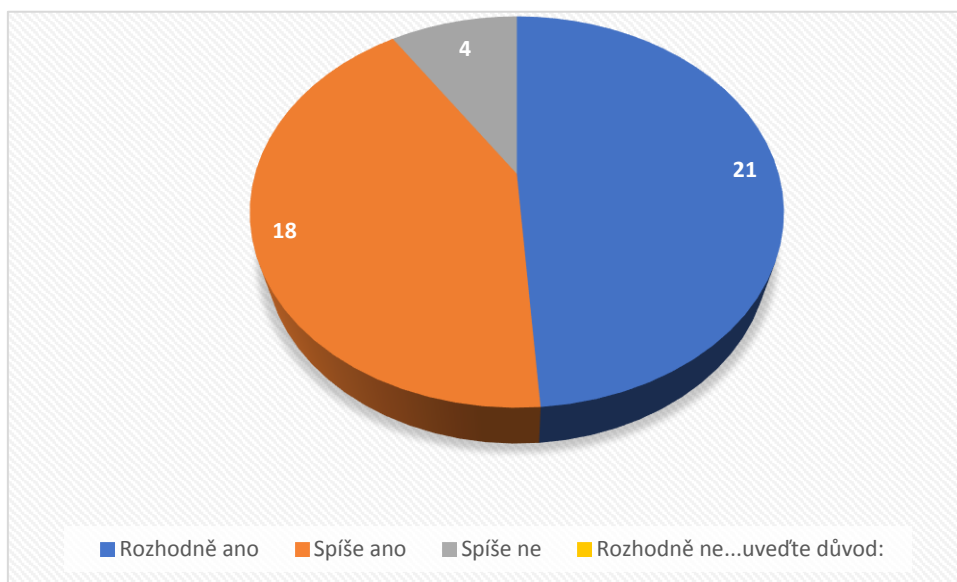
Graf 7: Spotřeba elektrické energie v procentech ve středočeském kraji, 2016

Zdroj: Vlastní zpracování, (Mertl, Myšková, Pernicová 2016)

Čtvrtá otázka byla zaměřena na hodnocení úředníků ze strany respondentů při vyřizování žádosti o podporu v programovém období 2007-2013. Dobrá spolupráce a komunikace s úředníky je klíčovou složkou k tomu, aby příjemce zvládl celý proces žádosti o podporu úspěšně a měl zájem účastnit se žádosti o podporu i v dalším programovém období. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že naprostá většina respondentů byla se spoluprací a ochotou úředníků spokojena. Přesný počet respondentů za jednotlivé položky značí graf č. 8, velice příznivé je to, že možnost rozhodně nespokojen nevedl žádný respondent, což značí dobrou základnu úředníků, kteří se starají o OPŽP.

Graf 8: Byli jste spokojeni se spoluprací a ochotou zaměstnanců OPŽP při vyřizování žádosti o dotaci v období 2007-2013?

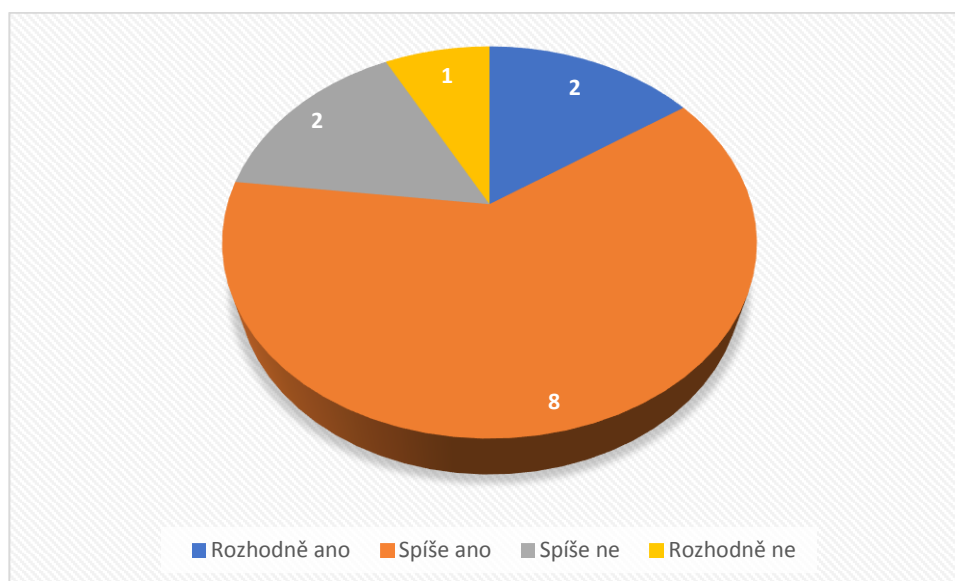

Zdroj: Vlastní zpracování

Stejná otázka týkající se spokojenosti žadatelů s úředníky OPŽP byla položena i pro programové období 2014-2020. Na tuto otázku odpovědělo 13 respondentů. Z odpovědí, které znázorňuje následující graf č. 9 by se mohlo zdát, že respondenti jsou v tomto období méně spokojeni než v předchozím období, ale jak již bylo zmíněno výše, zatím se nacházíme na začátku nového programového období a mnohé ještě může být změněno.

Graf 9: Jste spokojeni se spoluprací a ochotou zaměstnanců OPŽP při vyřizování žádosti o dotaci v období 2014-2020?

Zdroj: Vlastní zpracování

Pátá otázka měla za cíl zjistit, kde respondenti nejvíce čerpali informace v programovém období 2007-2013. Nejvíce informací respondenti získávali na webových stránkách Státního fondu Životní Prostedí a z Operačního programu Životního prostředí. Téměř shodné bylo čerpání zdrojů informací z informačních brožur EU, od zaměstnanců OPŽP, od ostatních příjemců dotací podle předchozí zkušenosti a ze seminářů OPŽP. Podle členů metodického odboru se zvyšuje oblíbenost workshopů a seminářů, na kterých žadatelé mají možnost zeptat se osobně na doplňující otázky týkající se jejich žádosti. (Dvořáková, 26.1.2018) Šest respondentů zaškrtnulo možnost jiná: z nichž tři získávali informace od poradenské firmy. Další respondenti uvedli vlastní odpověď - E-nabídky společností na podání žádostí o dotaci, časopis Priorita, který vydává SFŽP a spolupráce s externími administrátory.

V programovém období 2014-2020 byli odpovědi respondentů velmi podobné jako v předchozím období, tedy nejvíce informací hledají na stránkách SFŽP a na OPŽP. Srovnání odpovědí respondentů za jednotlivá období vyznačuje graf č. 10.

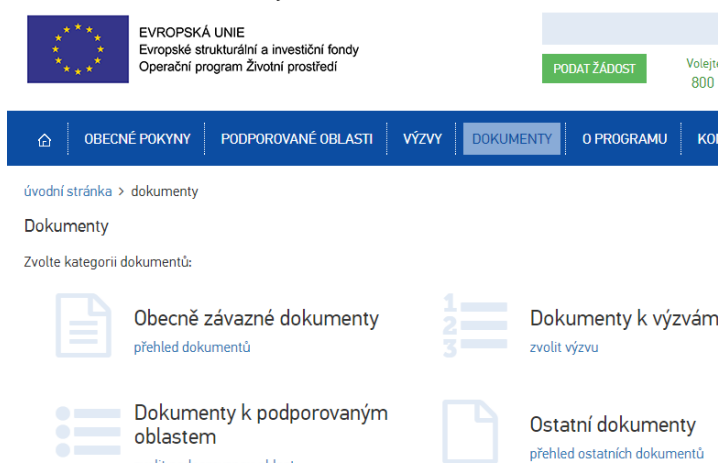
Nově pro žadatele v tomto období je připraven dokument Pravidla pro žadatele a příjemce podpory, který je možné najít na stránkách OP ŽP a měl by výrazně zjednodušit orientaci v procesu administrace. Tento dokument je zásadní pro správné pochopení pravidel pro získání podpory. SFŽP nadále zjednodušil pro žadatele své webové stránky, kdy jsou

všechny potřebné dokumenty tématicky seřazeny, což je velká změna oproti předchozímu období, kdy byly dokumenty seřazeny pod jednou složkou.

Obrázek 7: Stránky OPŽP 2007-2013

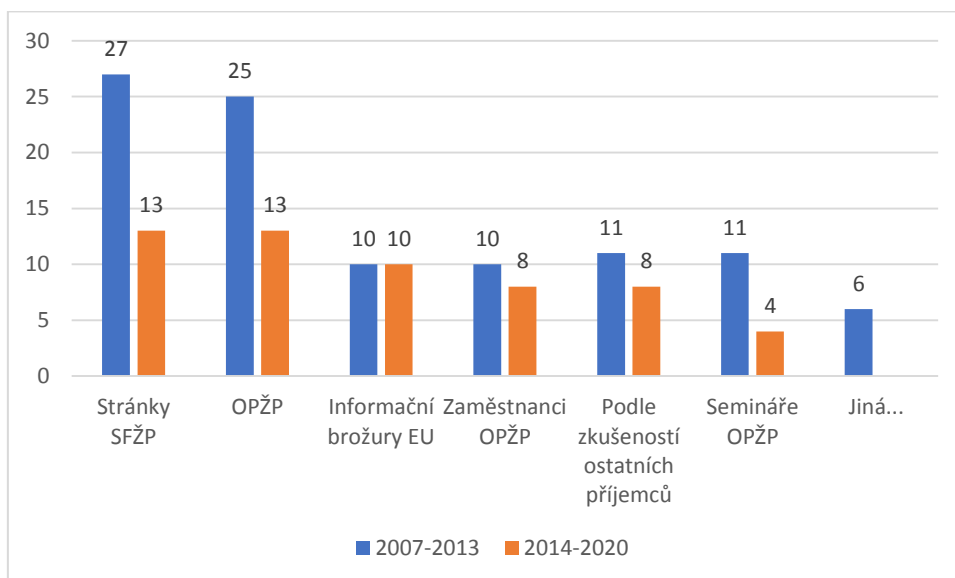

Obrázek 8: Stránky OP ŽP 2014-2020

Zdroj: (OPŽP,2018)

Graf 10: Uved'te, kde jste nejvíce čerpali informace v období 2007-2013 a 2014 -2020

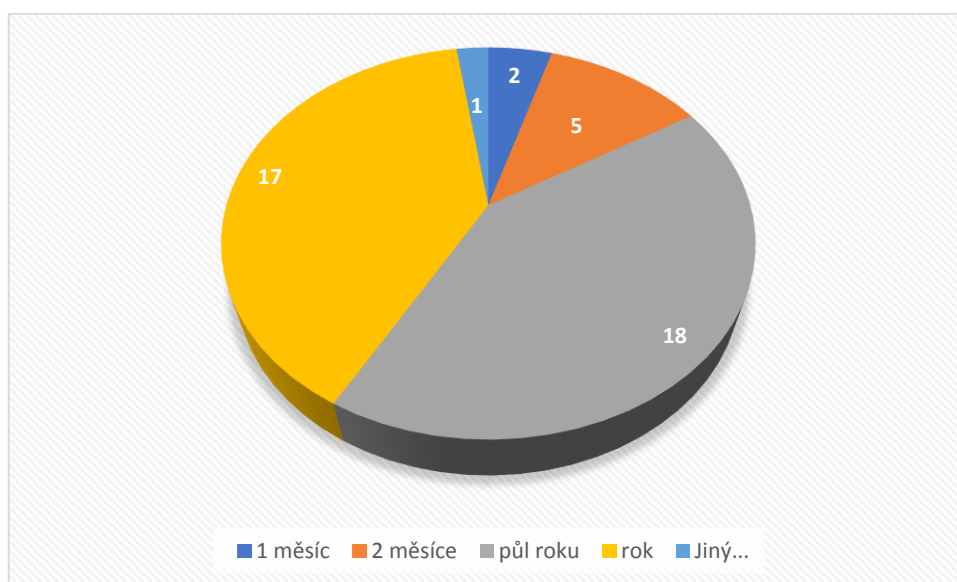

Zdroj: Vlastní zpracování

V následující šesté otázce byli respondenti vyzváni k tomu, aby podle svého názoru uvedli v jakém časovém předstihu by měl být zveřejňován harmonogram výzev. V minulém i

současném programovém období, bývá rok dopředu uvedený plánovaný harmonogram výzev na jednotlivá čtvrtletí daného roku podle prioritních os. Jednotlivé výzvy bývají publikovány na období půl až dva roky dopředu, podle tématu výzvy. Žadatelé mohou v daném termínu podat žádost o dotaci prostřednictvím informačního systému v programu MS 2014+, který nahradil informační systém Benefill. Velkou změnou oproti předchozímu období je to, že žadatele již nemusí žádost tisknout, ale pouze ji odesílají prostřednictvím informačního systému, tím dochází ke značné úspoře papíru. Na tuto otázku celkem odpovědělo 43 respondentů. Z dotazníku vyplynulo, že většina respondentů je spokojena se současným stavem vyhlášení výzev, tedy půl až dva roky dopředu. Počet jednotlivých odpovědí, charakterizuje graf č. 11.

Graf 11: V jakém časovém předstihu by, podle Vás měl být zveřejňován harmonogram výzev?

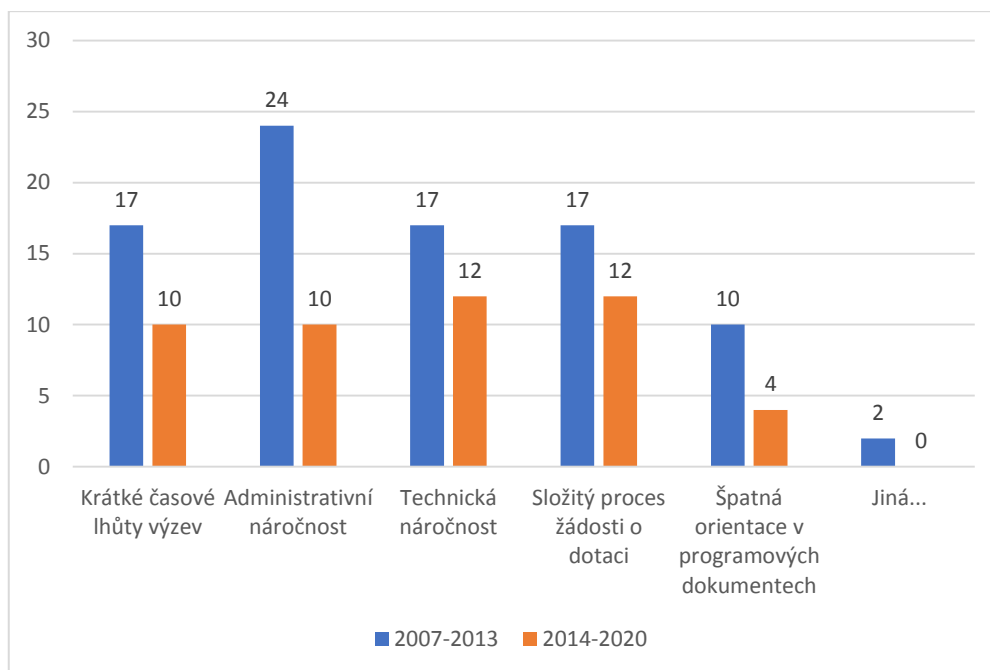
Zdroj: Vlastní zpracování

Sedmá otázka se zabývala zjištěním, zda-li se respondenti potýkali v žádosti s nějakými překážkami v programovém období 2007-2013, 62,8 % respondentů uvedlo, že se s překážkami setkali. Rozšiřující osmá otázka měla možnost více odpovědí. Důvodem nejčastěji byla administrativní náročnost, technická náročnost a složitý proces žádosti o dotaci. Dva respondenti označili možnost jiná v níž uvedli: Nerozvržení počátečního období - výzvy trvaly hodiny, dny a množství nesmyslných podmínek, které vylučují smysl.

V programovém období 2014-2020 zatím respondenti shledali nejčastějšími důvody překážek, jako v předchozím období, administrativní náročnost, technickou náročnost a složitý proces žádosti o dotaci. Z těchto dvou otázek vyplývá, že žadatelé se v současném i předchozím programovém období potýkají s administrativní a technickou náročností při žádosti o podporu. Srovnání jednotlivých odpovědí blíže charakterizuje graf č. 12

Řídící orgán se snažil poučit z administrativní náročnosti procesu žádosti o dotaci v minulém programovém období, vytvořením jednotného dokumentu Pravidla pro žadatele a příjemce dotace (PrŽaP). Je však velice zvláštní, že k 31.1.2018 byla vydána již 16. verze tohoto dokumentu. Vzhledem k tomu, že žádosti o dotaci byly pro nové programové období spuštěny v roce 2015, ke změně klíčového dokumentu pro všechny žadatele došlo přibližně 5x za rok. Žadatel si tak musí dostatečně pohlídat která verze PrŽaP je aktuální pro jeho výzvu. Podle Ing. Filipa Šálka (2017), který od roku 2009 působil sedm let na AOPK v Ostravě a momentálně má vlastní živnost věnující se projektové činnosti, spatřuje velkou nevýhodu PrŽaP ve složitosti pochopení jednotlivých textů, kdy rozdílně chápou jednotlivá pravidla na stejnou problematiku i samotní zaměstnanci SFŽP a AOPK. Ukazatel špatného nastavení je podle Šálka to, že v minulém programovém období bylo regionální pracoviště AOPK v Ostravě schopno vyřídit i přes 100 žádostí denně, nyní je to maximálně 25 žádostí při stejném počtu zaměstnanců. Ke snížení administrativní náročnosti by však mohly pomoci drobnosti, například dokládání povinné přílohy kumulativního rozpočtu, který se do informačního systému MS 2014+ vkládá podepsaný v xls a pdf formátu. Jakákoliv změna poté vede k nutnosti dokument znovu vytisknout, podepsat žadatelem, nahrát do systému, upravit v systému přehled zdrojů financování, roční rozpočet a finanční plán. Poté se musí vše znovu elektronicky podepsat. Podle Šálka (2017) se příloha kumulativního rozpočtu ještě před schválením žádosti o dotaci jeví jako irelevantní, neboť ve většině případech žadatel při podání žádosti nemá vyhotovené výběrové řízení na realizaci projektu, a předem přesně neví cenu jednotlivých prací, nebo zda dodavatel bude plátcem DPH. Všechny tyto skutečnosti poté značnou mírou ovlivní výši rozpočtu a žadatel musí znovu složitě předělávat celý kumulativní rozpočet.

Graf 12: Shledali jste v žádosti o dotaci v období 2007-2013 a 2014-2020 nějaké překážky?

Zdroj: Vlastní zpracování

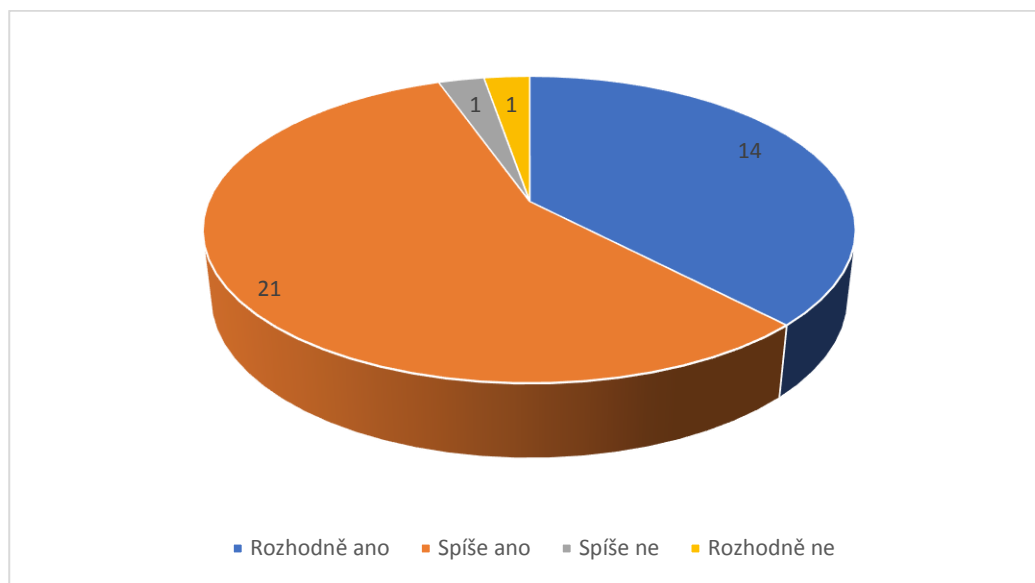
V deváté a desáté otázce byli respondenti dotazáni, zdali pro ně bylo složité předložit některé přílohy (doklady) k žádosti o podporu v programovém období 2007-2013. Naprostá většina, tedy 81,4 % respondentů uvedlo, že předložení příloh pro ně složité nebylo. Složitě předkládání příloh bylo pro osm respondentů, z nichž pět uvedlo následující důvody:

- Rozhodnutí o umístění stavby z roku 1993, stavební povolení s nabytím právní moci - od vyhlášení výzvy a zpracování projektu velmi malý časový úsek
- Samosprávný celek bez externí pomoci nedokáže řádně splnit byrokratický proces žádosti. Nutnost dokládat veškeré veřejně přístupné dokumenty.
- Jeden projekt nedokončen - z časových důvodů, administrativní náročnosti, příliš složitého procesu, špatné orientace v dokumentech.
- Zametací stroj – složitost výpočtů, například o kolik prašných částic za pět let zmizí z ovzduší obce, díky zametání.
- Konkrétně si již nevzpomínám.

Jedenáctá otázka se týkala zjištění zda-li žadatelům se zpracováním žádosti pomáhala v programovém období 2007-2013 odborná agentura. Na tuto otázku odpovědělo 37 respondentů. Většina respondentů, tedy 79,7 % odpovědělo kladně. Počet spokojených či nespokojených respondentů blíže specifikuje graf číslo 13.

V mnoha případech nemá žadatel jinou možnost než požádat o zpracování žádosti agenturu, na jejíž služby však žadatelé musejí vynaložit nemalé finanční prostředky, které by mohli využít jinak. Navíc, v případě nepřiznání dotace o již vynaložené finance žadatel přijde. Z tohoto důvodu je velmi riskantní pro malé obce žádat o evropské dotace, ale raději využijí dotace národní a krajské, kde sami zastupitelé zvládnou zpracovat žádost včetně povinných příloh, a finanční prostředky dostanou zpravidla na účet obce předem nebo poskytovatel dotace uhradí faktury. (O vodárenství, 2011)

Graf 13: Byli jste spokojeni s činností agentury?

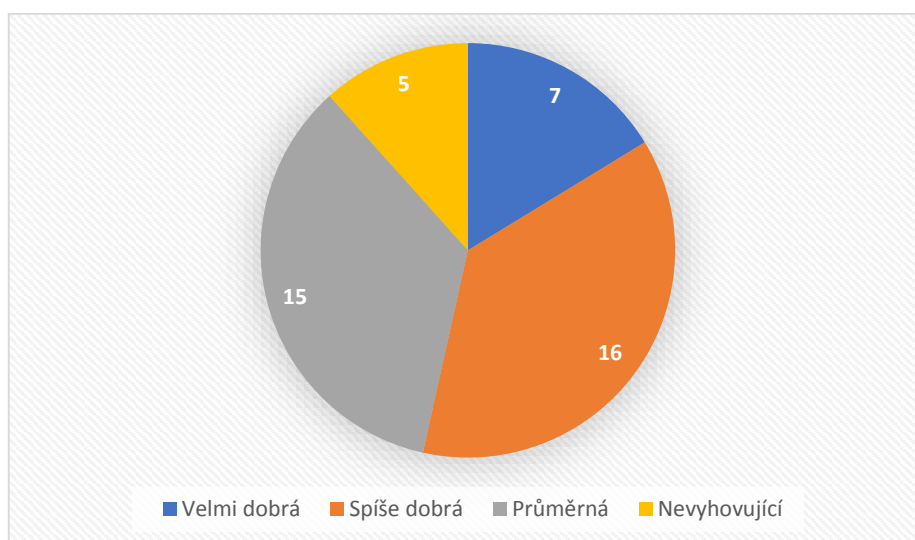
Zdroj: Vlastní zpracování

Pro programové období 2014 -2020 zatím nelze zjistit, zda respondenti byli spokojeni s činností odborné agentury, neboť se zatím nacházíme v průběhu programového období. Na otázku, zdali respondenti v současném programovém období požádají o pomoc se zpracováním odbornou agenturu odpovědělo 18 respondentů kladně.

Třináctá otázka se zabývala informačním systémem BENE-FILL, přes který v programovém období 2007 – 2013 žadatelé posílali žádost o dotaci. Systém hodnotilo 16 respondentů jako spíše dobrý. Počet ostatních odpovědí je zaznamenán v grafu č.14.

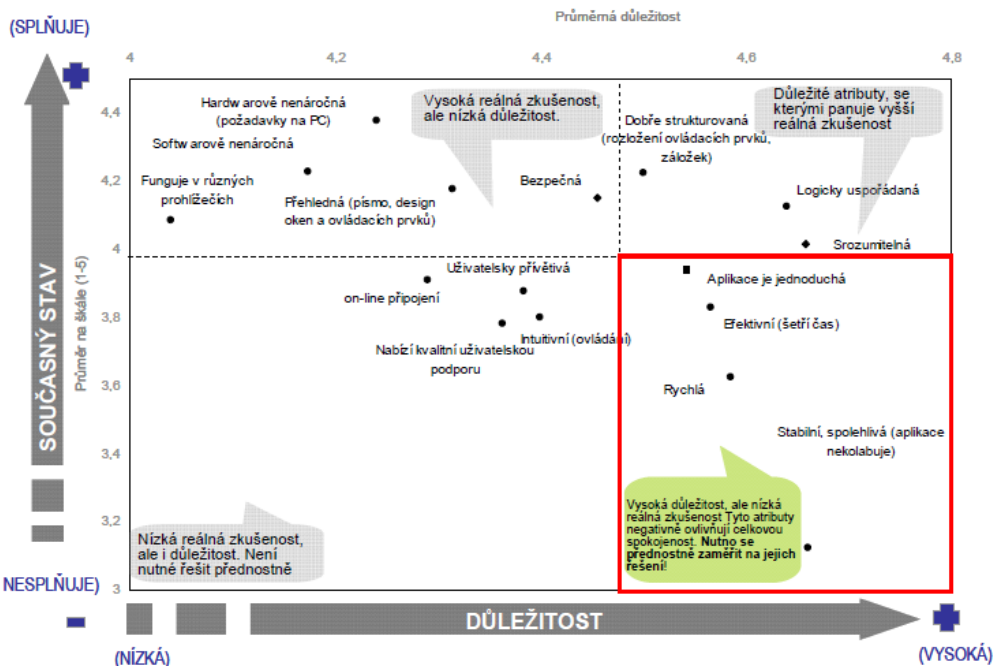
V minulém programovém období zadal SFŽP agentuře IPSOS zakázku na vypracování „analýzu bariér OPŽP z hlediska žadatelů a příjemců dotací v letech 2007-2009“. Součástí analýzy bylo i hodnocení systému BENE-FILL. Celkový dojem žadatelů ze systému, podobně jako u dotazníkového šetření, je vnímán neutrálně až pozitivně, podle některých respondentů, bylo vyplňování žádosti v systému nejjednodušším krokem, při zpracování žádosti. Silné a slabé stránky systému charakterizuje obrázek č. 9. Mezi silné stránky systému především: dobrá struktura (rozložení záložek), logická návaznost, srozumitelnost, přehlednost, SW i HW nenáročnost, funguje v různých prohlížečích. Mezi slabé stránky žadatelé řadili především: nedostatečná rychlost, nestabilní (často přetížený systém), nedostatečná nápověda, případné odrazení potenciálních uživatelů od podání žádosti kvůli zprostředkované informaci o složitosti aplikace. Agentura Ipsos posléze vydala návrhy a doporučení pro aplikaci Bene-fill, jako hlavní návrh uvedla zvýšení stability systému (snížením přetížení systému způsobeného množstvím přihlášených), zvýšit bezpečnost zavedením víceúrovňového přístupu, kdy žadatel může editovat, kdo ze spolupracovníků bude mít přístup do jednotlivých sekcí systému a jednodušší přístup do systémové nápovědy, kdy bude stačit pouze rozkliknout neznámou položku a zobrazí se nápověda. (IPSOS TAMBOR, 2010, s. 41- 46)

Graf 14: Jak hodnotíte práci s informačním systémem BENE-FILL

Zdroj: Vlastní zpracování

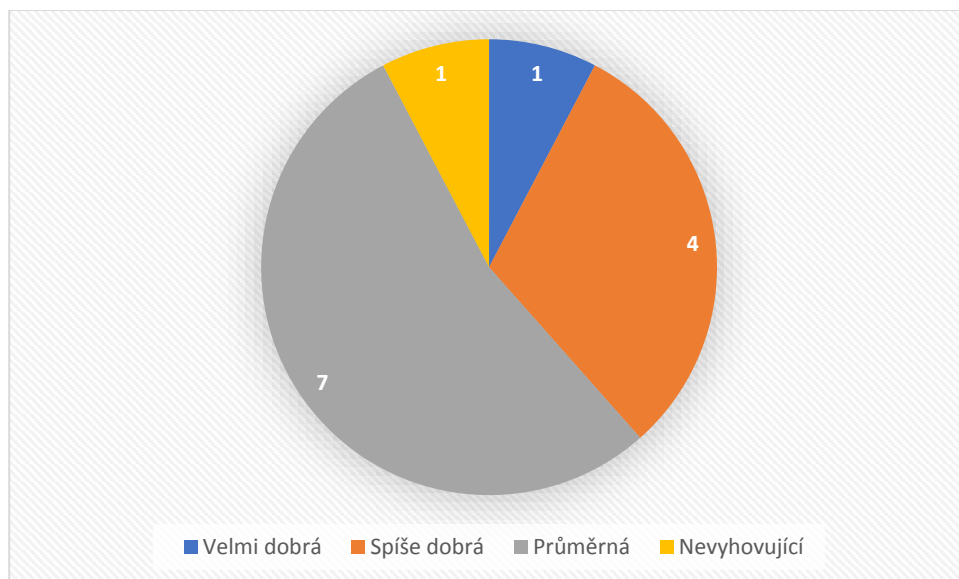
Obrázek 9: Silné a slabé stránky aplikace Bene-fill

Zdroj: (IPSOS, 2012)

V programovém období 2014 - 2020 pro žadatele připravilo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR nový informační systém MS2014+. Na tuto otázku odpovědělo 14 respondentů. Hodnocení tohoto systému je spíše negativní, všechny odpovědi jsou zaznamenány v grafu č. 15, pouze jeden respondent uvedl možnost velmi dobrá.

Graf 15: Jak hodnotíte práci s informačním systémem MS2014+

Zdroj: Vlastní zpracování

Hlavním důvodem pro vytvoření jednotného monitorovacího systému bylo zjednodušení a sjednocení celého procesu pro podávání žádostí. Bohužel praktické zkušenosti s tímto systémem jsou zatím spíše negativní. Informační systém je neefektivně robustní, neboť cíle žádosti o podporu jednotlivých žadatelů jsou značně rozdílné (rozdílné informace zadává do systému obec a jiné soukromé podniky). Bohužel zavádění změn u jednotlivých položek systému je zdlouhavý proces, podle SFŽP trvá prosazení jedné změny klidně i čtvrt roku, někdy změna není povolena vůbec. Se změnou musí souhlasit řídicí orgány všech operačních programů, aby nedošlo ke zničení myšlenky jednotného metodického a informačního. (Interní informace SFŽP, 2018). I přestože se má jednat o jednotný systém, se kterým pracují téměř všichni zaměstnanci státní správy, kteří poskytují EU dotace – informovanost o tom, co a jak se má v systému dělat je tristní. Existují pouze velice obecné příručky, které si musí sami zaměstnanci státní správy i agentur doplňovat, popisovat postupy práce, a především testovat systém, jelikož sami tvůrci si nejsou jistí, co do systému zadali. Velkou komplikací jsou časté výpadky systému, obzvláště v době nových instalací konající se jednou za čtvrtletí. Systém po pravidelných aktualizacích instalací vede k mnohým chybám administrativních pochodů, které zaměstnanci dříve otestovali a fungovali bez obtíží. Na tyto neočekávané chyby se zaměstnanci nemohou dopředu připravit, protože jsou neočekávané. Podle Dvořákové (2018) se jedná: „Například jsou problémy s navázáním dokumentů na žádost; negenerují se položky, které jsou povinné k vyplnění; když něco žadatel do systému zadá/napíše, samovolně se uvedené maže a data musí být opětovně vyplněna.

Kromě technické nestability systému se MMR potýkal, od dubna 2015 do začátku roku 2016, s podezřením auditního orgánu ministerstva financí, že při veřejné zakázce o informační systém MS 2014+ došlo ke kartelové dohodě a porušení zákona. Antimonopolní úřad v prvoinstančním rozhodnutí žádné důkazy pro kartel nenašel a uložil pouze stotisícovou pokutu za menší porušení zákona. (Surmanová, 2016)

Dalším orgánem, který prověřoval, jakým způsobem MMR vytvářelo mezi roky 2011 až 2016 jednotné metodické prostředí (JMP), byl Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ). NKÚ odhalila několik nedostatků, prvním z nich, již několikrát zmiňovaným, je komplikovanost monitorovacího systému MS2014+, který se od začátku potýkal s chybovými hláškami, pomalými odezvami a zamrznáním systému, od června 2015 do dubna 2016 vypadal v průměru 1,5 x denně. Se zvyšujícím se objemem dat, porostou nároky na stabilitu systému. Další kritikou je cena informačního systému, do srpna 2016 MMR zaplatilo za JMP již 880 milionů korun. Přičemž za předchozí dvě období (2001-2009), jak je vidět z následujícího

obrázku č. 10, byly výdaje na systém 916,60 milionů Kč. V roce 2012 prezentovalo MMR členům vlády předpokládané přínosy pořízení nového informačního systému, na který měly být vynaloženy podstatně menší náklady než v předchozím období. Na základě nesrovnalostí a finančních změn výdajů na provoz a vytvoření MS 2014+ se snížila míra spolufinancování z rozpočtu EU z 85 % na 57 %, vzniklá diference ve výši 216,39 mil. Kč byla plně hrazená ze státního rozpočtu. (NKÚ, 2016, s. 2-10)

MMR spatřuje předchozí tvrzení NKÚ jako neoprávněné, podle MMR komplikovanost systému je dána tím, že řídicí orgány požadují doplnění stovek požadavků a je proto logické, že na základě rozsáhlých úprav dochází občas k problémům s nestabilitou, jejichž řešení se ministerstvo pro místní rozvoj snaží efektivně vyřešit ve spolupráci s dodavatelem i řídicími orgány.

Dále uvedená celková cena 880 milionů korun za informační systém neuvádí, že výdaje zahrnují také rozvoj softwaru a hardwaru, výdaje na provoz, záložní pracoviště a čtyřletou podporu, zajištění bezpečnosti a licence. (MMR, 2017)

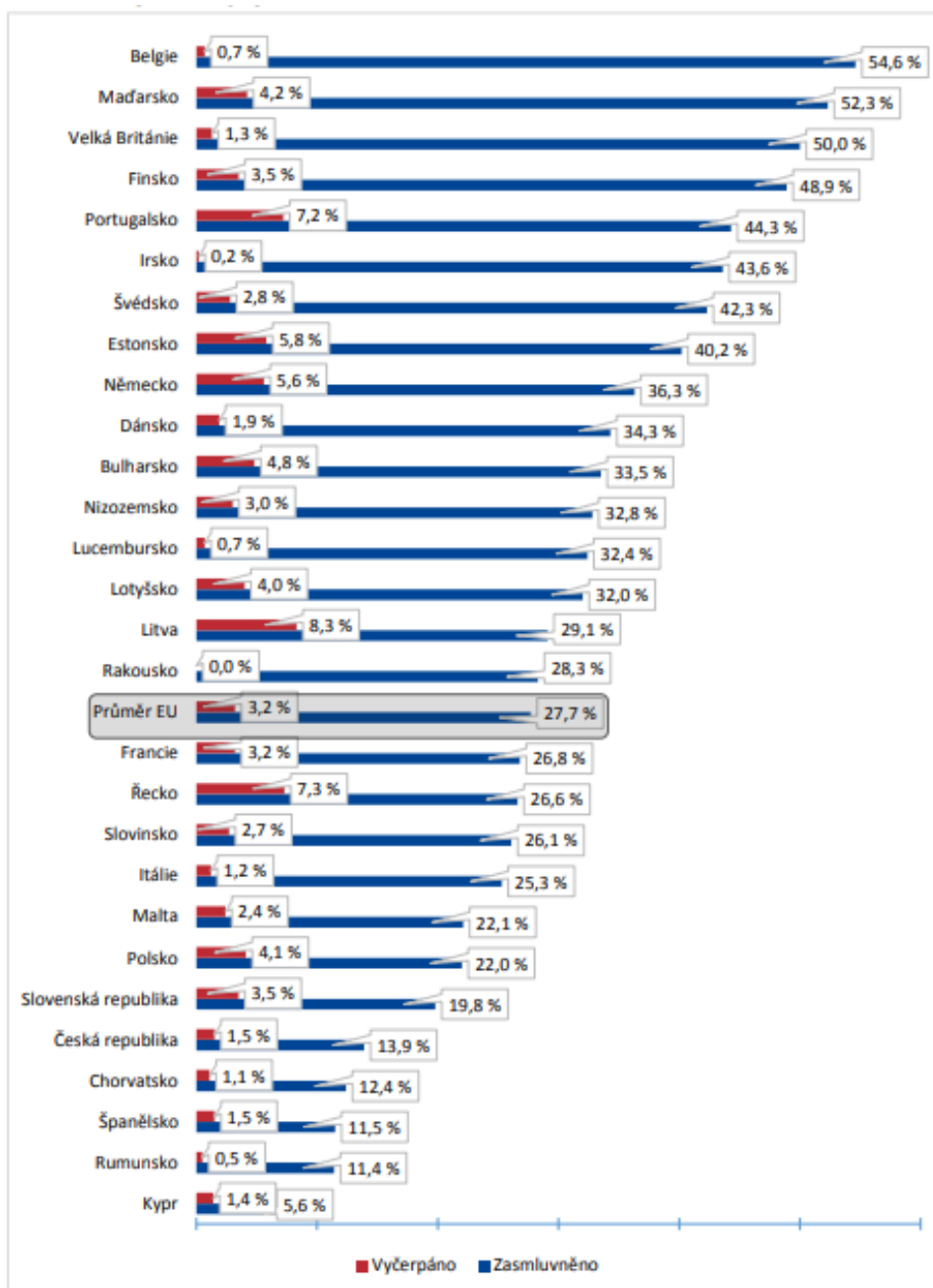
NKÚ také ve své zprávě srovnává čerpání a zasmluvnění prostředků. K 31.12.2016 byl průměr pro celou EU 3,2 % vyčerpaných prostředků a 27,7 % zasmluvněných prostředků. Česká republika byla ve stejném období hluboko pod evropským průměrem, což dokazuje následující graf č. 16 (NKÚ, 2016, s. 22-30)

MMR se hájí tím, že ČR začala čerpat prostředky později než v minulém programovém období, z důvodu opožděného schválení příslušné legislativy EU, dále upozorňuje na to, že ČR čerpá své prostředky obdobným způsobem jako jiné středoevropské a východoevropské státy EU. (MMR, 2017)

Zde je potřeba zdůraznit, že Maďarsko, které patří mezi východoevropské státy má po Belgii zasmluvněno nejvíce finančních prostředků v rámci celé EU.

I přesto, že Národní kontrolní ústav ve své zprávě značně kritizuje MMR, neudělil NKÚ žádnou pokutu.

Graf 16: Přehled pokroku implementace v období 2014-2020 k 31.12.2016 ve všech členských státech EU

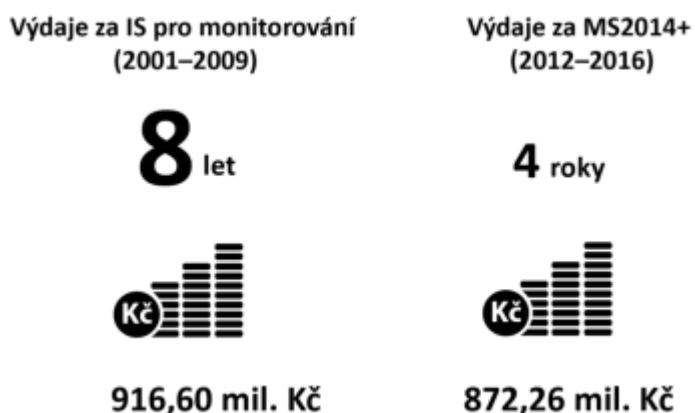
Zdroj: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/overview>.

Pozn.: Procentuální podíl je uváděn ve vztahu k celkové alokaci v eurech (celková alokace zahrnuje podíl EU i národní podíl včetně výkonnostní rezervy). Údaje jsou poskytovány za programy ve struktuře:

- zasmluvněno – peněžní částky přidělené projektům na základě právních aktů (tj. rozhodnutí nebo smluv o poskytnutí podpory),
- vyčerpano – výdaje vykázané v žádostech o platbu.

Zdroj: (NKÚ, 2016)

Obrázek 10: Porovnání finanční náročnosti informačních systémů pro monitorování 2001-2016

Zdroj: (NKÚ, 2016)

Poslední dvě otázky se týkaly závěrečným zhodnocením respondentů s procesem podpory v OPŽP. Na předposlední otázku: Je podle Vašeho názoru dotační proces v novém programovém období 2014-2020 jednodušší než v předchozím období 2007 -2013? Dva respondenti uvedli rozhodně ano, tři spíše ano, deset spíše ne a dva respondenti rozhodně ne.

V poslední otázce měli respondenti možnost napsat vlastní námět na zlepšení u podpory z OPŽP (odpovědělo 6 respondentů):

- „Vyhlásit okruhy podpory bez množství omezujících podmínek“.
- „Nechat na obcích jak projekt v daném okruhu uchopí dle svých podmínek a potřeb v místě a následně projekt vyhodnotit“.
- „System MS2014 používají různé OP různě, jinak vítáme sjednocení systémů, velmi zvláštní je čerpání přes MAS a ITI“
- „Méně byrokratické zátěže, rozsah dokládáných dokumentů, u programů na snižování spotřeb energie přehledněji uvést účast žadatele (dotace byla x% z nákladů na realizaci po odečtení vypočtených úspor za období udržitelnosti - prognóza úspor je nepřesný, nejasný údaj“)
- „Zlepšení systému v kterém jsou žádosti vyplňovány.“

9 Výsledky a diskuse

9.1 Výsledky dotazníkového šetření

Z dotazníku vyplynulo, že většina žadatelů byla spokojena s přípravou žádosti v informačním systému Benefill v minulém programovém období 2007-2013 a také velmi chválili spolupráci s úředníky. Velká část žadatelů (téměř 70 %) raději využili pro přípravu projektu služby od poradenské firmy. Většina žadatelů byla se spoluprací s poradcem spokojena, protože ušetřil jejich čas a energii, kterou by jinak musel do přípravy projektu vložit žadatel, který se v problematice OPŽP neorientuje, také zkušenosti poradce zvyšují šanci na úspěch získání dotace. Avšak mnohem složitější je proces zpracování žádosti u malých subjektů (např. neziskové organizace a fyzické osoby), které si nemohou finančně dovolit služby poradce a zároveň se obtížně orientují v dané problematice. Kritika za minulé programové období se oproti současnému období vyskytovala pouze v menší míře. Kritika se objevovala především u žadatelů, kteří chtějí čerpat nebo již čerpali podporu z fondů EU i v současném období 2014-2020, neboť se potýkají s nestabilitou a technickými problémy u nového informačního systému MS 2014+. Žadatelé si v minulém programovém období stěžovali na administrativní náročnost žádosti o podporu. Administrativní náročnost měla být podle MŽP snížena zavedením, již zmiňovaného, jednotného programu MS 2014+ pro všechny operační programy a sjednocením většiny dokumentů do jednoho dokumentu PrŽaP. Po zavedení do praxe však ani jedna metoda ke snížení administrativní náročnosti nevedla, možné příčiny a návrhy na zlepšení pro další programové období 2020+ jsou předmětem dalších kapitol.

9.2 Problematika a návrhy pro zjednodušení implementace Operačního programu Životní prostředí

Hlavním zájmem řídicích orgánů by mělo být vytváření jasných podmínek pro vytváření žádostí o dotaci a snažit se o posouzení projektů, v co nejkratším možném čase s minimální administrativní zátěží. Žadatele by se naopak měli snažit, co nejrychleji a nejkvalitněji vytvářet projekty, tzn. vytvořit kvalitní projekt bez fatálních chyb, jejichž následná oprava celý proces administrace žádosti o podporu zdržují nejvíce. Také je dobré, již v průběhu žádosti vypsát výběrové řízení na dodavatele, což v případě schválení projektu umožní

dřívější realizaci projektu, a nehrozí tak riziko nedodržení časového termínu pro ukončení projektu. Z pohledu řídicího orgánu je důležité komunikovat se žadatelem ještě před podáním žádosti o podporu a motivovat je například prostřednictvím svých webových stránek, aby podali žádost o dotaci, k tomu žadatelé potřebují snadnější orientaci v programových dokumentech a mít jistotu stabilního informačního systému bez technických chyb.

Z vlastního dotazníkového šetření vyplynulo, že více jak polovina respondentů se potýkala s administrativní náročností.

Tento problém zaznamenalo i Ministerstvo pro místní rozvoj a na základě zkušeností z programového období 2004-2006 a 2007-2013 a podle výsledků dotazníkového šetření s 2658 respondenty, vytvořilo dokument „*Doporučení ke zjednodušení administrativní zátěže pro žadatele a příjemce při čerpání finančních prostředků z fondů EU v programovém období 2014-2020*“ (2012), který vychází z návrhů nařízení EK. Všechny doporučení platí pro všechny operační programy v současném období. Jednotlivé stanové cíle MMR na snížení administrativní zátěže v programovém období 2014-2020 jsou uvedeny níže. Pod každým cílem je krátce shrnuto, nakolik se daný cíl do poloviny programového období zatím podařilo naplnit. Naplnění cílů je hodnoceno hlavně z pohledu OPŽP.

- Zkracování lhůt, např. prostřednictvím snížení legislativních bariér. Při snaze o zrychlení je důležité dbát o zachování kontroly, aby dotace z veřejných zdrojů byla v souladu se zásadou transparentnosti. (MMR, 2012, s. 5)
- Dokument blíže neuvádí, jak by mělo dojít ke snížení legislativních bariér. Vyhodnocení jednoho projektu v současném programovém období, podle NKÚ (2016, s. 17) trvá v průměru 198 dní, což je poměrně dlouhá doba, neboť chybí dostatek úředníků. Možným řešením je navýšení zaměstnanců na krajských pracovištích, kteří budou vyhodnocovat žádosti. Zaučení nových zaměstnanců však stávajícím zaměstnancům zkrátí čas, který by jinak mohli věnovat své vlastní práci. Na SFŽP trvá vyhodnocení jednoho projektu od uzavření výzvy do rozhodnutí řídicího orgánu o poskytnutí nebo zamítnutí dotace průměrně 165 dnů. (Pech, 26.1.2018)
- Výběr a hodnocení projektů je ze strany žadatelů vnímán jako netransparentní, to platí především pro neziskové organizace a malé podniky, protože pro ně jsou často výběrová kritéria nesrozumitelná. (MMR, 2012, s. 10)

- Na tuto problematiku je upozorněno, již v dotazníkovém šetření, kdy neziskové organizace tvořily malé procento všech respondentů. S nadsázkou by se dalo říci, že neziskové organizace jsou diskriminovány v žádostech o podporu, neboť nedisponují vlastními zdroji. Řešením je upravit podmínky pro neziskové organizace včetně pořádání pravidelných workshopů a seminářů.
- Sjednocení dokumentů pro všechny operační programy po stránce vzhledu, struktury i obsahu. Text výzev býval pro žadatele méně srozumitelný a výzva mnohdy neobsahovala všechny podmínky, za kterých žadatel může získat podporu. V některých případech docházelo ke změně podmínek v průběhu výzvy. Jako důležitý bod je vytvoření uceleného systému dokumentů pro žadatele/příjemce. Dokumenty byly často nesrozumitelné a nejednoznačné. Každý žadatel si tak mohl vysvětlit podmínky žádosti po svém, a mohlo posléze dojít k zamítnutí žádosti. (MMR, 2012, s. 9)
- Ministerstvo životního prostředí, na základě doporučení MMR, sjednotil všechny dokumenty a vytvořil pro operační program životní prostředí Pravidla pro žadatele a příjemce podpory (PrŽaP), kromě tohoto dokumentu se žadatelé musí seznámit také se zněním výzvy korespondující s jejich žádostí. V současné chvíli je vydána již 16. verze tohoto dokumentu, což nepřináší jeho důvěryhodnost. Dokument má celkem 235 stran a obsahuje informace ke všem prioritním osám, což žadatelům znesnadňuje orientaci. Většinou žadatel potřebuje informace pouze ke konkrétní prioritní ose, v které žádá o podporu. Výhodou je rozklikávací obsah, kdy se žadatel kliknutím dostane na požadovanou kapitolu. Nevýhodou je velké množství podkapitol a odkazů v textu na jiné kapitoly, dokumenty nebo přílohy, kdy žadatel musí v dokumentu dlouze dohledávat potřebné informace. Řešením je vytisknutí dokumentu, ale vzhledem k velkému množství stránek je tato varianta neekologická. Kromě tohoto dokumentu by se měl žadatel seznámit s obsahem výzvy, například výzva č. 42 je rozepsaná pouze na 4 strany, přičemž neobsahuje některé důležité informace např. vymezení způsobilých výdajů, popř. co jsou nezpůsobilé výdaje, podmínky výběrového řízení na dodavatele. Všechny zmíněné údaje si musí žadatel najít v PrŽaPu, nebo v dalších dokumentech, dohledávání materiálů a následná selekce těch, které žadatel konkrétně potřebuje, ho zbytečně zdržuje. Žadatelé samozřejmě nepočítají s tím, že získání podpory z EU bude triviální. Avšak řídicí orgán by se měl

snažit pro žadatele vytvořit jednoduchá a srozumitelná pravidla, aby žadatele motivovala podat žádost, která povede k naplnění cílů jakéhokoliv operačního programu, a tím sníží riziko nevyčerpání finanční alokace pro dané období.

MŽP, řídicí orgán OPŽP, by mohlo pro inspiraci prostudovat, před vytvořením závazných dokumentů pro další období, dokumenty jiných operačních programů, například OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. V minulém programovém období tento program patřil mezi nejúspěšnější programy, kterému se podařilo vyčerpat všechny přidělené prostředky z EU. OP PIK pro současné období, vytvořil podrobnou příručku pro všechny žádosti v rámci pravidel pro žadatele. Příručka obsahuje nápovědu, která je napsána položku po položce, podle projektové manažerky Alžběty Jarošové z agentury Mida Consulting (2018), která mi poskytla vlastní pohled na danou problematiku, „*se tak v žádosti orientuje i běžný uživatel. Občas se stane, že je některá položka vynechána, ovšem to je ojedinělá záležitost. Tyto příručky se mi tak zdají dostačující, jsou podrobné, ale pochopitelné. Jedná se však zřejmě o specifikum OP PIK a zejména snahu ze strany zprostředkovatele Agentury pro podnikání a investice (API) o správné vyplnění již při podání žádosti a nižší nutnost oprav při formální kontrole, kterou právě její pracovníci administrují.*“

- API se snaží vytvořit stručné a jednoduché dokumenty, přičemž Pravidla pro žadatele a příjemce z OP PIK – obecná část má pouze 84 stran srozumitelného textu, což je téměř o třetinu méně stran než u OPŽP, součástí tohoto dokumentu jsou i podrobně vysvětleny obrázky vysvětlující vytvoření žádosti v MS 2014+. Žadatelé v tomto programu mají k dispozici srozumitelně sepsanou výzvu. Navíc každá výzva obsahuje zkrácená Pravidla pro žadatele a příjemce, která upravuje podmínky pro výzvu. Pokud se žadatel bude řídit krok po kroku návodem uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce a splní podmínky dané výzvy, má reálnou šanci uspět v žádosti o podporu, v případě, že žadatel nebude mít technické problémy s informačním systémem MS 2014+.

9.3 Doporučení na zlepšení systému MS 2014+

Z dotazníkového šetření i z odpovědí častých uživatelů systému je patrné, že uživatelé se potýkají znovu se stejným problémem přetížení systému a chabé nápovědy i v současném programovém období 2014-2020. Otázkou tedy zůstává, jak je možné, že žadatelé v předchozím období za zkoumané roky 2007-2009, vycházející z dotazníkového šetření

agentury IPSOS (2010, s. 41- 46) byly mnohem více spokojeni se systémem Bene-fill, než za stejně dlouhé období 2015-2017 s novým systémem MS 2014+, i přes podobné počáteční problémy se stabilitou systému? Podle vlastního dotazníkového šetření totiž žadatelé chválili systém Bene-fill i po skončení programového období 2007-2013. Odpovědi se nabízí několik:

- Neochota uživatelů pochopit a naučit se pracovat s novým informačním systémem, obzvláště po negativních kritikách na systém.
- Výskyt většího množství technických problémů (např. nemožnost vložit přílohy, výpadky systému) a pomalost odezvy
- Neustálé požadavky řídicích orgánů na přidávání položek do systému, na jedné straně zahlcují systém, což může mít vliv na pomalejší reakce systému, na druhé straně můžou zdržovat dodavatele systému od vyřešení technických potíží

Vyřešit tyto komplikace je nelehký úkol. Doporučení, jak snížit neochotu uživatelů pochopit nový informační systém, vysvětlují ve své knize Klčová a Sodomka (2010), kteří tvrdí, že lidé jsou kritickým faktorem po celou dobu životního cyklu informačního systému. Řešením je zavedení Modelu plovoucího ledovce, kdy hlavní úloha managementu je neustálé pozitivní působení na spolupracovníky, aby byli ochotni přijmout změny. Dostat se na pomyslnou špičku ledovce je úspěšně jen tehdy, pokud řídicí složky zavádějí změny postupně při zachování dimenze řízení změn, vnímání a zavádění, (tedy tím, co je pod hladinou. (Klčová, Sodomka 2010, s. 106-107)

Dalším řešením je pořádání pravidelných workshopů a seminářů pro lepší pochopení práce uživatelů se systémem. Několik workshopů již SFŽP pro své zaměstnance i žadatele uspořádal, ovšem dokud se nepodaří vyřešit technické problémy informačního systému, uživatelé budou k systému stále skeptičtí. Největší problémy se vyskytují především v době, kdy se blíží konečný termín pro podávání žádostí, kdy systém absolutně nezvládá nápor uživatelů. (Jarešová, 2018)

Z tohoto důvodu, by měly kompetentní orgány apelovat na žadatele, aby s přípravou žádosti začali co nejdříve, (v případě problému, mohou žadatelům pomoci operátoři na zelené lince, popřípadě úředníci na krajských pracovištích) a žadatelé, tak žádosti neodesílaly na poslední chvíli, často v poslední možný den.

Další možností je zkrácení doby odezvy na uživatelské požadavky neboli zvýšení kapacity systému. Tyto změny sebou přináší zvýšení nároků na technologii (například více paměti, rychlejší přenosové cesty, výkonnější procesory, výkonnější databázové systémy). (Bruckner, Voříšek, 2012, s. 121). Zavedení nových technologií znamená vyšší náklady na danou službu, jak již bylo zmíněno výše, vydané náklady na vytvoření systému MS 2014+ již byly vysoké, pro MMR nebude jednoduché vynaložení dalších prostředků na tento systém, před vládou obhájit. (NKÚ, 2016, s. 13-14) Výkonnější procesory a více paměti by mohly vyřešit technické problémy, kdy žadatelé mají problémy s nahráváním dokumentů do systému, pravděpodobně kvůli přihlášení mnoha uživatelů. Zvýšení kapacity aplikace však nemusí nutně znamenat rychlejší odezvu systému, pokud není systém již architektonicky navržen pro předpokládané zatížení. (Bruckner, Voříšek, 2012, s. 121) Je možné, že dodavatel ani MMR neodhadli množství potenciálních žadatelů, v takovém případě, by bylo nutné systém od základu inovovat.

Dalším důležitým bodem je uživatelská přívětivost, kdy musí dodavatelé systému myslet na přístupnost a srozumitelnost všech uživatelů, hlavně na ty, kteří se systémem nepracují každý den, pro ty jsou důležité rozsáhlé nápovědy přímo v systému. V případě MS 2014+ bývají nápovědy strohé a jednoslovné. (Bruckner, Voříšek 2012, s. 122)

9.4 Vlastní zkušenosti s MS 2014+

Řídící orgán nabízí pro žadatele testovací verzi MS 2014+, kterou jsem měla možnost vyzkoušet. Vyplňování fiktivní žádosti mi přišlo srozumitelné a položky jsou logicky strukturované, do programu jsem zkoušela zadat i přílohy, kdy nahrání jedné přílohy trvalo zhruba 5 minut, během toho mi vyskočilo dialogové okno „stránka nereaguje“, počkala jsem tedy další dvě minuty a příloha se mi nahrála, znění chybové hlášky je na obrázku, který je přílohou č. 4. Nahrání další přílohy už bylo bezproblémové, což je možné díky tomu, že v testovací verzi není tolik nahraných dat a přihlášených uživatelů, tudíž nelze srovnávat s uživateli kteří často musí pracovat s ostrou verzí tohoto systému. Nevýhodu spatřuji v automatickém odhlášení uživatele po hodině neaktivity, nutné je nezapomínat zadaná data ukládat. Celkově jsem s programem spokojená, bohužel nemůžu systém srovnávat s předchozím systémem Bene-fill, neboť tato aplikace již není k dispozici.

10 Závěr

V současné době patří ochrana životní prostředí mezi nejčastěji diskutovaná témata na regionální i mezinárodní úrovni. Z tohoto důvodu na tuto oblast, označovanou Operační program Životní prostředí, bylo v minulém programovém období 2007-2013 vyčleněno velké množství finančních prostředků, téměř 5 mld. eur. I přes velkou podporu všech řídicích orgánů došlo k pomalému čerpání alokovaných prostředků a Česká republika tak musela v roce 2013 vrátit 7,5 mld. korun, přičemž hrozila ztráta dalších 18 mld. korun v roce 2014 a 2015, kdy bylo možné dočerpat přidělené prostředky. Tyto peníze se naštěstí včasným zásahem Ministerstva životního prostředí podařilo do konce programového období vyčerpat. Na základě problematického čerpání bylo hlavním cílem této práce zjistit příčinu pomalého čerpání finančních prostředků, zdali se podařilo tyto příčiny v současném programovém období eliminovat a popřípadě navrhnout opatření pro lepší efektivitu programu v příštím programovém období po roce 2020. Na uvedení do dané problematiky došlo v teoretické části práce k porovnání hlavních změn v prioritních osách obou období, kdy bylo zjištěno snížení počtu prioritních os z osmi na šest, i přestože se programové zaměření os výrazně nezměnilo, došlo přidělením o polovinu nižší alokace finančních prostředků k určitým omezením. K celkovému snížení peněžních prostředků došlo ze dvou důvodů. Za prvé, Česká republika získává pro současné programové období z evropských fondů o třetinu menší celkový objem finančních prostředků. Za druhé, bylo přihlédnuto k tomu, že OPŽP vykázal ve srovnání s jinými operačními programy pomalejší tempo čerpání dotací. Hlavními příjemci dotací nadále setrvávají obce a velkou novinkou je možnost čerpání půjček pro všechny subjekty.

Ministerstvo životního prostředí na základě množství provedených analýz a dotazníků zjistilo, že majoritním problémem pro žadatele o dotaci byla administrativní zátěž. MŽP se proto snažilo zjednodušit procesy administrace žádostí a schválení projektů tak, aby nový program byl pro žadatele o dotaci co možná nejjednodušší. Do jaké míry se jim tato nová implementace povedla, bylo předmětem vlastního dotazníkového šetření pro zástupce obcí, měst, krajů a neziskových organizací ve Středočeském kraji. Dotazník vyplnilo celkem 43 respondentů ze 182 dotázaných. Respondenti byli v minulém programovém období nejvíce spokojeni se spoluprací a ochotou úředníků na krajských pobočkách, na které se mohli obracet s dotazy ohledně žádosti, většinou se jednalo o menší obce a neziskové organizace, kteří se obraceli na úředníky, protože neměli možnost využít služeb projektové agentury,

obvykle z velké finanční náročnosti. Spokojenost byla také zaznamenána, ve vyplňování žádostí prostřednictvím aplikace Bene-fill. Mezi kladné stránky aplikace patřily především dobrá struktura, logická návaznost, přehlednost, SW i HW nenáročnost a přehlednost. Naopak negativem této aplikace byla nedostatečná nápověda, nestabilita, z počátku nedostatečná rychlost a hlavním nedostatkem z pohledu Evropské komise byla nejednotná aplikace pro všechny Operační programy v České republice. Ostatní žadatelé v jiných programech vyplňovali žádost o dotaci v jiných informačních systémech.

Z tohoto důvodu zadalo Ministerstvo pro místní rozvoj zakázku na vytvoření jednotného informačního systému. Výsledkem je systém MS2014+, který měl být výrazně stabilnější než předchozí systém Bene-fill. Bohužel od začátku MS 2014+ provází komplikace. Nejdříve bylo MMR podezřelé z kartelové dohody, avšak Antimonopolní úřad žádný kartel nenalezl a udělil tak stotisícovou pokutu za menší porušení zákona, dále bylo MMR předmětem šetření Národního kontrolního úřadu, kvůli častým výpadkům systému a vysokým nákladům za vytvoření systému. I přestože NKÚ shledal některé podněty oprávněnými neudělil MMR žádnou pokutu.

V dotazníkovém šetření došlo k podobným závěrům jako v řadě analýz a dotazníkových šetřeních zpracovaných na základě požadavku řídicích orgánů, zatímco aplikace Bene-fill se těšila velké oblibě u žadatelů, i přes počáteční nestabilitu a nedostatečnou rychlost, naopak s MS 2014+ většina respondentů nebyli spokojeni. Především kvůli zdlouhavému zadávání dokumentů do systému a častým výpadkům systému v období ukončování výzev, kdy je systém přetížen vlivem velkého množství přihlášených uživatelů. Řešením je apelovat krajskými úřady na žadatele, aby žádosti posílali co nejdříve před konečným termínem, k tomu však žadatelé potřebují kvalitně zpracované dokumenty. Ze strany MŽP sice došlo ke snížení počtu dokumentů, kdy stěžejním dokumentem jsou Pravidla pro žadatele a příjemce, tento dokument má však velké množství stran, velmi těžce se v něm orientuje a obsahuje často velmi složité výrazy, s jejichž vyložením mají často problém i zaměstnanci pověřených úřadů. Z toho vychází doporučení, aby se MŽP inspirovalo u jiných operačních programů, například programem pro Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, který je srozumitelně a stručně sepsán. V minulém programovém období patřil tento program mezi nejúspěšnější příjemce v počtu vyplacených finančních prostředků. OP PIK si nadále drží hlavní příčku i v tomto programovém období. Naopak OPŽP mírně zaostává, v polovině roku 2017 bylo v tomto programu vyčerpáno cca 22 mld. korun, což je více než 31 % z celkové alokace. Vzhledem k tomu, že se jedná již o polovinu programového období, měl

by být podíl přidělených prostředků výrazně vyšší. Řídící orgán by si měl vzít ponaučení z předchozího období, kdy se nepodařilo všechny prostředky přidělit a snažit se přilákat žadatele, aby více podávali žádosti o dotace, například tím, že zvýší stabilitu a rychlost informačního systému. V práci je zdůrazněno, že zavedení nových informačních systémů ve většině případech, pokud nedojde k dostatečné přípravě a proškolení, vede k odmítnutí ze strany uživatelů a neochotě se s novým systémem naučit. Systém Bene – fill měl na začátku, stejně jako nový MS 2014+, problémy se stabilitou a rychlostí, tyto nedostatky se však podařili odstranit a uživatelé v závěru byli se systémem spokojeni. Dále by mělo dojít k úpravě příručky Pravidel pro žadatele a příjemce o zjednodušené návody s upozorněním na nejčastější komplikace žadatelů, které povedou k rychlejšímu a efektivnějšímu procesu administrace bez zbytečných chyb. Nikdo ze žadatelů nepředpokládá, že získat dotaci z evropských fondů bude jednoduché, ale vzhledem k opětovnému pomalejšímu čerpání finančních prostředků v současném období, by se měl řídicí orgán snažit přilákat a motivovat i ty žadatele, kteří se nechtějí do programu zapojit, z důvodu administrativní zátěže a nestability informačního systému MS 2014+.

11 Zkratky

API – Agentura pro podnikání a investice

BAT – Nejlepší dostupné techniky

CENIA - Česká informační agentura životního prostředí

JMP – Jednotné metodické prostředí

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

NKÚ – Národní kontrolní ústav

NNO – Nestátní nezisková organizace

OPŽP – Operační program Životní prostředí

OP PIK – Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

OOS – Organizační složky státu

OZE – Udržitelné využívání zdrojů energie

SFŽP – Státní fond životní prostředí

ÚSES – Územní systém ekologické stability

ZVA – Závěrečné vyhodnocení akce

12 Seznam použitých zdrojů

BOHÁČKOVÁ, I. a HRABÁNKOVÁ, M. 2009. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Brno: C. H. Beck, s. 188, ISBN 9788074001116.

BRUCKNER, T. a VOŘÍŠEK, J. 2012. *Tvorba informačních systémů*. 1. vyd., Praha: Grada Publishing, a.s., s. 121, ISBN 978-80-247-4153-6.

CENIA, 2016, s. 9-40. [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zpravy_zivotni_prostredi_kraje_2016/\\$FILE/SOPSPZP-Souhrnna_zprava-20180115.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zpravy_zivotni_prostredi_kraje_2016/$FILE/SOPSPZP-Souhrnna_zprava-20180115.pdf)

CVRLÍKOVÁ P., 2015. Dotace pro obce: Operační program Životní prostředí. Deník Veřejné správy [online]. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6696628>

ČSÚ, 2016. *Výdaje na ochranu životního prostředí 2012 - 2016* [online]. [cit. 2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vydaje-na-ochranu-zivotniho-prostredi>

DOTACE.IHNED.CZ, 2007. Operační program Životní prostředí - nové dotační možnosti pro oblast životního prostředí. *Dotace poradce pro evropské fondy* [online]. [cit. 2017-12-10]. Dostupné z: <http://dotace.ihned.cz/c1-21659060-operacni-program-zivotni-prostredi-nove-dotacni-moznosti-pro-oblast-zivotniho-prostredi>

DOŠKOVÁ, S., 2015. *Fakta a nástrahy portálu MS2014+* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <http://dotacni-noviny.cz/fakta-a-nastrahy-portalumu-2014/>

DVOŘÁKOVÁ, V., 2018. *Diplomová práce - názor MS 2014+ [elektronická pošta] Message to: veronika.dvorakova@sfzp.cz. 13. února. 2018* [cit. 2017-03-06]. *Osobní komunikace*.

DVOŘÁKOVÁ, V., 26.1.2018. *Rozhovor: Metodický odbor*.

EKONOMICKÝ DENÍK, 2015. *MS2014+ nefunguje, čerpání evropských peněz je ohroženo* [online]. [cit. 2017-12-10]. Dostupné z: <http://ekonomicky-denik.cz/ms2014-nefunguje-čerpani-evropskych-penez-je-ohrozeno/>

EVROPSKÁ KOMISE, 2015. *Regionální politika* [online]. [cit. 2018-11-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/cs/funding/cohesion-fund/

European Parliamentary Research Service, 2016. *GDP In Purchasing Power Standard (PPS) Per Inhabitant By NUTS 2 Region (2004 and 2014)* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <https://epthinktank.eu/2016/08/03/snapshot-of-the-eu-regions-with-a-view-to-selected-europe-2020-targets/attachment/1/>

FARKAČ, M. a M REPISKÁ, 2015. *Změny v období 2014-2020* [online]. [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9220/sekce/zmeny-v-obdobi-2014-2020/>

FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, 2009. *Evropská unie*. 2. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 803 s. ISBN 9788073252236.

HNÍKOVÁ, Eva, 2016. *Utracený bilion: Co vzaly a daly dotace*. Ekonom, 2016, č. 11, ISSN 1213-7693 s.6-11.

IPSOS TAMBOR, 2010, s. 41- 46. *Analýza bariér OPŽP z hlediska žadatelů a příjemců dotací v letech 2007-2009*. Dostupné také z: http://www.opzp2007-2013.cz/soubor-ke-stazeni/36/10975-05_analyza_barier_opzp_z_hlediska_zadatele_a_prijemcu.pdf

JAREŠOVÁ, A., 2018. *Diplomová práce - názor MS 2014+ [elektronická pošta] Žádost o konzultaci k dp. Message to: jaresova@midaconsulting.cz. 20. února. 2018 [cit. 2017-03-09]. Osobní komunikace.*

JUKL, M. , 26.1. 2018. *Rozhovor: Ekonomické hodnocení žadatele*, Olbrachtova 1, Praha.

KLČOVÁ, H. a SODOMKA, P. , 2010. *Informační systémy v podnikové praxi*. 2. vydání, s. 106-107, ISBN 978-80-251-2878-7. Brno: Computer Press, a. s.

KUBICA, M. 26.1.2018. *Rozhovor: Důvody pro snížení alokace na projekt*, Olbrachtova 1, Praha.

LETÁČKOVÁ, Olga. *Miliardové ztráty v čerpání dotací z EU? Vedeme si dobře, tvrdí náměstkyně. Tereza Vilimová* [online], LETÁČKOVÁ, 2017. Praha: Echo Media, a. s. [cit. 2018-02-25]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/Srve7/miliardove-ztraty-v-cerpani-dotaci-z-eu-vedeme-si-dobre-tvrdi-namestkyne>

MARADA, Petr, 2011. *Zvyšování přírodní hodnoty polních honiteb*. 1. Praha: Grada, s. 151. ISBN 978-80-247-3885-7.

MERTL, J., T. MYŠKOVÁ, H. PERNICOVÁ a další, 2016. *Zpráva o životním prostředí ve Středočeském kraji* [online]. [cit. 2017-10-22]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zpravy_zivotni_prostredi_kraje_2016/\\$FILE/SOPSZP-Stredocesky_kraj-20180115.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zpravy_zivotni_prostredi_kraje_2016/$FILE/SOPSZP-Stredocesky_kraj-20180115.pdf)

PIATTONI, Simona a LAURA POLVERARI, 2016. *Handbook on Cohesion Policy in the EU*. 1. vyd. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 584 s. ISBN 9781784715670.

MMR, , 2006. *INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM* [online]. [cit. 2017-08-15]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Integrovaný-regionální-operacní-program>

MMR, , 2011. [cit. 2017-11-12]. *PROGRAMY PRO PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014-2020* Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

MMR,2012. *Doporučení ke zjednodušení administrativní zátěže pro žadatele a příjemce při čerpání finančních prostředků z fondů EU v programovém období 2014-2020*“, s. 5-31, [cit. 2017-11-12].

Dostupné z:
http://www.senat.cz/organy/vzup/20120530/Podkladove_materialy/Doporuceni_zjednoduseni_III.pdf

MMR, 2017. *SYSTÉM PRO ADMINISTRACI DOTACÍ EU, KTERÝ NYNÍ ZPŘÍSTUPŇUJE ŽADATELŮM PŘES 500 MILIARD KORUN, NEMŮŽE BÝT Z PODSTATY VĚCI ANI PRIMITIVNÍ, ANI LEVNÝ* [online]. [cit. 2018]. Dostupné z: <http://mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Medialni-reakce/System-pro-administraci-dotaci-EU,-ktery-nyni-zpristupnuje-zadatelum-p>

MMR, 2018. *MS2014+* [online]. [cit. 2018]. Dostupné z: <https://mseu.mssf.cz/>

MORAVCOVÁ, 26.1.2018. *Rozhovor: Odbor právní.*

MŽP, 2007, *Operační program Životní prostředí pro období 2007-2013* [online]. s. 9-147. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: http://www.opzp2007-2013.cz/soubor-ke-stazeni/9/2714-PD%20OPZP_technicka_aktualizace_prosinec%202009.pdf

MŽP, 2015, *Operační program Životní prostředí 2014-2020* [online]. 9. verze. s. 158-171. [cit. 2017-11-12]. Dostupné z: http://www.opzp2007-2013.cz/soubor-ke-stazeni/54/16288-9_verze_opzp__2014_2020.pdf

MŽP, 2015. *Operační program Životní prostředí 2014 - 2020 odstartoval. Ode dneška je zahájen příjem žádostí na ekologické projekty za více než 12 miliard korun.* [online]. [cit. 2017-10-11]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/news_1508014_opzp_vyzva

MŽP, 2016. *Výroční zpráva o implementaci programu za rok 2015* [online]. 9. verze. [cit. 2017-10-11]. Dostupné z: http://www.opzp.cz/dokumenty/download/350-15-V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va%20OP%C5%BDP_2014%20a%202015.pdf

MŽP, 2016, s. 1-5. 42. výzva Ministerstva životního prostředí [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: http://www.opzp.cz/dokumenty/download/440-1-text_42_vyzva_PO1_SC1.1.pdf

MŽP, 2017, s. 100 - 153. *Pravidla pro žadatele a příjemce v OPŽP pro období 2014-2020* [online]. [cit. 2018-01-10]. Dostupné z: http://www.opzp.cz/dokumenty/download/33-13-Pr%C5%BDaP_verze%2013.pdf

MŽP, 2017, s. 38 - 105. *Operační program životní prostředí 2014-2020* [online]. 9. verze. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: http://www.opzp2007-2013.cz/soubor-ke-stazeni/54/16288-9_verze_opzp__2014_2020.pdf

MŽP, 2018, 9. evropské regionální zasedání Ramsarské úmluvy právě začalo [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/news_180320_Ramsar

NKÚ,2016, s. 2-10. *Kontrolní závěr z kontrolní akce - Příprava jednotného metodického prostředí pro čerpání podpory EU* [online]. [cit. 2018-01-02]. Dostupné z: <https://nku.cz/assets/kon-zavery/k16012.pdf>

OPŽP,2007. Prioritní osa 1. *Operační program Životní prostředí* [online]. [cit. 2017-01-02]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/367/prioritni-osa-1/>

OPŽP,2007. Prioritní osa 2. *Operační program Životní prostředí* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/368/prioritni-osa-2/>

OPŽP, 2007. *Prioritní osa 3* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/369/prioritni-osa-3/>

OPŽP,2007. *Prioritní osa 4* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/370/prioritni-osa-4/>

OPŽP,2007. *Prioritní osa 5* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/371/prioritni-osa-5/>

OPŽP,2007. *Prioritní osa 6* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/372/prioritni-osa-6/>

OPŽP,2007. *Priorita 7* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/373/prioritni-osa-7/>

OPŽP,2012. *PRŮVODCE DOTACEMI v Operačním programu Životní prostředí* [online]. [cit. 2017-11-10].

O VODÁRENSTVÍ, 2011. *Jaké jsou konkrétní zkušenosti žadatelů o vodárenské dotace z OPŽP?* [online]. [cit. 2018-01-10]. Dostupné z: <http://www.ovodarenstvi.cz/clanky/jake-jsou-konkretni-zkusenosti-zadatelu-o-vodarenske-dotace-z-opzp>

PASKEROVÁ, E. b.r. *Bonita žadatele a financování projektů v OPŽP 2014-2020* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <http://slideplayer.cz/slide/11201019/>

PECH, 26.1.2018. *Rozhovor : Věcné hodnocení, SFŽP, Olbrachtova 1 Praha.*

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů - teorie a praxe. 3.* Praha: GRADA Publishing, a. s., s. 288. ISBN 978-80-247-5608-0.

ROUBÍČKOVÁ, P., 2017. *Reakce MŽP na článek v magazínu EURO "Česká slabota. V polovině období je rozdána jen čtvrtina evropských dotací"* [online]. [cit. 2018]. Dostupné z: http://www.env.cz/cz/news_170619_reakce_EURO_OP%C5%BDP

SFŽP, *Modul 1 - základy projektového managementu.* 2013, s. 83. Olbrachtova 1, Praha.

SFŽP, 2015. Praha: Státní fond životního prostředí ČR, (6), s. 4-9 [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/o-programu/casopis-priorita/vydani-priorita-6>

SFŽP, 2016. *Odpad je materiál a v ideálním případě vůbec nevzniká* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/clanek/193/3139/odpad-je-material-a-v-idealnim-pripade-vubec-nevznika/>

SFŽP 2014-2020, 2015. *PŘÍLOHY PROGRAMOVÉHO DOKUMENTU OPŽP 2014-2020, I. verze* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/dokumenty/277-metodika-pro-zadatele-rozvadejici-podminky-pril?verze=2>

SFŽP, 2015. *O programu* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/o-programu/>

SFŽP, 2017. *Starý OPŽP byl úspěšně dočerpán*, [online]. Praha: SFŽP, 1(1), s. 8 [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/file/priorita/34/priorita-1-2017.pdf>

SFŽP, 2018. *Půjčky od SFŽP ČR* [online]. [cit. 2018-01-10]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/dotace-a-pujcky/pujcky-od-sfzp-cr/>

STAŠOVÁ, Vladimíra, 26.1.2018. *Rozhovor: Formální náležitosti žádosti o podporu, Olbrachtova 1, Praha*.

STEJSKAL, J. a KOVÁRNÍK, J. 2009. *Regionální politika a její nástroje*. 2. Praha: Portál. 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2.

STONER, G., 2016. *Nedočerpané minulé období* [online]. [cit. 2018-01-12]. Dostupné z: <http://dotacnisvet.cz/nedocerpane-minule-obdobi>

STŘEDOČESKÝ KRAJ, 2015. *OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ 2007–2013* [online]. [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/zivotni-prostredi/opzp-20072013>

STŘEDOČESKÝ KRAJ, 2017. *Základní informace o kraji* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/kraj>

STŘEDOČESKÝ KRAJ, 2017. *Odbor životního prostředí* [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/kraj/zakladni-informace/zivotni-prostredi>

SURMANOVÁ, K., 2016. *Šlechtovou podpořily dva úřady. Jdou proti závěrům ostrého auditu* [online]. Česká pozice [cit. 2018]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/slechtovou-podporily-dva-urady-jdou-proti-zaverum-ostreh-audit-1d1-/tema.aspx?c=A161114_102813_pozice-tema_houd

ŠÁLEK, F., 2017. *Zkušenosti spolku s OPŽP* [online]. [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: <http://www.casopis.forumochranyprirody.cz/uploaded/magazine/pdf/14-zkusenost-spolku-s-opzp.pdf>

TRAMBA, D., 2017. *Česká slabota. V polovině období je rozdána jen čtvrtina evropských dotací* [online]. Euro [cit. 2018-01-20]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/politika/ceska-slabota-v-polovine-obdobi-je-rozdana-jen-ctvrtina-evropskych-dotaci-1354657>

ZENKNER, P., 2006. *Operační programy 2007-2013* [online]. [cit. 2017]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8641/sekce/operacni-programy-2007-2013/>

13 Seznam grafů

Graf 1: Porovnání finanční alokace Operačních programů 2007-2013 a 2014-2020 v mld. eur	17
Graf 2: Podíl jednotlivých prioritních os v OPŽP 2007-2013 a 2014-2020.....	36
Graf 3: Počet realizovaných individuálních projektů v krajích 2007-2013.....	48
Graf 4: Jaký jste typ příjemce o podporu?	52
Graf 5: Kolik projektů s podporou OPŽP jste celkem uskutečnili (v programovém období 2007-2013)?	53
Graf 6: Z jakých prioritních os jste čerpali podporu v programovém období 2007-2013 a 2014-2020	55
Graf 7: Spotřeba elektrické energie v procentech ve středočeském kraji, 2016.....	55
Graf 8: Byli jste spokojeni se spoluprací a ochotou zaměstnanců OPŽP při vyřizování žádosti o dotaci v období 2007-2013?	56
Graf 9: Jste spokojeni se spoluprací a ochotou zaměstnanců OPŽP při vyřizování žádosti o dotaci v období 2014-2020?	57
Graf 10: Uveďte, kde jste nejvíce čerpali informace v období 2007-2013 a 2014 -2020 ...	58
Graf 11: V jakém časovém předstihu by, podle Vás měl být zveřejňován harmonogram výzev?	59
Graf 12: Shledali jste v žádosti o dotaci v období 2007-2013 a 2014-2020 nějaké překážky?	61
Graf 13: Byli jste spokojeni s činností agentury?	62
Graf 14: Jak hodnotíte práci s informačním systémem BENE-FILL	63
Graf 15: Jak hodnotíte práci s informačním systémem MS2014+	64
Graf 16: Přehled pokroku implementace období 2014-2020 ve všech členských státech EU k 31.12.2016	67

14 Seznam obrázků

Obrázek 1: Porovnání HDP v kupní síle na obyvatele podle regionu NUTS 2 v letech 2004 a 2014.....	15
Obrázek 2: Ekologický stav a potenciál útvarů povrchových vod ČR	29
Obrázek 3: Chemický stav útvarů povrchových vod ČR.....	29
Obrázek 4: Stav proplacených prostředků příjemcům v %.....	37
Obrázek 5: Terminál v Železném Brodě.....	43
Obrázek 6: Zjednodušené schéma průběhu čerpání finančních prostředků.....	45
Obrázek 7: Stránky OPŽP 2007-2013	58
Obrázek 8: Stránky OP ŽP 2014-2020.....	58
Obrázek 9: Silné a slabé stránky aplikace Bene-fill.....	63
Obrázek 10: Porovnání finanční náročnosti informačních systémů pro monitorování 2001-2016.....	66

15 Seznam příloh

Příloha 1: Prioritní osy, oblasti podpory a oprávnění žadatelé	I
Příloha 2: Projekty podléhající hodnocení bonity/úvěrové způsobilosti žadatele	II
Příloha 3: Projekty podléhající hodnocení podniku v obtížích.....	III
Příloha 4: Ukázka vložení přílohy do MS 2014+	IV
Příloha 5: Dotazník - Zkušenosti příjemců podpory z Operačního programu Životní prostředí	V

16 Přílohy

Příloha 1: Prioritní osy, oblasti podpory a oprávnění žadatelé

TABULKA 2
Kontingenční tabulka prioritních os, oblastí podpory a oprávněných žadatelů

» Oblast podpory		Obce a města	Příspěvkové org. a org. služby obcí a měst	Svazky obcí	Kraje	Příspěvkové org. a org. složky krajů	Státní podniky a organizace	Org. služby a příp. org. státu	Vědecké výzkumné instituce	Nerisikové organizace	Ostatní nepodnikatelské subjekty vlastněné z více než 50 % majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty včetně VVI	Obchodní společnosti obcí či veřejnoprávních subjektů#	Obchodní společnosti vlastněné z méně než 67 % majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty	Podnikatelské subjekty – fyzické osoby	Fyzické osoby - nepodnikatelé
« Prioritní osa															
1	1.1. – Snížení znečištění vod	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	
	1.2. – Zlepšení jakosti pitné vody	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	
	1.3. – Omezení rizika povodní	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	
2	2.1 – Zlepšování kvality ovzduší	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X
	2.2 – Omezení emisí	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X
3	3.1 – Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využití OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny	X	X	X	X	X	X	X	X			X			
	3.2 – Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry	X	X	X	X	X	X	X	X			X			
	3.3 – Environmentálně šetrné systémy vytápění a přípravy teplé vody pro fyzické osoby														X
4	4.1. – Zkvalitnění nakládání s odpady	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	4.2. – Odstraňování starých ekologických zátěží	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5	5.1 – Omezení průmyslového znečištění	X	X	X	X	X	X	X	X	X					X
6	6.1 Implementace a péče o území soustavy Natura 2000				X										
	6.2 Podpora biodiverzity	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	6.3 Obnova krajinných struktur	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	6.4 Optimalizace vodního režimu krajiny	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	6.5 Podpora regenerace urbanizované krajiny	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	6.6 Prevence sesuvů a skalních zřícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod	X	X	X	X	X	X	X	X	X					
7	7.1 – Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				

ZDROJ: Implementační dokument OPŽP; upraveno a doplněno autory

Pozn.: # Kategorie „Obchodní společnosti obcí či veřejnoprávních subjektů“ zahrnuje:

- Obchodní společnosti vlastněné ze 100 % majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty
- Obchodní společnosti vlastněné z více než 67 % majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty

* správy národních parků

+ právnické osoby, kterým je svěřeno nakládání s lesy v majetku státu

Zdroj: (Dotace.ihned.cz, 2007)

Příloha 2: Projekty podléhající hodnocení bonity/úvěrové způsobilosti žadatele

Žadatel	Finanční ukazatel	Požadavek na půjčku SFŽP dle směrnice 8/2017	Zástava na předmětu podpory dle kapitoly B.5
Obce	Celkové vlastní zdroje (celkové výdaje projektu minus dotace) 5 mil. Kč a více	vždy	vždy
Svazky měst a obcí	Celkové vlastní zdroje (celkové výdaje projektu minus dotace) 5 mil. Kč a více	vždy	vždy
Města	Celkové vlastní zdroje (celkové výdaje projektu minus dotace) 10 mil. Kč a více	vždy	vždy
PO zřízené územně samosprávnými celky	Celkové vlastní zdroje (celkové výdaje projektu minus dotace) 10 mil. Kč a více	vždy	vždy
Kraje	EU dotace nad 100 mil. Kč	vždy	vždy
Státní podniky	EU dotace nad 100 mil. Kč	vždy	vždy
Podnikatelské subjekty včetně fyzických osob podnikajících	vždy	vždy	vždy
Ostatní subjekty (např. nadace, spolky, o.p.s, církve, občanská sdružení, apod.)	vždy	vždy	vždy
OSS, SPO	irelevantní	irelevantní	irelevantní

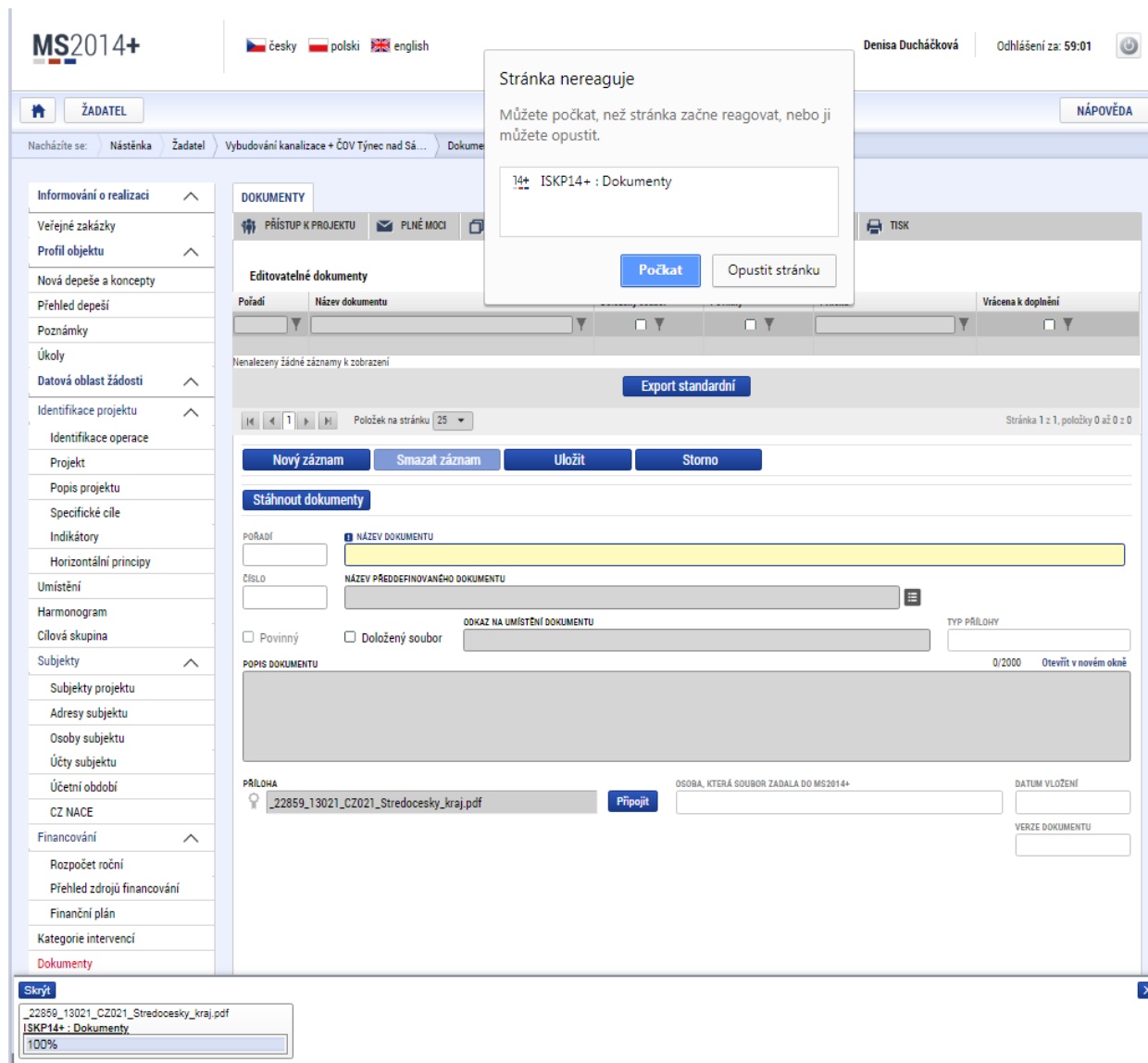
Zdroj: Interní zdroje SFŽP (2018)

Příloha 3: Projekty podléhající hodnocení podniku v obtížích

Žadatel	Projekty s VP	Projekty bez VP
Obce	vždy	irelevantní
Svazky měst a obcí	vždy	irelevantní
Města	vždy	irelevantní
PO zřízené územně samosprávnými celky	vždy	irelevantní
Kraje	vždy	irelevantní
Státní podniky	vždy	irelevantní
Veřejné školy	vždy	irelevantní
Veřejné výzkumné instituce	vždy	irelevantní
Podnikatelské subjekty včetně fyzických osob podnikajících	vždy	vždy
Ostatní subjekty (např. nadace, spolky, o.p.s, církev, občanská sdružení, apod.)	vždy	vždy
OSS, SPO	irelevantní	irelevantní

Zdroj: Interní zdroje SFŽP (2018)

Příloha 4: Ukázka vložení přílohy do MS 2014+

Zdroj: (MMR, 2018)

Příloha 5: Dotazník - Zkušenosti příjemců podpory z Operačního programu Životní prostředí

- 1) Jaký jste typ příjemce o podporu?
  - a) Územně samosprávný celek (Obec)
  - b) Svazek obcí
  - c) Obchodní společnost
  - d) Nezisková organizace Jiný subjekt:

- 2) Kolik projektů s podporou Operačního programu Životní prostředí jste celkem realizovali (v programovém období 2007-2013)?
  - a) 1
  - b) 2
  - c) 3
  - d) 4 a více

- 3) Z jakých prioritních os jste čerpali podporu v programovém období 2007-2013
  - a) Prioritní osa 1
  - b) Prioritní osa 2
  - c) Prioritní osa 3
  - d) Prioritní osa 4
  - e) Prioritní osa 5
  - f) Prioritní osa 6
  - g) Prioritní osa 7

- 4) Byli jste spokojeni se spoluprací a ochotou zaměstnanců OPŽP při vyřizování žádosti o dotaci v období 2007-2013?
  - a) Rozhodně ano
  - b) Spíše ano
  - c) Spíše ne
  - d) Rozhodně ne...uved'te důvod:

- 5) Uved'te, kde jste nejvíce čerpali informace v období 2007-2013:
  - a) Stránky SFŽP
  - b) Stránky OPŽP

- c) Informační brožury EU
  - d) Zaměstnanci OPŽP
  - e) příjemci dotací dle jejich zkušeností
  - f) Semináře OPŽPJiná...
- 6) V jakém časovém předstihu by, podle Vás měl být zveřejňován harmonogram výzev:
- a) 1 měsíc
  - b) 2 měsíce
  - c) půl roku
  - d) 1 rok
  - e) Jiný...
- 7) Shledali jste v žádosti o dotaci v období 2007-2013 nějaké překážky?
- a) Ano
  - b) Ne
- 8) Pokud jste u otázky číslo 8 odpověděli kladně, uveďte prosím důvod
Vyberte jednu nebo více možností, popřípadě doplňte. V opačném případě přejděte na další otázku
- a) Krátké časové lhůty výzev
  - b) Administrativní náročnost
  - c) Technická náročnost
  - d) Složitý proces žádosti o dotaci
  - e) Špatná orientace v programových dokumentech
  - f) Jiná...
- 9) Bylo pro Vás složité předložit některé přílohy (doklady) k žádosti o podporu?
- a) Ano
  - b) Ne
- 10) Pokud jste na předchozí otázku odpověděli "ANO" uveďte prosím jaké:
V opačném případě přejděte na další otázku

11) Pomáhala Vám se zpracováním žádosti o dotaci odborná agentura?

- a) Ano
- b) Ne

12) Pokud jste na předchozí otázku odpověděli kladně, byly jste spokojeni s činností agentury?

V opačném případě přejděte na další otázku

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Rozhodně ne

13) Práci s informačním systémem BENE-FILL, hodnotíte jako:

- a) Velmi dobrá
- b) Spíše dobrá
- c) Průměrná
- d) Nevyhovující

14) Následující otázky se týkají programového období 2014 – 2020 (pokud jste v tomto programovém období nežádali a ani se nechystáte), přeskočte na otázku č. 23, která je nepovinná a odešlete dotazník.

Z jakých prioritních os jste čerpali/ chystáte čerpat podporu?

- a) Prioritní osa 1
- b) Prioritní osa 2
- c) Prioritní osa 3
- d) Prioritní osa 4
- e) Prioritní osa 5

15) Jste spokojeni se spoluprací a ochotou zaměstnanců OPŽP při vyřizování žádosti o dotaci v období 20014-2020?

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne

- d) Rozhodně ne
- e) Zatím nevím

16) Zaškrtněte, kde nejvíce čerpáte informace v období 2014-2020

- a) Stránky SFŽP, OPŽP
- b) INFORMAČNÍ BROŽURY EU
- c) Zaměstnanci OPŽP
- d) Ostatní příjemci dotací dle jejich zkušenostíSemináře OPŽPPravidla pro žadatele a příjemce podporyJiná...

17) Shledáváte v žádosti o dotaci v období 2014-2020 nějaké překážky?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

18) Pokud jste u předchozí otázky odpověděli kladně, uveďte prosím důvod

Je možné označit více možností

- a) Krátké časové lhůty výzev
- b) Administrativní náročnost
- c) Technická náročnost
- d) Složitý proces žádosti o dotaci
- e) Špatná orientace v programových dokumentech
- f) Jiná...

19) Pomáhala Vám/ bude pomáhat se zpracováním žádosti o dotaci odborná agentura?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

20) Pokud jste na předchozí otázku odpověděli kladně byly jste spokojení s činností agentury?

V opačném případě přejděte na další otázku

- a) Rozhodně ano

- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Rozhodně ne

21) Práce s informačním systémem MS2014, hodnotíte jako:

- a) Velmi dobrá
- b) Spíše dobrá
- c) Průměrná
- d) Nevyhovující
- e) Nevím

22) Je podle Vašeho názoru dotační proces v novém programovém období 2014-2020 jednodušší než v předchozím období 2007 -2013?

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Rozhodně ne
- e) Nevím

23) Napadá Vás námět na zlepšení čehokoliv co se týká podpory z OPŽP? Pokud ano, prosím uveďte: